

SOUBOR PODKLADŮ PRO STRATEGICKÉ ROZHODOVÁNÍ EFEKTIVNÍ FINANCOVÁNÍ

JANA TALAŠOVÁ, JAN STOKLASA, PAVEL HOLEČEK
A KOLEKTIV KA04

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento dokument je jedním z hlavních výstupů **Individuálního projektu národního (IPN) KREDO**, který byl realizován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) a financován z Evropského sociálního fondu (ESF) a státního rozpočtu České republiky (ČR).

OBSAH

1	Manažerské shrnutí	5
2	Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009–2015	6
2.1	Systém financování veřejných vysokých škol v ČR	6
2.2	Vývoj modelu institucionálního financování VVŠ	6
3	Podrobný popis vývoje modelu institucionálního financování VVŠ	9
3.1	Období do roku 2004 (ukazatel A)	9
3.1.1	Cíle financování pro rok 2004 a jemu předcházející	9
3.1.2	Rok 2004 (ukazatel A)	9
3.2	Období 2005–2009	10
3.2.1	Cíle financování pro roky 2005–2009	10
3.2.2	Rok 2005 (ukazatele A, B1 a B2)	10
3.2.3	Roky 2006–2009 (ukazatele A, B1 a B2)	11
3.3	Období od roku 2010	12
3.3.1	Cíle financování pro roky 2010–2015	12
3.3.2	Rok 2010 (ukazatele A, B1, B2 a B3)	12
3.3.3	Rok 2011 (ukazatele A, B1, B2 a VKM)	13
3.3.4	Rok 2012 (ukazatele A a K)	16
3.3.5	Rok 2013 (ukazatele A a K)	19
3.3.6	Rok 2014 (ukazatele A a K)	21
3.3.7	Rok 2015 (ukazatele A a K)	23
4	Model institucionálního financování pro léta 2010–2015 a jeho dopady na veřejné vysoké školy	25
4.1	Ukazatel A	25
4.2	Ukazatel K	27
5	Analýza modelu institucionálního financování VVŠ pro rok 2015	28
5.1	Posouzení modelu z matematického hlediska	28
5.2	Adekvátnost modelu současné situaci v českém veřejném vysokém školství	29
5.3	Analýza souboru indikátorů výkonu a kvality používaných v modelu 2015	29
6	Návrh úprav modelu institucionálního financování VVŠ (rozpočtový okruh I)	33
6.1	Ukazatel A	33
6.1.1	Stanovení KEN	33
6.1.2	Stanovení počtu financovaných studentů v prvních ročnících studia	33
6.1.3	Stanovení počtu financovaných studentů v dalších ročnících studia (SP2+)	35
6.2	Ukazatel K – kvalita a výkon	35
6.2.1	Potřeba koncepčnosti návrhu struktury souboru indikátorů kvality a výkonu VVŠ	35
6.2.2	U-Multirank jako základ koncepce volby indikátorů pro ukazatel K	36
6.2.3	Návrh indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K	36
6.2.4	Volba vah indikátorů kvality a výkonu ukazatele K	39
7	Návrh na řešení problematiky sociálně znevýhodněných studentů (rozpočtový okruh II)	40
7.1	Sociálně znevýhodnění studenti na českých VVŠ – vybrané výstupy šetření EUROSTUDENT V a přehled dosavadní podpory těchto studentů	40

7.1.1	Dostupnost vysokoškolského vzdělání pro sociálně znevýhodněné studenty	40
7.1.2	Příjmy studentů	42
7.1.3	Náklady studentů na studium a živobytí	43
7.1.4	Studenti s finančními problémy	44
7.1.5	Souhrn důležitých poznatků	45
7.2	Dosavadní finanční podpora dostupná sociálně znevýhodněným studentům	46
7.3	Navrhované řešení	47
7.3.1	Zdroje financování	47
7.3.2	Navrhovaný způsob dělení peněz na podporu sociálně znevýhodněných studentů	48
7.3.3	Výběr studentů k poskytování této podpory	50
7.3.4	Přípravné kurzy k přijímacím zkouškám a ke studiu (před nástupem do 1. ročníku)	50
8	Kontraktové financování	51
8.1	Návrh kontraktového financování obsažený v prvotním návrhu novely VŠ	51
8.2	Koncepce kontraktového financování zpracovaná v rámci TA04 projektu KREDO	52
8.3	Srovnání obou návrhů	54
9	Shrnutí doporučení pro MŠMT v oblasti financování	55
	Seznam obrázků a tabulek	56
	Použité zdroje	58
	Použité výstupy projektu KREDO	60

1 Manažerské shrnutí

Závěrečná zpráva KA04 za oblast Efektivní financování vychází především z analýz systému financování veřejných vysokých škol v České republice, které byly při řešení projektu KREDO uskutečněny v rámci tematické aktivity TA04 a klíčové aktivity KA04. Vzhledem ke svému omezenému rozsahu se tato zpráva soustředí na hlavní získané poznatky a konkrétní návrhy úprav stávajícího systému a je v ní také naznačena idea přechodu od stávajícího ke kontraktovému systému financování.

Důkladné analýze byl podroben především model používaný pro institucionální financování vzdělávací činnosti (rozpočtový okruh I, ukazatele A a K). Byl přehledně popsán vývoj tohoto modelu v letech 2004–2015 s důrazem na období 2010–2015; na datech byl také ilustrován dopad použitého modelu na jednotlivé veřejné vysoké školy. Byla provedena analýza struktury využívaného matematického modelu z hlediska teorie modelů vícekritériálního hodnocení a také z hlediska adekvátnosti jeho konkrétního nastavení vzhledem k vyvíjející se situaci veřejného vysokého školství v ČR a vzhledem k možnosti naplnění konkrétních cílů ministerstva v oblasti řízení veřejných vysokých škol. Byly navrženy takové úpravy modelu, jež odrážejí současné požadavky kladené na jeho chování (není žádoucí dále výrazně prohlubovat diferenciaci počtu financovaných studentů v rámci ukazatele A) a které umožní lépe stimulovat kvalitu veřejných vysokých škol v oblastech, jež korespondují s jejich specifickým zaměřením (ukazatel K). Problematika nových indikátorů kvality pro ukazatel K je řešena v kontextu celkového shromažďování relevantních informací o vysokých školách, které mohou být kromě modelu financování využity také v oblasti řízení kvality na vysokých školách a obecně v oblasti poskytování informací o českých vysokých školách na národní i mezinárodní úrovni.

Na základě výsledků analýzy dat shromážděných v rámci šetření EUROSTUDENT V byla dále řešena problematika sociálně znevýhodněných studentů (rozpočtový okruh II, ukazatele S a U). Vzhledem k tomu, že současná sociální stipendia a plošně uplatňovaná ubytovací stipendia podporu sociálně znevýhodněných studentů majících dobré předpoklady pro vysokoškolské studium řeší nedostatečně, byl zpracován návrh, jak využít částky alokované v současné době na ubytovací stipendia pro tento účel. Pokud by měla být ubytovací stipendia zachována, i pak návrh přináší řešení, jak s využitím daného množství finančních prostředků (v rozsahu částky poskytované na ubytovací stipendia) zabezpečit studium studentům, kteří mají dostatečné studijní předpoklady a zájem o studium, nemají však potřebné finanční prostředky. Návrh je přitom koncipován tak, aby bránil zneužití poskytovaných finančních prostředků.

Posledním tématem prezentovaným v této zprávě je problematika kontraktového financování veřejných vysokých škol. Jsou zde shrnuty hlavní rysy návrhu zpracovaného v roce 2012 v souvislosti s přípravou prvotní novely zákona o vysokých školách a současně je tu představena také ideová koncepce kontraktového financování tak, jak byla rozpracována v rámci TA04 projektu KREDO. Ukazuje se, že realizace kvalitního systému kontraktového financování je poměrně náročnou úlohou; v současnosti zbývá ještě řada otázek k řešení. Vzhledem k přínosu tohoto způsobu financování (stabilizace rozpočtu veřejných vysokých škol, usnadnění strategického plánování) je však i do budoucna vhodné věnovat této problematice pozornost. U obou návrhů kontraktového financování existuje (minimálně na úrovni volby ukazatelů) vazba na model institucionálního financování (rozpočtový okruh I). Pokud by byly provedeny ve zprávě navrhované změny tohoto modelu, budou současně dostupná data pro vyjednávání o kontraktech tak, jak je navrhuje tým TA04 projektu KREDO.

Při zpracování této závěrečné zprávy byly zohledňovány cíle a priority Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020.

2 Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009–2015

2.1 Systém financování veřejných vysokých škol v ČR

Veřejné vysoké školy (VVŠ) jsou v ČR financovány převážně z veřejných zdrojů. Financování VVŠ ze státního rozpočtu lze členit do čtyř základních oblastí. První a rozhodující oblastí je **financování vzdělávací činnosti**. Druhou významnou oblastí, orientovanou na vytváření podmínek pro další rozvoj vzdělávacích institucí, je **programové financování** (investice). Třetí je oblast **výzkumu, experimentálního vývoje a inovací** a čtvrtou samostatně vykazovanou, a v posledních letech získávající mimořádně na významu, je oblast **spolufinancování operačních programů EU**.

Uvažujeme-li národní veřejné prostředky investované do vysokého školství, v roce 2015 se jedná o částku přibližně 30 mld. Kč, jež směřuje převážně do oblasti vzdělávací činnosti, která představuje 66 % objemu investovaných finančních prostředků. Dále následují výzkum, vývoj a inovace (25 %), programové financování (6 %) a spolufinancování operačních programů EU (3 %).

Předmětem analýz je v této zprávě oblast vzdělávací činnosti, jež vedle toho, že je nejvýznamnější z hlediska objemu finančních prostředků, je zajímavá zároveň z hlediska změn v pravidlech rozdělování finančních prostředků, k nimž v této oblasti v posledních letech docházelo.

Podíváme-li se na oblast vzdělávací činnosti blíže, rozpočet vysokého školství na vzdělávací činnost v roce 2015 činí necelých 20 mld. Kč a v aktuálně platných pravidlech pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám MŠMT je členěn do čtyř rozpočtových okruhů (a celkem devíti dílčích rozpočtových ukazatelů).

Rozpočtový okruh I (ukazatele A, K) je zaměřený na institucionální financování vysokých škol, **rozpočtový okruh II** (ukazatele C, J, S, U) na podporu studentů formou stipendií nebo dotací, **rozpočtový okruh III** (ukazatel I) na podporu rozvoje vysokých škol a **rozpočtový okruh IV** (ukazatele D, F) na mezinárodní spolupráci a další ukazatele. V roce 2015 rozpočtový okruh I představoval 81,2 %, rozpočtový okruh II 10,6 %, rozpočtový okruh III 5,8 % a rozpočtový okruh IV 2,4 % celkové částky vynakládané ze státního rozpočtu na vzdělávací činnost.

Dále se zaměříme na analýzu vývoje modelu používaného pro dělení finančních prostředků mezi VVŠ v rámci rozpočtového okruhu I, označovaného jako **institucionální** nebo také **normativní částí rozpočtu**.

2.2 Vývoj modelu institucionálního financování VVŠ

V rámci institucionální části rozpočtu existoval do roku 2004 pouze tzv. ukazatel A, který byl konstruován jako součin základního normativu a normativního počtu studentů k 31. 10. roku předcházejícího roku financování. Normativní počet studentů je definován jako součin přepočteného počtu studentů a koeficientů ekonomické náročnosti (KEN) jednotlivých akreditovaných studijních programů (SP), v nichž tito studenti studují.

Další ukazatele začaly být v rámci institucionální části rozpočtu zohledňovány od roku 2005, kdy byl poprvé zaveden **ukazatel B1**, který byl konstruován jako součin základního normativu a přírůstku normativního počtu studentů za uplynulý rok, přičemž tento přírůstek mohl mít i zápornou hodnotu. Aby nebyly při financování zohledňovány pouze vstupy, ale i výstupy VVŠ, byl v roce 2005 zaveden **ukazatel B2** bonifikující vysoké školy za absolventy studijních programů, jenž byl konstruován jako součin normativu na absolventa, počtu absolventů a koeficientu ekonomické náročnosti příslušného studijního programu.

K zásadní změně zásad a pravidel financování VVŠ došlo v roce 2010 (tedy relativně nedávno), kdy skončila tendence přidělovat příspěvek na hlavní činnost veřejným vysokým školám pouze podle počtu studentů (ukazatele A, B1), či absolventů (ukazatel B2) a kdy byl poprvé pro rozdělení části příspěvku pro VVŠ použit **ukazatel B3** zahrnující sadu indikátorů kvality a výkonu, jejichž cílem je podpora kvalitních výstupů vysokých škol. Každá vysoká škola vytváří ve sledovaném období určitý podíl na celkových výsledcích všech škol v každém z indikátorů; tyto podíly pak spolu s vahami indikátorů v rámci ukazatele B3 určují podíl vysoké školy na finančních prostředcích alokovaných v tomto ukazateli.

Základním a rozhodujícím východiskem pro vznik kvalitativního ukazatele B3 se staly strategické priority vysokoškolské politiky, především přechod od kvantitativní expanze uplynulého desetiletí k všestranné podpoře kvality a diverzifikace rozvoje vysokého školství

v České republice. Tento ukazatel procházel v posledních letech vývojem nejen z hlediska zahrnutých indikátorů kvality a výkonu, ale rovněž z hlediska názvu, když byl přejmenován nejprve na VKM a později transformován na současný **ukazatel K**, jak je o něm dále pojednáváno. Navíc od roku 2012 vstoupil do ukazatele K v poněkud pozměněné podobě původní ukazatel B2 sledující počty absolventů vysokých škol (nově zavedený indikátor *zaměstnanost absolventů* uvažuje pouze počty zaměstnaných absolventů). V posledních letech tak v pravidlech pro rozdělování finančních prostředků v rámci institucionální části rozpočtu veřejných vysokých škol figurují pouze rozpočtové ukazatele A a K.

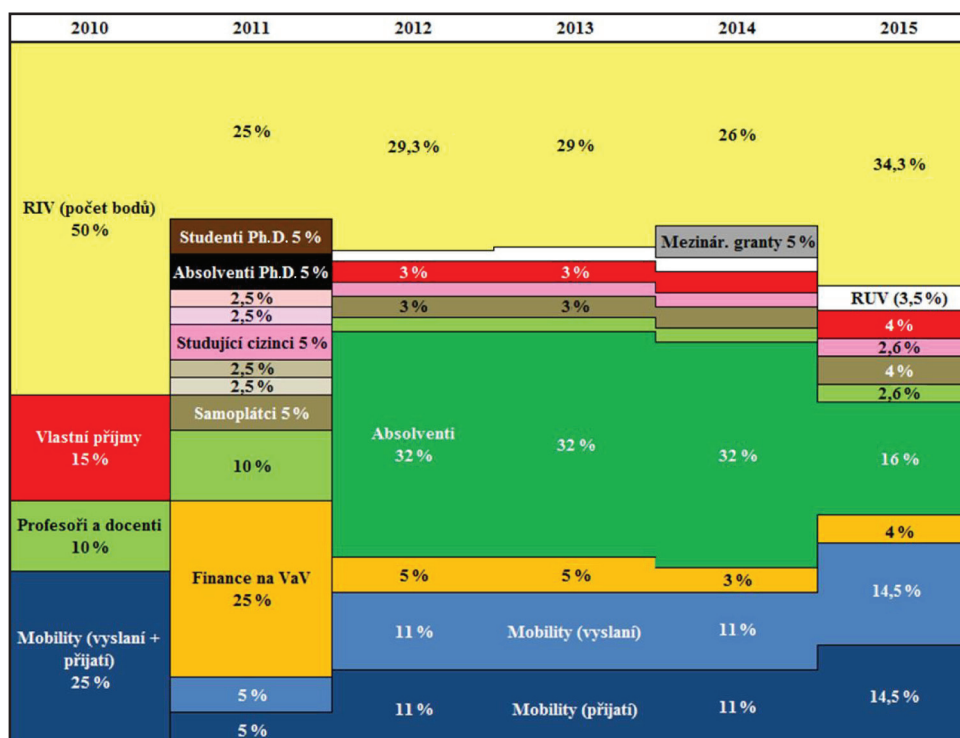
Tab. 1 Vývoj dělení rozpočtového okruhu I na jednotlivé rozpočtové ukazatele

Podíly finančních prostředků rozdělované v rozpočtových ukazatelích							
Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	94,41 %	85,00 %	80,06 %	80,00 %	77,50 %	77,50 %	76,00 %
B2	5,59 %	5,62 %	9,97 %	-	-	-	-
K (dříve B3)	-	9,38 %	9,97 %	20,00 %	22,50 %	22,50 %	24,00 %

Při bližším pohledu na vývoj podílů finančních prostředků rozdělovaných v rozpočtových ukazatelích institucionální části rozpočtu (tabulka 1) je možné názorně vidět, že od roku 2009 dochází k postupnému snižování podílu finančních prostředků rozdělovaných na základě ukazatele A, tedy na základě počtu studentů. Nejprve to bylo ve prospěch ukazatelů B2 a K a od roku 2012 již pouze ve prospěch kvalitativního ukazatele K, podle kterého je v roce 2015 rozdělováno již 24 % příspěvku. Je však nutné zopakovat, že od roku 2012 se součástí ukazatele K stala bonifikace za absolventy VVŠ (do té doby zohledňovaná v rámci ukazatele B2). Dále je zřejmé, že rok 2009 byl posledním rokem financování VVŠ bez kvalitativního ukazatele, a v některých z realizovaných rozborů proto figuruje jako jakási báze, již označujeme za „starý systém“ a od ní sledujeme vývoj a vliv kvalitativního ukazatele K na rozpočty VVŠ.

Následující tabulka dokumentuje, jakým způsobem se vyvíjela definice kvalitativního ukazatele K od jeho vzniku až do současné podoby pro rok 2015, a to jak z hlediska zařazených indikátorů kvality a výkonu (vždy se jedná o podíl dané vysoké školy na výsledcích všech škol), tak z hlediska jejich vah v rámci ukazatele K:

Tab. 2 Vývoj struktury ukazatele kvality a výkonu (K) v letech 2010–2015

Původně (v roce 2010) byly součástí ukazatele K pouze čtyři indikátory kvality a výkonu VVŠ, jimiž byly: podíl VŠ na bodové hodnotě výsledků výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) evidovaných v Rejstříku informací o výsledcích (RIV, 50 %); podíl VŠ na výši vlastních příjmů všech VŠ (15 %); ukazatel kvalifikační struktury akademických pracovníků (10 %) a podíl VŠ na počtu studentů vyjíždějících do zahraničí a přijíždějících ze zahraničí v rámci mobilitních programů (25 %).

Rekordní počet třináct ukazatelů byl zařazen v roce 2011, a to na úkor vah všech původních indikátorů s výjimkou ukazatele kvalifikační struktury akademických pracovníků, jehož váha byla snížena až od roku 2012. Nejvyšší váhu měl nadále počet bodů v RIV a nově také ukazatel účelových finančních prostředků získaných na výzkum a vývoj (shodně 25 %). Nové indikátory, vedle již zmíněných účelových finančních prostředků na výzkumnou činnost, zohledňovaly: počet studentů doktorských studijních programů, počet absolventů doktorských studijních programů, počet studentů s cizím státním občanstvím (celkem, v magisterských studijních programech a v doktorských studijních programech) a počet studentů s cizím státním občanstvím, kteří plně hradí své studium v cizím jazyce z vlastních prostředků – tzv. „samoplátci“ (celkem, v magisterských studijních programech a v doktorských studijních programech). Z nových indikátorů se v dalších letech udržely všechny kromě zohledňování počtů studentů a absolventů doktorských studií.

V roce 2012 se váhy indikátorů opět upravovaly, neboť do ukazatele K vstoupil indikátor zohledňující počet absolventů VŠ, upravený mírou zaměstnatelnosti, jenž se až do roku 2014 stává indikátorem s nejvyšší vahou v rámci ukazatele K. Pro rok 2015 však byla jeho váha snížena na polovinu a nejvyšší váhu v rámci rozpočtového ukazatele K má znovu počet bodů v RIV.

Ukazatel K a jeho rostoucí váhový podíl vzhledem k ukazateli A jsou vnímány jako realizace požadavku na přechod VVŠ od kvantity ke kvalitě. V této analýze je ale třeba současně zdůraznit, že i ukazatel A prošel významným vývojem tak, aby byly naplněny cíle stanovené MŠMT pro oblast vysokého školství: (a) celkové snížení počtu studentů na VVŠ a (b) přerozdělení financovaných studentů mezi vysoké školy v tom smyslu, aby větší počet studentů studoval na těch VVŠ, které dosahují lepších výsledků v oblasti sledované kvality a jejichž absolventi se lépe uplatňují na pracovním trhu. Přestože ukazatel A byl formálně stále definován jako součin počtu studentů započtených do financování, průměrného KEN a normativu na studenta, zásadně se změnila ta skutečnost, kteří studenti byli započítáváni do financování. Od roku 2010 se stal základem pro stanovení počtu financovaných studentů výpočet limitů studentů pro první ročníky studia. Počty financovaných studentů ve vyšších ročnících se postupně, jak nabíhala potřebná data, odvozovaly z limitů pro první ročníky a z vypočtené propustnosti mezi jednotlivými ročníky studia. Při výpočtu limitů studentů prvních ročníků se používají indikátory kvality a výkonu obdobné těm, jež se využívají v ukazateli K, navíc se v některých letech uplatňuje standardizovaná míra nezaměstnanosti absolventů – tedy je třeba říci, že také ukazatel A slouží k diferenciaci financování VVŠ na základě výkonu a kvality.

Tato kapitola byla zpracována s využitím úvodní části výstupu (KREDO, 2015a).

Aby bylo možné provést podrobnou analýzu stávajícího modelu institucionálního financování VVŠ a navrhnout jeho úpravy odpovídající současné situaci v oblasti českého veřejného vysokého školství, bylo třeba detailnějšího rozboru vývoje tohoto modelu a také motivací a příčin, které k tomuto vývoji vedly. Tomu bude věnována následující kapitola.

3 Podrobný popis vývoje modelu institucionálního financování VVŠ

Obsahem kapitoly je analýza vývoje financování veřejných vysokých škol v letech 2004 až 2015, jež je cílena zejména na institucionální financování (současný rozpočtový okruh I). Je zde zároveň promítnuta postupná změna ve vysokoškolské politice od financování čistě podle počtů studentů až k zapojení dnešní soustavy kvantitativních výkonových ukazatelů, které zohledňují kvalitu vysokých škol.

Období let 2004–2013 bylo zpracováno s využitím pracovního materiálu (KREDO, 2014a).

3.1 Období do roku 2004 (ukazatel A)

Rok 2004 je posledním rokem, kdy v tzv. institucionálním (normativním) okruhu dochází k financování VVŠ čistě na základě jednoho stěžejního ukazatele A, prostřednictvím něhož se rozdělovalo přibližně 82 % prostředků pro vysoké školy z kapitoly 333 státního rozpočtu / z rozpočtu MŠMT. Finanční prostředky jsou vysokým školám v tomto období poskytovány ve formě dotace na uskutečňování akreditovaných studijních programů, programů celoživotního vzdělávání a na s nimi spojenou tvůrčí činnost.

3.1.1 Cíle financování pro rok 2004 a jemu předcházející

Cílem financování byl zejména kvantitativní rozvoj vysokého školství v podobě navyšování počtu přijímaných studentů, především ze skupiny čerstvých maturantů, a to v duchu tezí Bílé knihy z roku 2001 umožnit studium zhruba 50 % devatenáctileté populace. Je již také formulován cíl omezit průchodnost do magisterských oborů na 50 % absolventů bakalářských programů, nicméně v mechanismech financování se nijak neprojevuje. Za klíčový nástroj kvalitativního rozvoje VVŠ jsou považovány rozvojové programy.

3.1.2 Rok 2004 (ukazatel A)

Ukazatel A byl postaven na financování prostřednictvím vstupního indikátoru v podobě počtu přijatých a studujících studentů ve standardní době studia plus jeden rok. Tyto počty jsou dále upravovány na základě koeficientu ekonomické náročnosti studijních programů, jež tito studenti studují. Výsledný počet započítaných studentů je pak násoben normativní částkou na studenta, definovanou MŠMT. V roce 2004 došlo k nárůstu základního normativu o 10 % s cílem částečně zlepšit odměňování pracovníků VVŠ. Dalším cílem ministerstva také bylo financovat maximálně 4 % nárůst počtu studentů v prvních až třetích ročnících studijních programů. Limity pro každou vysokou školu byly dvoukolově projednávány s každou z nich zvlášť, avšak v prvních až třetích ročnících ministerstvo započítávalo do financování i nadlimitní počty studií. Zajímavostí výpočtu dotace v rámci ukazatele A je penalizace za neúspěšně dokončená studia v prvních ročnících prostřednictvím snížení koeficientu nově přijímaných studentů (viz níže). (MŠMT, 2004)

Mechanismus výpočtu ukazatele A

přepočtený počet studentů * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií * normativ (normativ činí v tomto roce 32 990 Kč)

Přepočtený počet studentů zahrnuje pouze studia ve studijních programech vyučovaných v českém jazyce, a to pouze v rámci standardní doby studia plus jeden rok (pro stanovení standardní doby se započítávají všechna předchozí studia). Studentům, kteří studují v rámci standardní doby studia, ale ukončí studium do poloviny (do 183 dní) rozpočtového roku, se započítává poloviční normativ. Vysoké školy jsou ve výpočtu také penalizovány za neúspěšně dokončená studia v prvních ročnících svých oborů. Prostředky zbylé v rozpočtu před koncem roku byly rozdělovány VŠ podle výše jejich podílu na celkovém počtu doktorských absolventů a doktorských studentů za posledních pět let.

Větší nárůst počtu studentů než vyjednaný s ministerstvem byl tolerován pouze u 1.–3. ročníků, u 4. ročníků byla dotace v případě vyšších než dohodnutých počtů krácena. Krácení probíhalo u navazujících magisterských a rovněž u doktorských studijních programů (MŠMT, 2004).

3.2 Období 2005–2009

V letech 2005–2009 doznává systém rozdělování prostředků normativní části rozpočtu VVŠ prvních výraznějších změn, jež předcházejí současné podobě modelu a zčásti ji, zejména ve vstupních ukazatelích, předznamenávají. Financování počtu studentů ukazatelem A doplňuje ministerstvo tak, aby bylo schopno lépe kontrolovat vstupy (tedy přijímané studenty), přidává se také ukazatel B2 sledující výstupy – absolventy.

3.2.1 Cíle financování pro roky 2005–2009

Stěžejním dokumentem definujícím cíle financování pro toto období je Dlouhodobý záměr na období 2006–2010 (MŠMT, 2005b). Již v roce 2005 se zohledňuje demografická predikce a postupně se považuje kvantitativní rozvoj za dostačující. Do konce období je snaha mířena na rozvíjení pouze bakalářských programů. Vstupní ukazatel A se obohacuje o regulaci přijímaných studentů, čímž ministerstvo cílí na lepší kontrolu nad počtem započtených (tedy „proplacených“) studentů, která však má stále značné nedostatky. Přestože v prvních ročnících nadlimitní počty studentů školám proplaceny nebyly, v druhých a dalších ročnících už limity na počty proplacených studentů nebyly definovány, a byli tak proplaceni všichni studenti ve vyšších ročnících, tedy i ti, již byli v prvních přijati jako nadlimitní.

Cílem přidání výstupního parametru v podobě financování počtu absolventů bylo zvýšení efektivity systému ve smyslu využívání finančních prostředků, a to především potlačením studijní neúspěšnosti – z 1/3 (hodnota v roce 2006) až na pouhých 15–20 % (MŠMT, 2006b). Ke konci tohoto období byl však výstupní „absolventský“ ukazatel zpochybňován tím, že spíše snižuje kvalitu studia, než aby zvyšoval efektivitu. Navíc imatrikulační ročník bakalářů z roku 2007 dosáhl průměrné úrovně neúspěšně dokončených studií přes 50 %, ukazatel B2 tak kýžený efekt jednoznačně nepřinesl. Zvyšování kvality činností vysokých škol a naplňování dalších cílů Dlouhodobého záměru bylo cíleno stále zejména prostřednictvím rozvojových programů.

Ministerstvo si také v průběhu těchto let kladlo další cíle, které se však do modelu nepodařilo zakomponovat, a školy tudíž nebyly ekonomicky motivovány k jejich plnění. Například byl již v roce 2005 vznesen požadavek podněcovat vysoké školy k navyšování generovaných prostředků z vlastní činnosti alespoň ve stejné procentuální míře, v níž se školám navyšovaly prostředky ze státního rozpočtu. Také se v roce 2005 uvažovalo o zacílení kvality kvantitativními kritérii podobně, jak se nakonec poprvé stalo v roce 2010 zavedením ukazatele B3. Uvažovaná kritéria se týkala mimo jiné výsledků ve vědě a výzkumu, počtu profesorů a docentů nebo mezinárodních aktivit studentů. Tato kritéria se nakonec využila pro vytvoření limitů čerpání financí z ukazatele I. Také ministerstvo nakonec netrvalo na proplacení pouze 70 % prostupnosti do magisterských programů a cíl 50 % prostupnosti zůstal ve výpočtu po celé období nezohledněn.

3.2.2 Rok 2005 (ukazatele A, B1 a B2)

V roce 2005 dochází k dalším výraznějším změnám financování VVŠ. Navýšení rozpočtu meziročně o 12 % umožnilo při zvýšení normativu o 1 % proplacení o cca 14 800 nově přijatých studentů více (MŠMT, 2005a). Pokračuje tak trend extenzivního nárůstu počtu nově přijímaných studentů. Společně s tím se připojují inovace v ukazatelích využívaných pro rozdělování prostředků mezi vysoké školy. Ukazatel A se téměř nemění, mizí z něj pouze penalizace za neúspěšně dokončená studia v prvních ročnících. Přidávají se ukazatele B1 a B2. Smysl ukazatele B1 spočívá v lepší kontrole již probíhajícího nárůstu nově přijímaných studentů, je tedy založen na přírůstku počtu studentů mezi dvěma lety předcházejícími rozpočtovému roku. Ukazatel B2 potom přidává k předchozím dvěma vstupním ukazatelům prostředek, jak postihnout výstupy, v tomto případě absolventy. Ti jsou podobně jako u předchozích ukazatelů násobeni jednak KEN, jednak také zvláštním absolventským normativem. Ve čtvrtém čtvrtletí 2005 bylo zavedeno ubytovací stipendium jako reakce na rychle a výrazně stoupající počet studentů a z toho plynoucí nedostatek ubytovacích kapacit na kolejích.

Mechanismus výpočtu ukazatele A

Je analogický jako v předchozím roce, pouze již nedochází k penalizaci za neúspěšně dokončená studia studentů prvních ročníků.

přepočtený počet studentů k 31. 10. 2003 * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií * normativ (33 320 Kč)

Mechanismus výpočtu ukazatele B1

Ukazatel je výsledkem rozdílu mezi počtem studentů k 31. 10. 2004 a 31. 10. 2003, na něž je vázaná dotace stejně jako u ukazatele A. Zohledňuje tedy nově přijaté studenty vysoké školy.

(přepočtený počet studentů k 31. 10. 2004 – přepočtený počet studentů k 31. 10. 2003) * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií nově přijatých studentů * normativ (33 320 Kč)

Maximální možnou hodnotu B1 pro každou vysokou školu stanovovalo ministerstvo po projednání s konkrétní vysokou školou. Pokud škola překročí ministerstvem stanovený počet nově přijatých studentů, je odečtena částka rovnající se počtu nadlimitních studentů vynásobených normativem.

Mechanismus výpočtu ukazatele B2

počet absolventů za období 1. 11. 2003 – 31. 10. 2004 (absolventi doktorských studijních programů mají váhu 1,5) * ministerstvem stanovená částka na jednoho absolventa * průměrný KEN ze všech absolvovaných studií

(MŠMT, 2005a)

3.2.3 Roky 2006–2009 (ukazatele A, B1 a B2)

Klíčovou změnou v mechanismech financování VVŠ, již přineslo schválení zákona č. 552/2005 Sb., je od rozpočtového roku 2006 zavedení tzv. „příspěvku“ ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Dotace zůstaly nadále pouze na rozvoj vysoké školy a dále mohly být poskytovány na ubytování a stravování studentů. Zásadním rozdílem je možnost využití příspěvku na zákonem určenou činnost také v letech navazujících na rozpočtový rok, na který byl příspěvek poskytnut, zatímco dotace musela být při jejím nevyčerpání vrácena. Rozpočet ministerstva pak umožňuje financovat nárůst počtu studentů (ten podporuje především v bakalářských studijních programech) o cca 16 000 nově přijatých studentů. Ministerstvo také navyšuje normativ na studenta o 2 % (MŠMT, 2006b).

Výpočet ukazatelů A, B1 a B2 je stejný pro celé toto období:

Mechanismus výpočtu

Základní mechanismy se nemění.

Výpočet ukazatele A

přepočtený počet studentů * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií * normativ (33 986 Kč)

Výpočet ukazatele B1

Ukazatel je výsledkem rozdílu mezi počtem studentů k 31. 10. probíhajícího akademického roku a k 31. 10. předchozího akademického roku, na něž je vázaný příspěvek. Zohledňuje tedy nově přijaté studenty vysoké školy.

(přepočtený počet studentů k 31. 10. 2005 – přepočtený počet studentů k 31. 10. 2004) * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií nově přijatých studentů * normativ (33 986 Kč)

Maximální možnou hodnotu počtu studentů pro výpočet ukazatele B1 pro každou vysokou školu stanovovalo ministerstvo po projednání s konkrétní vysokou školou. Pokud škola překročí ministerstvem stanovený počet nově přijatých studentů, je odečtena částka odpovídající počtu nadlimitních studentů.

Výpočet ukazatele B2

počet absolventů za období 1. 11. 2004 – 31. 10. 2005 (absolventi doktorských studijních programů mají váhu 1,5) * ministerstvem stanovená částka na jednoho absolventa * průměrný KEN ze všech absolvovaných studií

(MŠMT, 2006a)

3.3 Období od roku 2010

Období let 2010–2015 je ve znamení nejvýraznějších změn v systému financování vysokých škol. Postupně se daří lépe regulovat limity počtu proplacených studentů, ruší se samostatný ukazatel financování absolventů a zavádějí se ukazatele snažící se zaměřit na financování kvality činností, jež vysoké školy realizují. Vzhledem ke komplikovanosti financování kvality prostřednictvím kvantitativních ukazatelů dochází v podstatě každý rok k určitým změnám či kalibračním indikátorů, představujících kvantitativní ukazatele kvality.

3.3.1 Cíle financování pro roky 2010–2015

Na konci roku 2010 byl schválen Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2011–2015 (MŠMT, 2010c), který byl pro toto období klíčovým dokumentem definujícím cíle financování a vůbec rozvoje celé vysokoškolské soustavy. Ten navazuje na jednání a dokumenty z konce předchozího období shledávající zejména na základě demografických predikcí kapacitu vysokých škol ve smyslu počtu studentů jako dostačující. Postupně se tak zavádí a upravuje algoritmus financování v ukazateli A, jenž omezuje počty proplacených studentů a dlouhodobě pak tyto počty snižuje. Zůstává cíl průchodnosti z bakalářského do magisterského stupně studia na úrovni 50 %. Cíl kvantitativního rozvoje je nahrazen cílem kvalitativního rozvoje. Postupně se tak do systému přidávají a následně posilují kvantitativní indikátory postihující výkon vysokých škol v určitých činnostech, které se chápou jako klíčové pro kvalitu vysoké školy a tvoří ukazatel kvality K. Dalším cílem je tedy odhalit a ohodnotit kvalitu vysokých škol (v různých dimenzích, zejména ve vzdělávací činnosti a s ní souvisejícím VaVal). Dlouhodobý záměr 2011–2015 (MŠMT, 2010c) deklaruje poslání výkonového ukazatele kvality vysokých škol také při diverzifikaci vysokých škol a ve zvýšení relevance činností vysokých škol pro vnější prostředí. Úpravy modelu institucionálního financování VVŠ byly od roku 2012 vedeny směrem ke snížení komplikovanosti výpočtu ukazatele A a cestou úprav indikátorů ukazatele K s cílem transparentnějšího a jednoduššího rozdělování prostředků pro tento ukazatel určených. Obecně je pravidelně od roku 2010 strategicky deklarován záměr zavést kontraktové financování s cílem stabilizace rozpočtů vysokých škol.

3.3.2 Rok 2010 (ukazatele A, B1, B2 a B3)

Rok 2010 je prvním rokem v rámci analyzovaných let, v němž dochází k meziročnímu snížení základního normativu na studenta, a to o necelých 14 % na 29 554 Kč, což je zčásti zapříčiněno i snížením objemu financí rozpočtového okruhu I o 1,2 %. Druhou a výraznější příčinou je zavedení indikátorů směřujících k postihnutí kvality vysokoškolských institucí pod celkovým označením B3. Pro ukazatel B3 bylo vyčleněno 9,3 % rozpočtu normativní části, což se rovnalo přibližně 1,6 mld. Kč. Ministerstvo v tomto roce také přistoupilo k restriktivním opatřením a nezapočítalo pro účely financování vysokým školám až 14 000 „nadlimitních studentů“¹.

Ukazatele z předchozích let se příliš nemění, spíše opticky se slučují ukazatele A a B1, jejichž součet odpovídá maximálnímu do financování započitatelnému počtu studentů pro danou vysokou školu a zahrnuje také limit přírůstku studentů. Jediná změna v těchto ukazatelích je opuštění penalizace za překročení limitního počtu studentů pro VVŠ, kteří jí tak zůstanou pouze jako nadlimitní a nezapočítání pro financování. Ukazatel B2 již nezohledňuje doktorské absolventy s vahou 1,5. Ukazatel B3 ovšem předznamenává vývoj modelu institucionálního financování na další léta. Skládal se ze čtyř indikátorů, jež měly pro rozdělování peněz různé váhy. Principiálně školy získávaly podíl na finančních prostředcích z ukazatele B3 podle velikosti svého podílu na celkovém výkonu českých VVŠ v rámci jednotlivých indikátorů (a dle stanovených vah těchto indikátorů). Tento princip zůstává zachován dodnes. Indikátory v rámci ukazatele B3 byly nastaveny následujícím způsobem (v závorkách jejich váhy) – ohodnocené výsledky výzkumu a vývoje (50 %), vlastní příjmy (15 %), počet profesorů a docentů (10 %), zahraniční mobilita studentů (25 %). (MŠMT, 2010a; MŠMT, 2010b)

Mechanismus výpočtu

Výpočet ukazatele A + B1

Ministerstvo po projednání s vysokou školou stanovilo limitní počty studentů pro výpočet příspěvku v součtu A + B1.

1 Studenti, které VVŠ zapsaly nad rámec výsledků dohodovacích řízení s ministerstvem.

přepočtený počet studentů k 31. 10. 2008 * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií * normativ (29 554 Kč)

+

(přepočtený počet studentů k 31. 10. 2009 – přepočtený počet studentů k 31. 10. 2008) * průměr koeficientů ekonomické náročnosti započítaných studií nově přijatých studentů * normativ (29 554 Kč)

Výpočet ukazatele B2

počet absolventů za období 1. 11. 2008 – 31. 10. 2009 (absolventi doktorských studijních programů mají váhu 1,5) * ministerstvem stanovená částka na jednoho absolventa * průměrný KEN ze všech absolvovaných studií

Výpočet ukazatele B3

Podílově výkonový princip rozdělování finančních prostředků v B3 (1,6 mld. Kč pro rok 2010) je vždy postaven na váze každého indikátoru a dále na podílu školy na výkonu každého indikátoru. Např. u indikátoru sledujícího výsledky výzkumu a vývoje se nejprve sečetly body získané ve VaV za všechny vysoké školy a následně se dle toho vyjádřil podíl každé vysoké školy na celkovém součtu. Stejný podíl pak škola získává z prostředků alokovaných dle váhy (v případě VaV 50 %) danému indikátoru. Tento princip je využíván v indikátorech kvality a výkonu i v následujících letech.

Ohodnocené výsledky výzkumu a vývoje (váha 50 %) – využívala se metodika hodnocení výsledků výzkumu a vývoje. Pro rok 2010 se použilo hodnocení výsledků výzkumných organizací za období 2004–2008 zveřejněné Radou pro výzkum, vývoj a inovace na začátku roku 2009 na webové adrese <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=503762>.

Vlastní příjmy (váha 15 %) – mezi vlastní příjmy se zahrnovaly příjmy z hlavní i doplňkové činnosti uvedené ve Zprávě o hospodaření vysoké školy ve výkazu zisku a ztráty pod názvem „Tržby z prodeje služeb“ (účet 602), mimo příspěvky, dotace (vč. dotací na podporu výzkumu a vývoje) a příjmy za pronájmy (Zpráva o hospodaření vysoké školy, tabulka 2.2 Přehled vybraných vlastních výnosů).

Počet profesorů a docentů (váha 10 %) – profesor a docent měli váhu 1:1, jejich počet se získával ze statistických výkazů vysokých škol k 31. 12. 2008.

Zahraniční mobilita studentů (váha 25 %) – do výpočtu byli zahrnuti jak zahraniční studenti studující na českých VVŠ, tak čeští studenti studující v zahraničí. Pro obě skupiny se započítávaly pouze krátkodobé pobyty a data se získávala z matriky studentů (SIMS).

(MŠMT, 2010a)

3.3.3 Rok 2011 (ukazatele A, B1, B2 a VKM)

„Oproti roku 2010 dochází k postupným změnám v zásadách a pravidlech financování vysokých škol směrem k významnějšímu zapojení kvalitativních a výkonových ukazatelů a snaze tlumit růst počtu studentů přijímaných na vysoké školy.“ (MŠMT, 2011a)

V roce 2011 dochází k výraznějšímu promítnutí ukazatelů kvality a výkonu do rozpočtování v rámci rozpočtového okruhu I, samotný rozpočet tohoto okruhu ovšem klesá o 4,5 % (normativ na studenta poklesl v roce 2011 na 26 428 Kč). (MŠMT, 2011c)

V první řadě se rozvíjí ukazatel B3 na parametr VKM. Ten tvoří tři skupiny indikátorů – první pro vědecký výkon (V), druhá pro kvalifikační zajištění (K) a třetí pro mezinárodní zaměření VVŠ (M). Ukazatel VKM kromě využití pro rozdělování 10 % finančních prostředků z rozpočtového okruhu I za výkon a kvalitu VVŠ hraje roli také ve výpočtu limitů nově přijímaných studentů v magisterském a doktorském studiu. Mění se dále také výpočet limitů ministerstvem započítávaných studií pro vyšší ročníky studia, které začínají vycházet z limitů nově přijímaných studentů. Vysoké školy totiž měly v roce 2010 započteny v prvních ročnících studia pouze limity, nicméně v dalších ročnících studia byla financována již všechna studia. Pravidla pro stanovení příspěvku na absolventa (B2) také doznávají změn. U příspěvku na absolventa se v roce 2011 zohledňovala kritéria bakalářů nepokračujících ve studiu, délky doktorského studia a zaměstnanosti absolventů.

Ukazatel A + B1

Limity nově přijímaných studentů byly od roku 2011 zčásti kalkulovány na základě podílu vysoké školy na parametru VKM, a to diferencovaně pro jednotlivé typy studia. Vysokým školám se započítalo 95 % limitů nově přijímaných bakalářů z roku 2010. Pro magisterské obory se vysokým školám započítalo 90 % limitu předchozího roku, zbylých 10 % si školy rozdělily dle svého výkonu v parametru VKM. U doktorských limitů to bylo dokonce 20 %. Ministerstvo se pak snažilo působit na diferenciaci vysokých škol tím, že ty vysoké školy, jimž byl snížen limit financovaných studentů na magisterských či doktorských programech, mohly o tento počet navýšit limit pro bakalářský typ studia.

Financování studentů ve vyšších ročnících studia začíná v tomto roce přecházet na systém, kdy limity započítaných studií ve vyšších ročnících vycházejí z limitů nově přijímaných studentů v době nástupu na vysokou školu snížených o procentuální neúspěšnost v průchodnosti do dalších ročníků studia. Např. v roce 2012 by měla mít vysoká škola určen limit pro studenty ve druhém ročníku limitem pro rok, kdy tito studenti byli přijati (tedy limitem nově přijímaných studentů pro rok 2011), sníženým o procento neúspěšně dokončených studií v prvním ročníku dané školy. Pro roky, kdy ještě nebyly limity nově přijímaných studentů určovány na základě výkonu v parametru VKM, se vycházelo z ministerstvem stanovených limitů toho kterého roku.

Ukazatel B2

Absolventům jednotlivých typů studia se od tohoto roku přiřazuje koeficient. Základní koeficient má hodnotu 1 pro absolventy bakalářských programů, absolventi dlouhých magisterských programů mají koeficient 1,5, absolventi navazujících magisterských programů jsou násobeni koeficientem 0,5 a doktorandi pak koeficientem 2 při absolvování v standardní době studia plus jeden rok. Každý půlrok navíc snižuje doktorskému absolventovi koeficient o 0,25.

počet normativních absolventů za období 1. 11. 2009 – 31. 10. 2010 (každý absolvent je vynásoben koeficientem studijního programu) * ministerstvem určená částka na jednoho absolventa * průměrný KEN ze všech absolvovaných studií

Dále jsou bonifikováni absolventi bakalářských studijních programů, kteří do dvou let od absolutoria nepokračují v dalším studiu na vysoké škole, multiplikativním koeficientem 2, a to způsobem sledování průměrného počtu takových absolventů za poslední tři roky s vahami 50 %, 30 % a 20 %, tedy s největším důrazem na poslední známá data.

Zohledňovala se také nezaměstnanost absolventů, jež byla počítána z dat Ministerstva práce a sociálních věcí váženým průměrem nezaměstnanosti absolventů dané školy za poslední tři roky (váha předchozího roku (n-1) 50 %, roku (n-2) 30 % a roku (n-3) 20 %, kdy n je rozpočtový rok).

Vědecký výkon, kvalifikační zajištění a mezinárodní zaměření (VKM)

Rozvinutím ukazatele B3 vzniká parametr VKM obsahující v roce 2011 až třináct indikátorů. Tento parametr je také klíčový pro výpočet limitů. U řady níže uvedených indikátorů parametru VKM se využívá vážený průměr za poslední tři roky, který značí váhu 50 % roku (n-1), váhu 30 % roku (n-2) a váhu 20 % roku (n-3), kdy n značí rozpočtový rok. Po stručném popisu jednotlivých indikátorů je vložena tabulka 3 s vahami indikátorů, jež jsou určující pro jejich podíl na celkovém objemu finančních prostředků, který je prostřednictvím parametru VKM rozdělován.

V: ukazatele vědeckého výkonu vysokých škol

1. *Započítané body v Rejstříku informací o výsledcích (dále jen RIV)* – počet bodů započítaných dle metodiky Rady pro výzkum a vývoj. Do výpočtu vstupují body za posledních pět let s použitím dat z ledna roku předcházejícímu rozpočtovému roku.
2. *Účelové neinvestiční prostředky na výzkum* – vážený průměr za poslední tři roky objemu neinvestičních prostředků (včetně zahraničních) na výzkum a vývoj (údaj poskytnut vysokými školami).

K: ukazatele kvalifikační struktury akademických pracovníků a studentů a absolventů doktorského studia

3. *Vážený počet profesorů a docentů* – počítá se vážený průměr za poslední tři roky a přidává se také rozdílná váha profesorovi – 2,5 a docentovi – 1,5.

4. *Studenti doktorských programů* – vážený průměr počtu všech studentů doktorských programů tří předcházejících let, počínaje rokem předcházejícím roku financování.
5. *Absolventi doktorských programů* – vážený průměr počtu absolventů doktorských programů tří předcházejících let, počínaje rokem předcházejícím roku financování.

M: ukazatele mezinárodní mobility studentů a internacionalizace

6. *Cizinci celkem* – počet studentů s cizím státním občanstvím, kteří si studium plně nehradí (vážený průměr za poslední tři roky).
7. *Cizinci v magisterském studiu* – počet studentů s cizím státním občanstvím v magisterských programech, kteří si studium plně nehradí (vážený průměr za poslední tři roky).
8. *Cizinci v doktorském studiu* – počet studentů s cizím státním občanstvím v doktorských programech, kteří si studium plně nehradí (vážený průměr za poslední tři roky).
9. *„Samoplátcí“ celkem* – počet cizinců plně hradících své studium (vážený průměr za poslední tři roky).
10. *„Samoplátcí“ v magisterském studiu* – počet cizinců v magisterských programech plně hradících své studium (vážený průměr za poslední tři roky).
11. *„Samoplátcí“ v doktorském studiu* – počet cizinců v doktorských programech plně hradících své studium (vážený průměr za poslední tři roky).
12. *Vyslání v rámci mobilitních programů* – studenti vyslaní v rámci mobilitních programů, jejichž výjezd trvá minimálně třicet dní (vážený průměr za poslední tři roky).
13. *Přijetí v rámci mobilitních programů* – studenti přijatí v rámci mobilitních programů, jejichž výjezd trvá minimálně třicet dní (vážený průměr za poslední tři roky).

(MŠMT, 2011b)

Tab. 3 Váhy rozhodné pro způsob rozdělení objemu peněz určených pro parametr VKM

Parametr VKM		
Váha ukazatelů výkonu ve VaV, kvalifikačním zajištění, doktorském studiu a mezinárodním zaměření	Magisterské studium	Doktorské studium
Vědecký výkon vysoké školy	50 %	50 %
Započítané body RIV	25 %	25 %
Účelové neinvestiční prostředky na výzkum	25 %	25 %
Kvalifikovanost pedagogů a doktorská studia	20 %	20 %
Vážený počet profesorů a docentů (váha prof:doc: 2,5:1,5)	10 %	10 %
Studenti doktorských programů	10 %	
Absolventi doktorských programů		10 %
Internacionalizace a mezinárodní mobilita	30 %	30 %
Cizinci celkem	5 %	5 %
Cizinci v magisterském studiu	5 %	
Cizinci v doktorském studiu		5 %
„Samoplátcí“ celkem	5 %	5 %
„Samoplátcí“ v magisterském studiu	5 %	
„Samoplátcí“ v doktorském studiu		5 %
Vyslání v rámci mobilitních programů	5 %	5 %
Přijetí v rámci mobilitních programů	5 %	5 %
Celkem	100 %	100 %

3.3.4 Rok 2012 (ukazatele A a K)

V roce 2012 dochází k dalšímu poklesu rozpočtu pro normativní část, a to přibližně o 7 % (klesá také normativ, jeho hodnota činí 24 437 Kč). Dále se pokračuje v trendu evoluce výkonových ukazatelů a zároveň ve snaze o důsledné limitování počtu přijímaných studentů. Ustupuje se od ukazatele B2. Objem finančních prostředků určený na B2 se přesouvá do nového indikátoru *zaměstnanost absolventů* v rámci ukazatele kvality VVŠ K. Ukazatel K dosahoval v roce 2012 objemu 20 % rozpočtového okruhu I, tj. cca 3 mld. Kč. Je dále rozvíjena struktura ukazatele výkonu a kvality K, přidává se zejména hodnocení vědeckého výkonu dle databáze SCImago. Také u bakalářských programů je nově 5 % z limitu přerozdělováno dle podílu vysokých škol na ukazateli výkonu a kvality. Školy, jimž se limity díky jejich vysokému podílu na tomto ukazateli oproti předchozímu akademickému roku zvýší, musí počet studentů, kteří jsou navíc, o polovinu krátit. Ministerstvo se v tomto roce zavazuje, že žádná ze změn mechanismů financování nezpůsobí vysoké škole meziroční pokles v rámci rozpočtového okruhu I o více než 5 % (MŠMT, 2012a; MŠMT, 2012b).

Mechanismus výpočtu

Ukazatel A

První ročníky

Bakalářské studijní programy a magisterské studijní programy

Limit přijímaných studentů do bakalářských programů a dlouhých magisterských programů se počítá dle limitu z roku předcházejícího. Když vysoké školy přijaly méně studentů, než je limit, či stejně, pak byl jejich limit pro rok následující bonifikován započtením průměru mezi skutečným a limitním počtem jako základní limit pro rozpočtový rok. Školám, jež limity překročily, se započítal pouze limit. Dále byly tyto limity ještě upraveny korigovaným počtem studií, který zohledňoval dodržování limitu školou v posledních šesti letech a bonifikoval školy, jež tak činily. Takto vypočítané limity se však krátí u bakalářů o 5 %, u magistrů o 10 % a tento počet studentů se následně přerozděluje mezi školy dle výkonu v ukazatelích VKM (viz následující tabulka 4). Školám, kterým se limity na magisterském studiu zvýšily oproti původním, bylo navýšení kráceno o polovinu. Pokud školy nuceně snížily limity nově přijímaných studentů pro doktorská a magisterská studia díky nízké výkonnosti v ukazatelích VKM, stále mohly navýšit o tento počet limit financovaných studentů v bakalářských programech.

Navazující magisterské studijní programy

Limit byl vypočten na základě odhadu počtu absolventů bakalářských programů vysoké školy a průměrné prostupnosti z bakalářských do magisterských programů na vysoké škole. Opět po tomto výpočtu se školám limit snížil o 10 %, jež se následně mezi nimi přerozdělilo dle výkonu v ukazatelích VKM. Školám, kterým se limity zvýšily oproti původním, bylo navýšení limitu kráceno o polovinu.

Doktorské studijní programy

Limit pro studenty doktorského studia vychází přímo z konečného limitu předchozího roku. Tento limit je následně krácen o 20 %. Těchto 20 % je dále přerozdělováno na základě výkonu v ukazatelích VKM. V případě navýšení limitu díky výkonu v ukazatelích VKM oproti původnímu limitu došlo ke krácení o polovinu.

Další ročníky studia

Limity pro další ročníky studia jsou určeny limitem nově přijímaných studentů v době nástupu daného ročníku na vysokou školu vynásobeným průměrným koeficientem prostupnosti pro jednotlivá léta, která již mají tito studenti absolvovaná. Pro ročníky, jež ještě neměly určen limit nově přijímaných studentů podle pravidel roku 2010, se počítá skutečný počet studentů.

Indikátory kvality a výkonu pro výpočet limitů počtu studentů vysokých škol

1. *Započítané body RIV (absolutně)* – počet bodů za výsledky školy v oblasti výzkumu a vývoje, započítaný podle přijaté metodiky Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Vždy jde o součet bodů získaných za posledních pět let předcházejících roku hodnocení. Uměleckým vysokým školám je přiřazena procentuální váha, která odpovídá počtu jejich normativních studentů.

2. *Započítané body RIV (oborově)* – mezi sebou tady nejsou srovnávány všechny vysoké školy jako celky najednou, nýbrž vždy pouze v příslušné skupině oborů. Vahou každé skupiny oborů jsou přitom celkové počty studentů veřejných vysokých škol. MŠMT navrhuje vymezení skupin oborů podle jejich vzájemné příbuznosti a podle kvantitativního zastoupení mezi studenty vysokých škol.
3. *Normovaný počet citací (SCImago)* – byly využívány dva výchozí indikátory: indikátor představující počet citací výstupů pracovníků dané instituce, zařazených do databáze SCOPUS a indikátor normalizovaného impaktu, jenž sleduje počet citací v rámci oborů. Tyto indikátory se vynásobily pro výsledný „normovaný počet citací“, který se mezi školami následně porovnával.
4. *Účelové neinvestiční prostředky na výzkum* – vážený průměr za poslední tři roky z objemu neinvestičních prostředků (včetně zahraničních) na výzkum a vývoj (údaj poskytnut vysokými školami).
5. *Vlastní příjmy* – mezi vlastní příjmy se zahrnovaly příjmy z hlavní i doplňkové činnosti uvedené ve Zprávě o hospodaření vysoké školy ve výkazu zisku a ztráty pod názvem „Tržby z prodeje služeb“ (účet 602), mimo příspěvky, dotace (vč. dotací na podporu výzkumu a vývoje) a příjmy za pronájmy (Zpráva o hospodaření vysoké školy, tabulka 2.2 Přehled vybraných vlastních výnosů).
6. *Vážený počet profesorů a docentů* – přepočítaný a vážený za poslední tři roky (váha profesora je přitom stanovena na 2,5 a váha docenta na 1,5).
7. *Zaměstnanost absolventů (standardizovaná)* – proměnné, jež do výpočtu vstupují v roce 2012 ve všech typech studia, jsou počet absolventů, standardizovaný počet nezaměstnaných absolventů a multiplikativní koeficient studijních programů (viz rok 2011). U absolventů bakalářských studijních programů navíc vstupuje i ukazatel počtu bakalářských absolventů, kteří nepokračují do dvou let od ukončení studia v dalším studiu na vysoké škole. Pro výpočet limitů není použit koeficient ekonomické náročnosti.
8. *Zaměstnanost absolventů (absolutní)* – ukazatel se liší pouze tím, že údaje o nezaměstnanosti jsou uváděny v absolutních počtech nezaměstnaných tak, jak je zveřejňuje MPSV.
9. *Mezinárodní spolupráce na vědeckých výsledcích (SCImago)* – vysoké školy se porovnávají v indikátoru IC, jenž vyjadřuje podíl výstupů pracovníků dané instituce zařazené v databázi SCOPUS za posledních pět let. Započítávají se výstupy, které byly zpracovány ve spolupráci s pracovníky institucí jiných zemí. Ukazatel ICO vyjadřuje počet takových výstupů za každou instituci.
10. *Cizinci v příslušném typu studijního programu* – počet všech studentů s cizím státním občanstvím, kteří plně nehradí své studium. Počítáno zvlášť pro každou úroveň studijního programu.
11. *„Samoplátcí“ v příslušném typu studijního programu* – počet všech studentů s cizím státním občanstvím, kteří plně hradí své studium. Počítáno zvlášť pro každou úroveň studijního programu.
12. *Vyslání v rámci mobilitních programů* – vážený průměr za poslední tři roky studentů vyjíždějících do zahraničí v rámci mobilitních programů na nejméně třicet dní, počínaje rokem předcházejícím rozpočtovému roku. Takto získané výsledky byly navýšeny o 12 % školám, jež měly k datu výpočtu platný ECTS Label, a o 2 % školám, které získaly DS Label.
13. *Přijetí v rámci mobilitních programů* – vážený průměr za poslední tři roky studentů přijíždějících ze zahraničí v rámci mobilitních programů na nejméně třicet dní, počínaje rokem předcházejícím rozpočtovému roku. Takto získané výsledky byly navýšeny o 12 % školám, jež měly k datu výpočtu platný ECTS Label, a o 2 % školám, které získaly DS Label.

Tab. 4 Kvalitativní a výkonové ukazatele vysokých škol pro výpočet limitů financovaných studentů

Kvalitativní a výkonové ukazatele vysokých škol	Bakalářské studium		Magisterské studium		Doktorské studium	
Celkem	100 %	5,00 %	100 %	10,00 %	100 %	20,00 %
Vědecký výkon vysoké školy	15 %	0,75 %	30 %	3,00 %	55 %	11,00 %
Započítané body RIV (absolutně)	3 %	0,15 %	7 %	0,70 %	16 %	3,20 %
Započítané body RIV (oborově)	3 %	0,15 %	7 %	0,70 %	16 %	3,20 %
Normovaný počet citací (SCImago)	3 %	0,15 %	5 %	0,50 %	7 %	1,40 %
Účelové neinvestiční prostředky na výzkum	3 %	0,15 %	6 %	0,60 %	9 %	1,80 %
Vlastní příjmy	3 %	0,15 %	5 %	0,50 %	7 %	1,40 %
Kvalita studijních programů a uplatnění absolventů	65 %	3,25 %	45 %	4,50 %	20 %	4,00 %
Vážený počet profesorů a docentů	3 %	0,15 %	5 %	0,50 %	8 %	1,60 %
Zaměstnanost absolventů (absolutní)	31 %	1,55 %	20 %	2,00 %	6 %	1,20 %
Zaměstnanost absolventů (standardizovaná)	31 %	1,55 %	20 %	2,00 %	6 %	1,20 %
Mezinárodní mobilita	20 %	1,00 %	25 %	2,50 %	25 %	5,00 %
Mezinárodní spolupráce ve vědeckých výsledcích (SCImago)	2 %	0,10 %	3 %	0,30 %	5 %	1,00 %
Cizinci v příslušném typu studijního programu	3 %	0,15 %	3 %	0,30 %	5 %	1,00 %
„Samoplátci“ v příslušném typu studijního programu	1 %	0,05 %	5 %	0,50 %	1 %	0,20 %
Vyslání v rámci mobilitních programů	7 %	0,35 %	7 %	0,70 %	7 %	1,40 %
Přijetí v rámci mobilitních programů	7 %	0,35 %	7 %	0,70 %	7 %	1,40 %

Ukazatel K

„Výpočet ukazatele K je ve srovnání s ukazatelem kvality a výkonu používaném v A jednodušší. Jednak do výpočtu vstupuje méně indikátorů (nevyužívají se ukazatele oborového přepočtu bodů v RIV, dva ukazatele SCImago a standardizovaná zaměstnanost absolventů) a dále, u jednotlivých škol se využívají souhrnné údaje ze všech typů studijních programů dohromady.“ (MŠMT, 2012a)

Naopak se přidává jeden indikátor, a to Registr uměleckých výstupů (dále jen RUV), indikátor hodnocení výsledků tvůrčí umělecké činnosti. Je cílen na hodnocení výkonu v oblasti tvůrčí umělecké činnosti primárně na uměleckých školách a uměleckých fakultách neuměleckých vysokých škol. Dalším rozdílem je využití koeficientu ekonomické náročnosti (KEN) v rámci porovnání absolutní zaměstnatelnosti absolventů. U zbylých indikátorů platí stejné definice jako v případě jejich využití pro výpočet limitů.

Tab. 5 Kvalitativní a výkonové indikátory se svými vahami klíčovými pro výpočet podílu na financích rozdělovaných dle ukazatele K

Ukazatel K: Kvalitativní a výkonové ukazatele vysokých škol		Celkové hodnoty v %
Celkem		100 %
Vědecký (umělecký) výkon vysoké školy		39,0 %
1	Započítané body RIV	29,3 %
	Započítané body RUV	1,7 %
2	Účelové neinvestiční prostředky na výzkum	5,0 %
3	Vlastní příjmy z aplikovaného výzkumu	3,0 %
Kvalita studijních programů a uplatnění absolventů		34,0 %
4	Vážený počet profesorů a docentů	2,0 %
5	Zaměstnanost absolventů	32,0 %
Mezinárodní mobilita a internacionalizace		27,0 %
6	Cizinci v příslušném typu studijního programu	2,0 %
7	„Samoplátci“ v příslušném typu studijního programu	3,0 %
8	Vyslání v rámci mobilitních programů	11,0 %
	Přijetí v rámci mobilitních programů	11,0 %

(MŠMT, 2012a)

3.3.5 Rok 2013 (ukazatele A a K)

Objem prostředků pro rozpočtový okruh I se v tomto roce poprvé po třech letech zvyšuje, konkrétně o 2,7 %, a tím se dostává přibližně na úroveň roku 2007. Roste také základní normativ na studenta, který dosahuje hodnoty 25 111 Kč. V normativní části rozpočtu se v tomto roce prostředky rozdělují poměrem 77,5 % pro ukazatel A a 22,5 % pro ukazatel K (MŠMT, 2013b). Ministerstvo postupnou evolucí metodiky podporuje priority rozvoje vysokého školství, především kvalitu vzdělání a diverzifikaci vysokých škol (MŠMT, 2013a). Základní změnou je výrazné sblížení podoby výkonových indikátorů pro výpočet limitů s indikátory pro výpočet výkonu v ukazateli K. Liší se pouze tím, že pro výpočet limitů indikátory zohledňují zvláštními vahami jednotlivé typy studia a jiným způsobem pracují se zaměstnaností absolventů. Dále jsou opuštěny výpočty prostřednictvím databáze SCImago, počet indikátorů se tak snižuje na deset a je totožný s indikátory pro výpočet výkonu v ukazateli K v roce 2012.

Mechanismus výpočtu

Ukazatel A

Zvláštní přístup pro financování z ukazatele A zaujmají čtyři umělecké vysoké školy, jimž byl stanoven fixní podíl na ukazateli A ve výši 3,5 %. Druhou výjimkou jsou obory zubního lékařství a stomatologie, které nemají stanovené limity. Výjimku také mají VVŠ neuniverzitního typu, jimž se limity nesnižují o nezaměstnanost absolventů (tyto VŠ se stále ještě nacházejí v dohodnuté růstové fázi).

První ročníky bakalářských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 95 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku a stejně jako v roce předcházejícím se zbylých 5 % rozděluje mezi VVŠ dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 6). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se na polovinu. Novinkou je, že výsledný limit vysoké školy je dále krácen pomocí standardizované míry nezaměstnanosti absolventů (výsledek se dále ještě upraví tak, aby bylo tímto postupem dosaženo celkového poklesu o 5 %).

První ročníky magisterských a navazujících magisterských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 90 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku a stejně jako v roce předcházejícím se zbylých 10 % rozděluje mezi školy dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu přímo nastavených pro ukazatel A (tabulka 6). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se na polovinu. Výsledný limit vysoké školy je stejně jako u bakalářů dále krácen pomocí standardizované nezaměstnanosti absolventů tohoto typu studia (celkové snížení zase o 5 %).

První ročníky doktorských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 80 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku a stejně jako v roce předcházejícím se zbylých 20 % rozděluje mezi školy dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu přímo nastavených pro ukazatel A (tabulka 6). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se na polovinu. Krácení o nezaměstnanost se u doktorských studentů neuplatňuje.

Pro všechny první ročníky se limit započítá do financování jen v případě, že studentů bylo přijato v předchozím roce více, než byl stanovený limit, či naopak méně, a to maximálně o 10 %. V případě nižšího počtu přijatých studentů se počítá reálný počet nově zapsaných studentů z roku předcházejícího rozpočtovému roku + 0,1 stanoveného limitu.

Tab. 6 Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů

Indikátory kvality a výkonu vysokých škol	B1	M1, N1	P1
Celkem	100 %	100 %	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29,5 %	39 %	44,5 %
Výsledky umělecké činnosti	0,5 %	1 %	0,5 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5 %	5 %	10 %
Vlastní příjmy	5 %	5 %	5 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	30 %	20 %	10 %
Zahraniční studenti	5 %	5 %	5 %
Samoplátcí	5 %	5 %	5 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %

Limity pro další ročníky studia

Při výpočtu limitů počtů studentů ve druhém a vyšších ročnících se přestává používat koeficientů průměrné prostupnosti mezi ročníky. Limity pro další ročníky se mají do budoucna určovat na základě limitu v době přijetí těchto studentů na vysokou školu a na základě reálného počtu studentů v dalších ročnících. Pokud je jejich počet vyšší, než byl limit financovaných nově přijatých studentů v době jejich přijetí, započítává se limit. Naopak pokud je jejich počet nižší, započítává se reálný počet.

Výpočet ukazatele K

Tab. 7 Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2013)

Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29 %
Výsledky umělecké činnosti	2 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5 %
Vlastní příjmy	3 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	2 %
Zaměstnanost absolventů	32 %
Zahraniční studenti	2 %
Samoplátci	3 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	11 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	11 %

- Výsledky výzkumu, vývoje a inovací** – podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků výzkumu, vývoje a inovací evidovaných v Rejstříku informací o výsledcích (RIV) všech vysokých škol, stanovené podle platné Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů. Zdrojem dat jsou výsledky hodnocení výzkumu a vývoje v roce n-2, schválené Radou pro výzkum, vývoj a inovace zahrnující pětileté období od roku n-7 do roku n-3, kdy n je rozpočtový rok.
- Výsledky umělecké činnosti** – podíl vysoké školy na bodové hodnotě výsledků umělecké činnosti všech vysokých škol. Zdrojem dat jsou výsledky tvůrčí umělecké činnosti po certifikaci, evidované v Registru uměleckých výstupů (RUV) v roce n-1; jde o součtovou hodnotu výsledků za pětileté období od roku n-6 do roku n-2, kdy n je rozpočtový rok.
- Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací** – podíl vysoké školy na výši účelových neinvestičních prostředků (včetně zahraničních) na výzkum a vývoj (vyjma prostředků získaných z programů strukturálních fondů EU) všech vysokých škol. Zdrojem dat jsou výroční zprávy o hospodaření vysokých škol; jde o vážený průměr za poslední tři roky n-2, n-3, n-4 s vahami 5:3:2, kdy n je rozpočtový rok.
- Vlastní příjmy** – podíl vysoké školy na výši vlastních příjmů všech vysokých škol. Do vlastních příjmů jsou zahrnuty výnosy z hlavní a doplňkové činnosti uvedené ve výkazu zisku a ztráty pod názvem „Tržby z prodeje služeb“ (účet 602), mimo příspěvek, dotace a pronájmy. Zdrojem dat jsou výroční zprávy o hospodaření vysokých škol – výkaz zisku a ztráty a tabulka Přehled vybraných vlastních výnosů; jde o vážený průměr za poslední tři roky n-2, n-3, n-4 s vahami 5:3:2, kdy n je rozpočtový rok.
- Kvalifikační struktura akademických pracovníků** – podíl vysoké školy na počtu profesorů a docentů, kmenových pracovníků, všech vysokých škol. Jde o průměrný evidenční přepočtený počet profesorů a docentů, tento počet je násoben koeficientem 2,5 v případě profesorů a koeficientem 1,5 v případě docentů. Zdrojem dat je statistický výkaz škol (MŠMT) P 1b-04; jde o vážený průměr dat za poslední tři roky n-2, n-3, n-4 s vahami 5:3:2, kdy n je rozpočtový rok.
- Zahraniční studenti** – podíl vysoké školy na počtu studentů s cizím státním občanstvím všech vysokých škol, mimo těch, kteří plně hradí své studium z vlastních prostředků, a těch, kteří přijeli na stáž ve studijních programech; počítáno zvlášť pro studenty bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů. Zdrojem dat je výstup SIMS k 31. 10.; jde o vážený průměr za poslední tři roky n-1, n-2, n-3 s vahami 5:3:2, kdy n je rozpočtový rok.
- Samoplátci** – podíl vysoké školy na počtu studentů s cizím státním občanstvím všech vysokých škol, kteří plně hradí své studium z vlastních prostředků; počítáno zvlášť pro studenty bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů. Zdrojem dat je výstup SIMS k 31. 10.; jde o vážený průměr za poslední tři roky n-1, n-2, n-3 s vahami 5:3:2.

- 8. Studenti vyslaní v rámci mobilních programů** – podíl vysoké školy na počtu studentů vyjíždějících do zahraničí v rámci mobilních programů všech vysokých škol, z nichž každý trval alespoň třicet dní včetně dnů výjezdu a návratu, měřený v počtu dnů, které spadaly do období od 1. 9. roku n-2 do 31. 8. roku n-1 a podobně od roku n-3 a n-4. Výsledky takto získané jsou navýšeny o 12 % školám, jež mají platný ECTS Label, a o 2 % školám, které získaly DS Label. Zdrojem dat o mobilitě studentů je výstup SIMS k 31. 10. zjišťovaný zvlášť pro studenty bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů; jde o vážený průměr za období od 1. 9. roku n-4 do 31. 8. roku n-3, od 1. 9. roku n-3 do 31. 8. roku n-2 a od 1. 9. roku n-2 do 31. 8. roku n-1 s vahami 2:3:5. Zdrojem dat pro ECTS Label a DS Label je oficiální informace o schválení zveřejněná nejpozději v prosinci roku n-1 na internetových stránkách Evropské komise.
- 9. Studenti přijatí v rámci mobilních programů** – totožné jako u vyslaných studentů, nicméně s rozdílem srovnávání přijatých studentů v rámci mobilních programů.
- 10. Počet zaměstnaných absolventů** jednotlivých vysokých škol vypočítaný jako součin počtu absolventů české státní příslušnosti za období od 1. 11. roku n-2 do 31. 10. roku n-1, standardizované míry zaměstnanosti absolventů, průměrného váženého KEN studijních programů, v nichž tyto absolventi studovali, a koeficientu za absolvování v jednotlivých typech studia; výpočet se provádí zvlášť pro absolventy bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů. Zdrojem dat o absolventech, průměrných vážených KEN i koeficientech za absolvování jsou výstupy SIMS; zdrojem dat míry nezaměstnanosti absolventů i koeficientů náročnosti trhu práce je statistika zveřejňovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí v dubnu a v září (jedná se o míru registrované nezaměstnanosti absolventů, kteří ukončili studium v období půl až jeden rok před termínem odečtu); jde o vážený průměr za poslední tři po sobě jdoucí roční období (n-1, n-2, n-3) s vahami 5:3:2.

(MŠMT, 2013a)

3.3.6 Rok 2014 (ukazatele A a K)

Objem prostředků pro rozpočtový okruh I se opět mírně zvyšuje proti předchozímu roku 2013, konkrétně o 0,5 %. Protože současně došlo k výraznému poklesu počtu financovaných studentů, vzrostl (o 4,8 %) také základní normativ na hodnotu 26 323 Kč, čímž se přiblížil hodnotě normativu z roku 2011 (MŠMT, 2014b). Model financování VVŠ pro rozpočtový okruh I zaznamenal v tomto roce jen menší změny (MŠMT, 2014a). Finanční prostředky v normativní části rozpočtu se opět rozdělují poměrem 77,5 % pro ukazatel A a 22,5 % pro ukazatel K. Do ukazatele K je nově zařazen indikátor *mezinárodní granty*, váhu 5 % získal na úkor indikátorů *výsledky RIV* (3 % ukazatele K) a *úcelová neinvestiční podpora VaVal* (2 % ukazatele K). Ukazatele kvality a výkonu, které se používají pro stanovení limitů studentů prvních ročníků, jsou stejné jako v roce 2013, a to včetně vah. U bakalářských a dlouhých magisterských studií dochází k ještě výraznějšímu snižování limitů pro první ročníky s využitím míry nezaměstnanosti absolventů (celkové snížení je nyní 7 %). Pokud jde o limity počtů studentů ve druhých a vyšších ročnících studia, navrácí se výpočet opět k aplikaci průměrných koeficientů propustnosti na limity z prvních ročníků.

Mechanismus výpočtu

Ukazatel A

Zvláštní přístup pro financování z ukazatele A nadále platí pro čtyři umělecké vysoké školy, jimž byl stanoven fixní podíl na ukazateli A ve výši 3,5 %. Druhou výjimkou jsou obory zubního lékařství a stomatologie, které nemají stanovené limity. Pro vysoké školy neuniverzitního typu už výjimka z roku 2013 přestává platit.

První ročníky bakalářských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 95 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku a zbylých 5 % se rozděluje mezi VVŠ dle výsledků v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 8). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se na polovinu. Výsledný limit vysoké školy je dále krácen pomocí standardizované nezaměstnanosti absolventů (výsledek se upraví tak, aby bylo tímto postupem dosaženo celkového poklesu o 7 %).

První ročníky magisterských a navazujících magisterských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 90 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku, zbylých 10 % se rozdělují mezi školy dle výsledků v indikátorech kvality a výkonu přímo stanovených pro ukazatel A (tabulka 8). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se toto navýšení na polovinu. Výsledný limit vysoké školy je dále krácen pomocí standardizované nezaměstnanosti absolventů tohoto typu studia (celkové snížení o 5 %).

První ročníky doktorských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 80 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku, zbylých 20 % se rozdělují mezi školy dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 8). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se toto navýšení na polovinu. Krácení o nezaměstnanost se u doktorských studentů neuplatňuje.

Pro všechny první ročníky se limit započítá do financování jen v případě, že studentů bylo přijato v předchozím roce více, než byl stanovený limit, či naopak méně, a to maximálně o 10 %. V případě nižšího počtu přijatých studentů se počítá reálný počet nově zapsaných studentů z roku předcházejícího rozpočtovému roku + 10 % příslušného limitu.

Tab. 8 Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů

Indikátory kvality a výkonu vysokých škol	B1	M1, N1	P1
Celkem	100 %	100 %	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29,5 %	39 %	44,5 %
Výsledky umělecké činnosti	0,5 %	1 %	0,5 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5 %	5 %	10 %
Vlastní příjmy	5 %	5 %	5 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	30 %	20 %	10 %
Zahraniční studenti	5 %	5 %	5 %
Samoplátcí	5 %	5 %	5 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %

Další ročníky studia

Limity pro další ročníky studia jsou určeny limitem nově přijímaných studentů v době nástupu daného ročníku na vysokou školu vynásobeným průměrným koeficientem prostupnosti pro jednotlivá léta, která již mají tito studenti absolvovaná.

Výpočet ukazatele K

Tab. 9 Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2014)

Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	26 %
Výsledky umělecké činnosti	2 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	3 %
Mezinárodní granty	5 %
Vlastní příjmy	3 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	2 %
Zaměstnanost absolventů	32 %
Zahraniční studenti	2 %
Samoplátcí	3 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	11 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	11 %

Významy všech indikátorů používaných v ukazateli K zůstávají stejné jako v předchozím roce. Nově zařazený indikátor **Mezinárodní granty** vyjadřuje podíl každé vysoké školy na výši všech mezinárodních grantů poskytnutých všem VVŠ v ČR.

(MŠMT, 2014a)

3.3.7 Rok 2015 (ukazatele A a K)

Objem prostředků pro rozpočtový okruh I se opět mírně zvýšil proti předchozímu roku 2014, konkrétně o 0,75 %. Současně v důsledku poklesu počtu financovaných studentů meziročně vzrostl (o 3,5 %) také normativ na studenta na hodnotu 27 252 Kč (MŠMT, 2015b). Model financování pro rozpočtový okruh I (MŠMT, 2015a) zaznamenal v tomto roce změny, pokud jde o relativní významnosti ukazatelů A a K a indikátorů kvality a výkonu uvnitř ukazatele K. Finanční prostředky v normativní části rozpočtu se nově rozdělují poměrem 76 % pro ukazatel A a 24 % pro ukazatel K. Navíc je snížena na polovinu (z 32 % na 16 %) váha indikátoru *zaměstnanost absolventů*, který je silně korelován s ukazatelem A, a posíleny jsou naopak indikátory (zejména body RIV), jež přispívají k diverzifikaci VVŠ. Z ukazatele K byl vyřazen indikátor *mezinárodní granty*. Ukazatele kvality a výkonu, které se používají pro stanovení limitů studentů prvních ročníků, jsou již druhý rok beze změny, včetně vah. Při výpočtu limitů studentů prvních ročníků bylo upuštěno od použití míry nezaměstnanosti absolventů k jejich snižování a celkové (plošné) snižování vypočtených limitů bylo nižší než v minulých letech (pouze 2,5 % u bakalářských a dlouhých magisterských programů; u navazujících magisterských a doktorských studijních programů ke krácení nedocházelo). Přesto diverzifikace počtu financovaných studentů VVŠ v ČR dosáhla takového stupně, že bylo třeba dodatečně přistoupit k tomu, že meziroční změny počtu studentů v důsledku indikátorů kvality a výkonu ukazatele A musely být zmenšovány, aby nebylo ohroženo fungování některých VŠ.

Mechanismus výpočtu

Ukazatel A

Zvláštní přístup pro financování z ukazatele A nadále platí pro čtyři umělecké vysoké školy, jimž byl stanoven fixní podíl na ukazateli A ve výši 3,5 %. Další výjimku představují obory zubního lékařství a stomatology, které nemají stanovené limity. Nově se také nestanovují limity pro první ročníky oboru všeobecné lékařství, pro vyšší ročníky ale platí jistá omezení. Financování jsou také všichni studenti přijatí ke studiu k doplnění zákonem požadované pedagogické kvalifikace.

První ročníky bakalářských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 95 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku a zbylých 5 % se rozdělují mezi VVŠ dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 10). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se toto navýšení na polovinu. Výsledný limit je pak všem školám plošně snížen o 2,5 %.

První ročníky magisterských a navazujících magisterských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 90 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku, zbylých 10 % se rozdělují mezi školy dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 10). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se toto navýšení na polovinu. Výsledný limit vysoké školy je u dlouhých magisterských programů dále krácen o 2,5 %. U navazujících magisterských programů se toto plošné krácení neprovádí.

První ročníky doktorských studijních programů

Vysoká škola automaticky získává 80 % limitu financovaných nově přijímaných studentů z předcházejícího roku, zbylých 20 % se rozdělují mezi školy dle výkonu v indikátorech kvality a výkonu stanovených pro ukazatel A (tabulka 10). Pokud takto dojde k navýšení v porovnání s minulým rokem, krátí se toto navýšení na polovinu. Žádné plošné krácení se u studentů doktorských programů neuplatňuje.

Pro všechny první ročníky se limit započítá do financování jen v případě, že studentů bylo přijato v předchozím roce více, než byl stanovený limit, či naopak méně, a to maximálně o 10 %. V případě nižšího počtu přijatých studentů se počítá reálný počet nově zapsaných studentů z roku předcházejícího rozpočtovému roku + 10 % příslušného limitu.

Tab. 10 Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů

Indikátory kvality a výkonu vysokých škol	B1	M1, N1	P1
Celkem	100 %	100 %	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29,5 %	39 %	44,5 %
Výsledky umělecké činnosti	0,5 %	1 %	0,5 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5 %	5 %	10 %
Vlastní příjmy	5 %	5 %	5 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	30 %	20 %	10 %
Zahraniční studenti	5 %	5 %	5 %
Samoplátci	5 %	5 %	5 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	10 %	10 %	10 %

Další ročníky studia

Limity pro další ročníky studia jsou určeny limitem nově přijímaných studentů v době nástupu daného ročníku na vysokou školu vynásobeným průměrným koeficientem prostupnosti pro jednotlivá léta, která již mají tito studenti absolvovaná.

Výpočet ukazatele K

Tab. 11 Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2015)

Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K	100 %
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	34,3 %
Výsledky umělecké činnosti	3,5 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	4 %
Vlastní příjmy	4 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	2,6 %
Zaměstnanost absolventů	16 %
Zahraniční studenti	2,6 %
Samoplátci	4 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	14,5 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	14,5 %

Významy všech indikátorů používaných v ukazateli K zůstávají stejné tak, jak byly definovány pro rok 2013.

(MŠMT, 2015a)

4 Model institucionálního financování pro léta 2010–2015 a jeho dopady na veřejné vysoké školy

V této kapitole budou prezentovány dopady uplatnění modelu institucionálního financování, který je používán (ve své postupně se vyvíjející podobě) od roku 2010. Pro srovnání je použit rok 2009, kdy byl naposledy aplikován předchozí typ modelu institucionálního financování.

Tato kapitola byla zpracována s využitím výstupu (KREDO, 2015g).

V rozpočtovém okruhu I, jenž je označován jako institucionální financování, vystupují dva rozpočtové ukazatele – ukazatel A, který je při pevně stanovených ukazatelích ekonomické náročnosti (KEN) zcela závislý na limitech studentů, a ukazatel K, jehož obsah se v průběhu let 2010–2015 sice měnil, avšak lze říci, že vždy zahrnoval indikátory odrážející kvalitu a výkon VVŠ.

4.1 Ukazatel A

V rámci tohoto ukazatele se budeme nejdříve zabývat vývojem celkových limitů stanovených pro počty studentů jednotlivých VVŠ a poté se zaměříme na vývoj limitů pro první ročníky studia, jež hrají v modelu institucionálního financování klíčovou roli. Budeme také sledovat chování vysokých škol – nakolik v situaci, kdy skutečné počty přijímaných studentů jsou v kompetenci každé školy (překročení limitů není nijak sankcionováno), respektují školy stanovené limity, nebo se od nich odchylují.

Tabulka 12 ukazuje vývoj celkových počtů přepočtených studentů zahrnutých do financování (limitů VVŠ). Celkový pokles limitů za sledované období činí 14,1 %. Pokud některá VVŠ má pokles limitu výrazně větší, je to způsobeno horšími výsledky v indikátorech kvality a výkonu používaných při stanovení limitů nebo vyšší hodnotou nezaměstnanosti absolventů (ta se výrazně uplatnila při snižování limitů v letech 2013 a 2014).

Tabulka 13 zaznamenává relativní počty nevyužitých (–) nebo překročených (+) studií vzhledem ke stanoveným limitům. Celkový pokles skutečného počtu studentů za sledované období činil 10,7 % (proti poklesu 14,1 % v případě limitů). Není překvapením, že k vysokému překročení limitních počtů dochází často právě na těch VVŠ, kde limity výrazně klesaly (školy v podstatě využívají existujících kapacit a také profitují z toho, že část prostředků na nadlimitní studenty mohou získat v rámci ukazatele K – např. indikátory zaměstnanosti absolventů a mobility vyjíždějících studentů mají značnou váhu a je možné je plnit i pomocí nadlimitních studentů). Na druhé straně „respektování limitů“ nemusí vždy představovat jen odpovědné chování vysoké školy – v některých případech se za ním skrývá i problém se získáváním dostatečného počtu zájemců o studium (např. u některých méně atraktivních technických oborů).

Tab. 12 Vývoj limitů celkového počtu studentů

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zvýšení/snížení limitu v %
VŠCHT	3 558	3 262	3 323	3 364	3 489	3 631	2,1 %
UK	41 298	41 574	42 416	42 077	42 094	41 472	0,4 %
ČVUT	20 330	20 972	20 950	20 461	19 890	19 959	-1,8 %
MU	37 306	37 974	39 135	37 390	35 711	33 532	-10,1 %
UP	19 843	19 896	20 548	19 592	18 656	17 478	-11,9 %
VŠE	17 145	18 308	17 573	16 791	16 022	15 084	-12,0 %
OU	9 021	8 769	8 934	8 490	8 302	7 935	-12,0 %
VUT	21 284	21 182	20 399	19 839	19 289	18 665	-12,3 %
VFU	2 791	2 772	2 703	2 585	2 585	2 419	-13,3 %
ČZU	18 988	19 146	19 677	18 214	16 901	15 509	-18,3 %
UJEP	10 040	10 057	10 146	9 532	8 858	8 043	-19,9 %
Mendelu	10 152	10 231	10 019	9 530	8 721	7 841	-22,8 %
UPAR	9 259	9 124	9 478	8 817	7 919	7 100	-23,3 %
UHK	7 990	7 876	7 946	7 515	7 034	6 069	-24,0 %
JU	11 929	12 024	11 928	10 994	10 286	9 058	-24,1 %
VŠB-TU	21 782	21 680	20 508	18 674	17 414	16 221	-25,5 %
SU	7 313	7 502	7 620	6 752	6 140	5 241	-28,3 %
UTB	12 446	12 466	12 239	11 087	10 065	8 828	-29,1 %
TU	9 677	9 546	8 885	7 998	7 313	6 735	-30,4 %
ZČU	16 148	16 510	15 208	13 604	12 388	11 071	-31,4 %

Tab. 13 Vývoj relativního počtu nadlimitních nebo nevyužitých studií

	Relativní počet nevyužitých (-), resp. nadlimitních (+) studentů				
	2010	2011	2012	2013	2014
UK	6,0 %	1,7 %	-0,5 %	-2,2 %	-2,3 %
JU	3,5 %	5,7 %	12,7 %	14,0 %	17,1 %
UJEP	6,4 %	3,1 %	4,8 %	7,3 %	10,4 %
MU	6,2 %	2,6 %	3,6 %	2,0 %	0,4 %
UP	4,4 %	2,1 %	4,3 %	6,2 %	9,8 %
VFU	-2,4 %	3,8 %	5,7 %	2,6 %	7,9 %
OU	9,5 %	10,4 %	13,5 %	16,7 %	14,5 %
UHK	5,2 %	7,5 %	11,8 %	13,7 %	15,6 %
SU	12,1 %	6,3 %	7,8 %	11,1 %	12,1 %
ČVUT	4,5 %	3,7 %	0,5 %	2,8 %	-1,8 %
VŠCHT	5,8 %	7,0 %	10,9 %	15,1 %	9,0 %
ZČU	-1,0 %	3,6 %	8,1 %	7,1 %	7,2 %
TU	-4,3 %	-4,3 %	0,9 %	5,2 %	3,6 %
UPAR	11,2 %	8,0 %	11,5 %	18,2 %	22,3 %
VUT	2,6 %	6,3 %	8,8 %	10,3 %	10,1 %
VŠB-TU	0,2 %	0,8 %	4,8 %	5,2 %	0,7 %
UTB	3,2 %	0,2 %	6,5 %	10,4 %	13,4 %
VŠE	1,4 %	3,3 %	2,8 %	0,0 %	0,8 %
ČZU	7,3 %	8,0 %	20,5 %	23,9 %	25,1 %
Mendelu	0,0 %	3,1 %	6,5 %	15,8 %	20,0 %

V následujících dvou tabulkách je popsána analogická situace, pokud jde o studenty prvních ročníků. Je vidět, že změny limitů za sledované období jsou zde ještě výraznější a že současně dochází k většímu překračování (i nedočerpávání) počtu limitních studentů.

Tab. 14 Vývoj limitů počtu studentů pro první ročníky studia pro jednotlivé VVŠ

	2010	2011	2012	2013	2014	Zvýšení/snížení limitu v %
VŠCHT	894	1 049	1 070	1 134	1 176	31,6 %
UK	8 422	9 697	9 449	9 570	9 217	9,4 %
ČVUT	5 826	6 494	6 166	6 160	6 106	4,8 %
VFU	544	576	536	536	501	-7,9 %
OU	2 553	3 035	2 656	2 463	2 292	-10,2 %
VUT	5 381	5 765	5 371	5 263	4 757	-11,6 %
VŠE	4 044	4 296	3 926	3 659	3 460	-14,4 %
UP	4 895	5 248	4 714	4 474	4 138	-15,5 %
ČZU	5 435	5 862	5 216	4 915	4 577	-15,8 %
MU	10 201	10 625	9 573	9 004	8 346	-18,2 %
UJEP	3 089	3 370	2 958	2 749	2 516	-18,6 %
UPAR	2 764	3 225	2 784	2 534	2 233	-19,2 %
VŠB-TU	6 229	6 313	5 619	5 298	4 951	-20,5 %
SU	2 343	2 731	2 298	2 017	1 763	-24,7 %
Mendelu	2 856	2 862	2 471	2 305	2 123	-25,7 %
TU	2 822	2 688	2 424	2 267	2 080	-26,3 %
UHK	2 211	2 391	2 060	1 849	1 625	-26,5 %
JU	3 502	3 620	3 103	2 823	2 533	-27,7 %
ZČU	4 942	4 781	4 057	3 732	3 532	-28,5 %
UTB	3 216	3 365	2 880	2 526	2 166	-32,6 %

Tab. 15 Vývoj relativního počtu nadlimitních nebo nevyužitých studií v prvních ročnících studia

	Relativní počet nevyužitých (-), resp. nadlimitních (+) studentů				
	2010	2011	2012	2013	2014
UK	17,2 %	-5,4 %	-8,2 %	-11,2 %	-6,8 %
JU	11,4 %	10,6 %	19,5 %	18,3 %	18,8 %
UJEP	17,4 %	-0,5 %	8,5 %	12,2 %	6,6 %
MU	6,7 %	-3,2 %	-4,9 %	-2,3 %	-8,4 %
UP	10,8 %	5,7 %	8,4 %	10,5 %	17,4 %
VFU	4,1 %	16,9 %	13,3 %	6,4 %	15,2 %
OU	24,0 %	7,1 %	6,8 %	15,8 %	9,5 %
UHK	15,5 %	12,6 %	20,3 %	23,5 %	7,6 %
SU	22,3 %	-0,1 %	5,0 %	16,6 %	11,4 %
ČVUT	15,9 %	-0,9 %	-10,3 %	-3,0 %	-9,9 %
VŠCHT	17,5 %	14,4 %	20,9 %	25,3 %	1,8 %
ZČU	-4,2 %	5,5 %	14,3 %	11,7 %	1,9 %
TU	-0,9 %	-0,9 %	6,3 %	6,7 %	2,3 %
UPAR	22,0 %	8,6 %	18,8 %	21,0 %	21,7 %
VUT	7,9 %	2,2 %	7,6 %	6,4 %	10,7 %
VŠB-TU	0,9 %	-7,4 %	3,5 %	-1,6 %	-11,4 %
UTB	3,2 %	0,4 %	11,0 %	18,8 %	25,4 %
VŠE	5,7 %	-5,4 %	-0,1 %	-4,8 %	-7,6 %
ČZU	11,3 %	6,6 %	26,7 %	20,5 %	17,9 %
Mendelu	0,0 %	4,0 %	16,5 %	27,3 %	16,8 %
VŠPJ	16,2 %	-7,6 %	-26,0 %	26,4 %	19,6 %
VŠTE	20,1 %	7,0 %	-2,5 %	10,8 %	7,3 %

4.2 Ukazatel K

Ukazatel kvality a výkonu vstoupil do modelu institucionálního financování VVŠ poprvé v roce 2010 (tehdy jako ukazatel B3). Jeho struktura se v průběhu let 2010–2015 měnila, ale lze říci, že vždy do jisté míry odrážel kvalitu VVŠ a fungoval jako indikátor míry žádoucího chování VVŠ. Při výpočtu příspěvku z ukazatele A pracujeme s podílem počtu normativních studentů dané VVŠ započtených do financování (limitu vynásobeného průměrným KEN) na celkovém počtu financovaných normativních studentů všech českých VVŠ. Podobně při výpočtu příspěvku z ukazatele K hraje roli podíl dané VVŠ na celkových hodnotách indikátorů tvořících ukazatel K (a vahách těchto indikátorů), jinými slovy její podíl na indikátoru K. Oba indikátory, A i K, jsou silně svázány s velikostí vysokých škol, tedy jsou i silně korelovány navzájem. Nicméně spočteme-li poměr podílu dané školy na indikátoru K a na indikátoru A, pak pokud je toto číslo větší než jedna, můžeme soudit, zjednodušeně řečeno, že kvalita převažuje u dané vysoké školy nad kvantitou, a pokud je menší než jedna, pak je tomu obráceně. Jestliže je tento poměr roven jedné, pak výkon a kvalita sledované ukazatelem K jsou právě přiměřené financovanému počtu studentů dané VVŠ – samozřejmě v kontextu českých VVŠ. Uvedená tabulka ukazuje vývoj tohoto poměru u jednotlivých VVŠ. Vzhledem k odlišné struktuře ukazatele K z roku na rok a také vzhledem ke skutečnosti, že i limity studentů jsou určovány na základě indikátorů kvality a výkonu z ukazatele K, není ale možné tyto výsledky použít k hodnocení vývoje konkrétní VVŠ.

Tab. 16 Vývoj poměru mezi podílem VVŠ na ukazateli K a A

Škola	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UK	1,64	1,58	1,61	1,50	1,39	1,41
VŠUP	0,73	0,84	1,17	1,17	1,08	1,29
VŠCHT	1,83	1,51	1,40	1,34	1,30	1,20
MU	1,05	1,05	1,11	1,10	1,14	1,14
ČVUT	1,36	1,16	1,24	1,16	1,19	1,12
JAMU	1,00	0,81	1,01	0,95	0,97	1,12
UP	0,87	1,10	1,01	1,01	0,97	1,05
AVU	0,69	0,88	1,07	1,02	1,07	1,00
VŠE	0,95	0,89	0,91	0,93	0,93	1,00
VUT	1,10	0,99	1,05	1,04	1,01	0,99
ZČU	0,80	0,82	0,89	0,97	0,93	0,95
AMU	1,06	0,89	1,02	0,94	0,89	0,94
Mendelu	0,91	0,86	0,76	0,87	0,87	0,89
JU	0,80	0,89	0,86	0,89	0,89	0,86
TU	0,72	0,88	0,86	0,86	0,80	0,84
UPAR	0,91	0,75	0,79	0,80	0,83	0,83
OU	0,73	0,98	0,84	0,83	0,83	0,79
ČZU	0,65	0,66	0,66	0,73	0,87	0,79
UHK	0,64	0,78	0,75	0,70	0,75	0,74
VFU	0,66	0,92	0,72	0,81	0,77	0,72
VŠB-TU	0,66	0,74	0,62	0,70	0,77	0,72
SU	0,62	0,65	0,61	0,68	0,69	0,67
UTB	0,61	0,75	0,66	0,65	0,67	0,64
UJEP	0,55	0,64	0,63	0,64	0,67	0,61
VŠPJ	0,39	0,32	0,35	0,47	0,39	0,34
VŠTE	0,04	0,02	0,08	0,14	0,22	0,28

5 Analýza modelu institucionálního financování VVŠ pro rok 2015

5.1 Posouzení modelu z matematického hlediska

Model pro dělení finančních prostředků rozpočtového okruhu I mezi veřejné vysoké školy, který byl použit pro rok 2010, a stejně tak jeho inovace pro roky 2011–2015 představovaly matematicky vcelku zdařilé řešení úlohy dané tehdejšími stavem českého veřejného vysokého školství: (a) zohlednit při financování kvalitu VVŠ, (b) snížit enormně narůstající počty studentů veřejných vysokých škol.

Model sestavený pro rok 2010 poprvé zahrnuje do institucionálního financování vzdělávací činnosti VVŠ ukazatel kvality (vnímání pojmu kvalita je dáno volbou použitých indikátorů). Přitom je respektován požadavek relativně hladkého přechodu od modelu platného v předchozím období – převážná část institucionálního financování je realizována podobně jako dosud (podle počtu studentů a absolventů), podle ukazatele kvality je rozdělována jen menší část peněz; tato druhá složka v pozdějších letech ovšem postupně nabývala na významu.

Modely pro rok 2011 a léta následující řeší i otázku snižování počtu studentů, a to provázaně s diferenciací poklesu počtů studentů, jež je založena opět na indikátorech kvality (resp. kvality a výkonu).

Přístup uplatněný jak při dělení finančních prostředků z ukazatele K, tak při přerozdělování části financovaných studentů (výpočet limitů prvních ročníků v rámci ukazatele A), kdy každá škola dostává z celku podíl odpovídající jejím podílům na indikátorech kvality a výkonu a vahám těchto indikátorů, představuje klasický model vícekritériálního hodnocení (typem hodnocení blízký např. Saatyho metodě AHP, viz Saaty, 1994), který je velmi vhodný pro rozdělování zdrojů.

V hlavních rysech je tedy možné hodnotit zvolené matematické řešení pozitivně. Vytvořená série šesti modelů pro roky 2010–2015 řešila dělení finančních prostředků na vzdělávací činnost v relativně dobré shodě se základními stanovenými cíli. Nicméně je vhodné uvést i několik připomínek, jež by bylo dobré brát v úvahu při konstrukci inovovaného nebo nového modelu pro příští období.

Matematické modely pro roky 2011–2015 jsou ve skutečnosti ještě výrazně komplikovanější, než je uvedeno v jejich „podrobném popisu“ obsaženém v kapitole 3. Přes řadu již uskutečněných kroků vedoucích ke zjednodušení výpočtu je model stále ještě příliš komplikovaný na to, aby bylo možné jasně porozumět jeho chování. Výsledky spočítané na nových datech pak mohou překvapit. Žádoucí je další zjednodušení modelu směřující k jeho přehlednosti.

Specifickým prvkem, který činí tento model složitějším, je použití dvou velmi podobných ukazatelů výkonu a kvality uvnitř jednoho modelu (ukazatel K a ukazatel kvality a výkonu použitý pro přerozdělení části financovaných studií mezi VVŠ v rámci výpočtu ukazatele A). Pokud by se v budoucím modelu podařilo tuto duplicitu odstranit, bylo by to přínosem.

Přestože v základních rysech je možné model aplikovaný v letech 2010 až 2015 hodnotit jako stabilní a plynule se rozvíjející (rozdělení na ukazatele A a K s pozvolným vývojem poměru obou ukazatelů ve prospěch K), probíhaly v modelu i změny, jež stabilitu a plynulý vývoj narušovaly. Šlo především o změny v souboru indikátorů kvality a výkonu a o výrazné změny vah některých indikátorů nebo o využití nezaměstnanosti absolventů při krácení počtu financovaných studentů a opětné opuštění tohoto přístupu. Je pochopitelné, že model se musí vyvíjet, ale mělo by být zřejmější sepětí změn s konkrétními cíli rozvoje českého vysokého školství.

Je samozřejmé, že určité úpravy modelu, např. zařazení nových indikátorů kvality či vyřazení některých stávajících, jsou věcí politického rozhodnutí. Na tvůrčích matematického modelu ale také leží odpovědnost za to, aby zapracování nového parametru do modelu co nejlépe odpovídalo cíli tohoto politického zadání. Samostatným problémem je např. stanovení vah indikátorů kvality a výkonu. Nejde jen o nějakou pomyslnou „významnost“ nového indikátoru vzhledem k indikátorům ostatním, jedná se o nové rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé indikátory kvality a výkonu – v té souvislosti je třeba se zabývat také „jednotkovou cenou“ indikátoru v novém modelu, její přiměřeností vzhledem k nutným vynaloženým nákladům na její dosažení a současně rovněž motivační roli daného indikátoru. Simulace výpočtu rozpočtu pro měnící se váhy indikátorů je důležitou součástí tohoto procesu, ale nemůže být jediným použitým nástrojem. Přes racionální snahu nezatěžovat vysoké školy dalšími požadavky na data by se neměla koncepce inovovaného, resp. nového modelu omezovat pouze na indikátory, které mají již v modelu tradici a pro které jsou k dispozici data. Je nutné vycházet z dlouhodobé koncepce rozvoje vysokého školství (viz Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020; MŠMT, 2015c) a vytvořit takovou datovou základnu, jež umožní v modelu financování použít indikátory, které budou dobře odrážet stanovené cíle. Tato datová základna bude mít i řadu dalších využití – informování o vysokých školách, hodnocení kvality a srovnávání vysokých škol v národním i mezinárodním měřítku.

5.2 Adekvátnost modelu současné situaci v českém veřejném vysokém školství

Situace, v níž se nacházejí VVŠ v roce 2015, se liší od té v roce 2009, kdy byly položeny základy současného modelu.

To se prakticky ukázalo i při rozpisu rozpočtu VVŠ pro rok 2015, kdy bylo třeba provést dodatečnou úpravu výsledků, pokud šlo o počty financovaných studií přerozdělovaných mezi VVŠ v rámci ukazatele A. Rozdíly proti předchozímu roku bylo třeba snížit, protože hrozilo, že by na některých VVŠ mohlo dojít k takovému poklesu finančních prostředků, že by bylo ohroženo kvalitní zabezpečení vzdělávací činnosti na těchto vysokých školách. V roce 2016 má být dokonce rozdělen příspěvek na vzdělávací činnost VVŠ podle relací roku 2015, samotný model nebude pro rozpis institucionální části rozpočtu vůbec použit.

Vzhledem k vývoji demografické křivky je žádoucí udržet stávající kapacity pro veřejné vysokoškolské vzdělávání; financované počty studií proto už není nadále vhodné natolik výrazně snižovat, jak tomu bylo v období let 2010–2015.

V dopise zdůvodňujícím zachování podílů VVŠ na ukazatelích A a K z rozpočtu roku 2015 i pro rozpis rozpočtu roku 2016 uvedlo MŠMT, že není možné dále prohlubovat diferenciaci ve financování VVŠ ve smyslu současného modelu, protože by to ohrozilo fungování některých VVŠ. Na druhé straně je ale zřejmé, že je třeba vhodně zvoleným způsobem financování motivovat veřejné vysoké školy, které by se v případě dalšího používání stávajícího modelu ocitly v problematické finanční situaci, ke zvyšování kvality v těch oblastech, jež odpovídají jejich profilaci (jedná se většinou o profesně orientované studijní programy a o vysoké školy s regionálním dopadem). Není možné, aby několik VVŠ mělo automaticky zajištěno přijatelné prostředky na výuku bez ohledu na kvalitu svého fungování.

Otázku měření kvality VVŠ je nezbytné řešit také v souvislosti s *novelou zákona o vysokých školách* (MŠMT, 2015d), která je v současné době projednávána v Poslanecké sněmovně. Tato novela předpokládá rozdělení studijních programů na akademické a profesně orientované. Zatímco stávající indikátory kvality a výkonu používané v modelu financování odrážejí (do jisté míry) kvalitu v případě akademických studijních programů, vůbec nepostihují specifika profesně orientovaných studijních programů. V té souvislosti zaznívaly v průběhu řešení projektu KREDO i požadavky, aby pro akademicky a profesně zaměřené studijní programy byly vytvořeny odlišné modely financování. Vedle řady technických i praktických problémů spojených s takovým řešením je třeba zmínit i věcné důvody hovořící proti tomuto přístupu – např. jen malá část akademických studijních programů, pokud je chápeme jako studijní programy s náročnou teoretickou složkou výuky, má takový charakter, že sepětí výuky s praxí je z hlediska hodnocení kvality výuky nepodstatné; na druhé straně i u profesně zaměřených studijních programů jistě nebude na škodu, pokud v nich působí odborníci dosahující mezinárodního uznání v oblasti výzkumu. Přestože studijní programy budou rozděleny do těchto dvou skupin a podle zařazení do jedné či druhé skupiny budou muset splňovat rozdílné minimální požadavky při akreditacích, právě v oblasti budování své specifčnosti a kvality nad tuto povinnou mez se mohou lišit. Proto je vhodnější jeden model financování se společnou množinou indikátorů kvality a výkonu, jež však zahrne i indikátory kvality typické právě pro profesně orientované studijní programy.

Volba celkové koncepce financování VVŠ je věcí politického rozhodnutí. V kapitole 8 bude prezentována idea kontraktového financování zpracovaná v rámci TA04 projektu KREDO. Problematické kontraktového financování je vhodné nadále věnovat pozornost a hledat vhodné způsoby jeho praktické realizace. V současné situaci je třeba navrhnout upravený model institucionálního financování vzdělávací činnosti VVŠ, který by relativně plynule navázal na model předchozí, ale který by vyhovoval změně situaci v oblasti českých VVŠ. Zmrazení podílů jednotlivých VVŠ na rozpočtovém okruhu I tak, jak k němu dochází v případě tvorby rozpočtu VVŠ pro rok 2016, považujeme za velmi demotivující; při dlouhodobějším uplatnění tohoto přístupu vzniká reálné nebezpečí poklesu zájmu VVŠ o rozvoj jejich kvality.

5.3 Analýza souboru indikátorů výkonu a kvality používaných v modelu 2015

V rámci projektu KREDO byla věnována velká pozornost analýze ukazatele K. Dvěma nezávislými týmy byla realizována analýza citlivosti ukazatele K.

- Ve výstupu (KREDO, 2015b) je popsána analýza citlivosti ve smyslu změn hodnot indikátorů kvality a výkonu; pro každý indikátor a každou vysokou školu bylo zjišťováno, jak se změní příspěvek této vysoké školy z ukazatele K, pokud její hodnota daného indikátoru vzroste o 10 % a hodnoty ostatních vysokých škol zůstanou nezměněny.
- Ve výstupu (KREDO, 2014b) byla analyzována citlivost rozdělení příspěvku z ukazatele K na změnu vah každého z indikátorů kvality a výkonu (za předpokladu, že poměr vah ostatních indikátorů zůstává zachován).

- Výstup (KREDO, 2014c) je zaměřen na analýzu očekávaného budoucího vývoje jednotkového finančního přínosu bodu RUV.
- Výstup (KREDO, 2015c) se zabývá zjišťováním vlivu indikátoru *zaměstnanost absolventů* v modelu financování.
- Výstup (KREDO, 2015d) obsahuje analýzy závislosti mezi indikátory kvality a výkonu ukazatele K a ukazatelem A.
- Výstup (KREDO, 2015e) přináší zajímavé informace, pokud jde o analýzu dopadu zařazení ukazatele K do modelu institucionálního financování vzdělávací činnosti VVŠ.

Všechny uvedené výstupy projektu KREDO obsahující statistické analýzy dat související s ukazatelem K jsou k dispozici v archivu tohoto projektu. Zde bude dále posouzena vhodnost indikátorů kvality a výkonu ukazatele K zejména z pohledu jejich možného uplatnění v modelu pro další období. (Seznam indikátorů použitých v modelu pro rok 2015 je obsažen v tabulce 11.)

Tabulka 17 zachycuje jednotkové ceny indikátorů výkonu a kvality vypočtené z rozpočtu pro rok 2015. Na základě těchto hodnot lze do značné míry posuzovat vhodnost nastavení vah indikátorů.

Tab. 17 Jednotková cena indikátorů výkonu a kvality obsažených v ukazateli K

Hodnoty z rozpočtu 2015	Započítané body RIV	Započítané body RUV	Účelové neinvestiční prostředky na výzkum	Příjmy z vlastní činnosti VVŠ	Počet profesorů a docentů
	34,3 %	3,5 %	4,0 %	4,0 %	2,6 %
Celková dělená částka (tis. Kč)	1 326 352	135 342	154 677	154 677	100 540
Celkový počet jednotek	2 276 699	498 800	5 006 100	4 824 275	11 376
Kč na jednotku	582,577 Kč	271,335 Kč	0,031 Kč	0,032 Kč	8 837,599 Kč

Hodnoty z rozpočtu 2015	Zaměstnanost absolventů (stand.)	Cizinci v příslušném typu studijního programu	„Samoplátci“ v příslušném typu studijního programu	Vyslání v rámci mobilních programů (vč. ECTS a DS)	Přijetí v rámci mobilních programů (vč. ECTS a DS)
	16,0 %	2,6 %	4,0 %	14,5 %	14,5 %
Celková dělená částka (tis. Kč)	618 707	100 540	154 677	560 703	560 703
Celkový počet jednotek	91 754	30 990	5 031	1 455 961	1 565 220
Kč na jednotku	6 743,107 Kč	3 244,266 Kč	30 744,711 Kč	385,108 Kč	358,226 Kč

V tabulce 17 jsou v řádcích „Kč na jednotku“ použity následující jednotky:

- Započítané body RIV [Kč / 1 bod RIV]
- Započítané body RUV [Kč / 1 bod RUV]
- Účelové neinvestiční prostředky na výzkum [Kč / 1 Kč]
- Příjmy z vlastní činnosti VVŠ [Kč / 1 Kč]
- Počet profesorů a docentů [Kč / jednotku indexu]
- Zaměstnanost absolventů (standardizovaná) [Kč / jednotku indexu]
- Cizinci v příslušném typu studijního programu [Kč / studenta cizince]
- „Samoplátci“ v příslušném typu studijního programu [Kč / studenta samoplátce]
- Vyslání v rámci mobilních programů (včetně ECTS a DS) [Kč / den mobility]
- Přijetí v rámci mobilních programů (včetně ECTS a DS) [Kč / den mobility]

Výsledky výzkumu, vývoje a inovací (body RIV, váha indikátoru **34,3 %**) – přes všechny námitky vůči stávajícímu modelu hodnocení VaVal (označovanému jako „kafemlejnek“) představují bodová hodnocení RIV již zavedený a obecně v České republice akceptovaný ukazatel výkonu a kvality vysoké školy v oblasti výzkumné činnosti; problémem je, že v současné době nejsou k dispozici aktuální výsledky hodnocení a používá se tedy hodnocení staršího data. Pokud by se výrazně změnila metodika hodnocení VaVal, mohl by být tento indikátor nahrazen novým bodovým hodnocením dle nové metodiky, a pokud by hodnocení již nemělo charakter celkových bodů, pak by tento indikátor mohl být nahrazen větším počtem indikátorů vyjadřujících počty jednotlivých typů výsledků; případně by se jako indikátor hodnocení dala akceptovat i přímo výše finančních prostředků poskytnutá jednotlivým VVŠ na výzkumnou činnost na základě hodnocení podle nové metodiky.

Výsledky umělecké činnosti (body RUV, váha indikátoru 3,5 %) – indikátor postihující další oblast tvůrčí činnosti. Od roku 2015 se už netýká jen uměleckých vysokých škol a fakult, ale také dalších fakult zajišťujících výuku v oblasti tvůrčí umělecké činnosti (typicky jde o pedagogické a filozofické fakulty). Opět vhodný indikátor i pro příští model institucionálního financování vzdělávací činnosti. Indikátor počet bodů RUV je stále ještě podhodnocen vůči indikátoru počet bodů RIV; v porovnání s předchozím obdobím došlo sice k navýšení jeho váhy v souvislosti se zapojením neuměleckých fakult do RUV, ale současně došlo i k navýšení váhy bodů RIV.

Účelová neinvestiční podpora VaVal (4 %) – rovněž smysluplné kritérium pro oblast výzkumu, s přiměřenou vahou; s ohledem na význam internacionalizace výzkumu na VVŠ by bylo vhodné zařadit opět do množiny indikátorů ukazatele K i indikátor Mezinárodní granty. Váha je přiměřená.

Příjmy z vlastní činnosti VVŠ (4 %) – indikátor, který do jisté míry vyjadřuje „přenos znalostí“ z prostředí vysokých škol do praxe, váha je přiměřená. Nabízí se možnost vyčlenit z tohoto indikátoru speciálně smluvní výzkum, jenž by zasloužil vyšší finanční ocenění z ukazatele K než ostatní příjmy z vlastní činnosti školy.

Kvalifikační struktura akademických pracovníků (2,6 %) – u tohoto indikátoru bylo v průběhu řešení projektu KREDO ukázáno, že se v minulých letech vycházelo z neúplných dat; pro rok 2015 jsou používána už správná výchozí data. Váha tohoto indikátoru je poměrně nízká ve srovnání s ostatními indikátory a jejich významem pro kvalitu vzdělávací činnosti (v úvahu je třeba také vzít finanční náročnost zaměstnávání vysoce kvalifikovaných akademických pracovníků).

Zaměstnanost absolventů (16 %) – indikátor, který je počítán jako součin počtu absolventů české státní příslušnosti, standardizované míry zaměstnanosti, průměrného váženého KEN oborů, na nichž tito studenti studovali, a koeficientu za absolvování v jednotlivých typech studia, má v modelu své oprávněné místo. Je pravdou, že v rámci tohoto ukazatele získávají školy finanční prostředky i za nadlimitní studenty – pokud se ovšem tito nadlimitní studenti uplatní na trhu práce, není důvod, proč by tomu mělo být jinak.

Problém zde ale spočívá v definici standardizované míry zaměstnanosti. Chceme-li vysoké školy posuzovat podle míry nezaměstnanosti absolventů, pak je zcela v pořádku postup používaný pro výpočet standardizované míry nezaměstnanosti v (MŠMT, 2015a), kdy se u nezaměstnaných absolventů zohledňuje míra nezaměstnanosti v okrese místa jejich bydliště. Není ale správné počítat standardizovanou míru zaměstnanosti absolventů jako 100 % minus standardizovaná míra nezaměstnanosti absolventů. Kdybychom totiž prováděli výpočet standardizované míry zaměstnanosti tak, že bychom naopak u každého zaměstnaného absolventa zohledňovali, ve kterém okrese našel práci, a pracovali analogicky s mírou zaměstnanosti v těchto okresech, dojdeme ke zcela jiným číslům.

Problém je možno osvětlit na následujícím příkladu: Předpokládejme, že 1 % absolventů prestižní pražské vysoké školy nenajde práci, protože se chtějí vrátit do místa svého bydliště a v daných okresech je vysoká nezaměstnanost; pak 99 % absolventů této školy bude při výpočtu zvýhodňováno standardizovanou mírou zaměstnanosti odvozenou z nezaměstnanosti v oněch problematických okresech, přestože většina z nich najde uplatnění v Praze nebo jiných velkých městech, kde je míra nezaměstnanosti nízká.

Nesprávnost tohoto způsobu standardizace, kdy se hodnoty získané z malého souboru nezaměstnaných absolventů aplikují na větší soubory zaměstnaných absolventů, je vidět i v datech – např. míra náročnosti trhu práce používaná pro standardizaci počtu zaměstnaných absolventů UK je jeden rok výrazně menší než jedna, druhý zas větší.

Pro model by bylo vhodnější a na výpočet snadnější standardizovat míru zaměstnanosti absolventů prostřednictvím míry zaměstnanosti v kraji, v němž se nachází sídlo dané vysoké školy. Takový postup by mírně zvýhodnil VVŠ v regionech s vysokou nezaměstnaností; to jsou ale často právě ty veřejné vysoké školy, ve kterých byly v roce 2015 problémy s příliš nízkým příspěvkem stanoveným dle modelu. Také je třeba brát v úvahu, že existence vysokých škol v těchto regionech hraje pozitivní roli ve smyslu jejich ekonomického a dalšího rozvoje.

Podotkneme ještě, že tento indikátor neřeší problém, kdy některé vysoké školy produkují vysoké procento nezaměstnaných absolventů – jestliže totiž vysoká škola přijme velké množství nadlimitních studentů, může pro ni indikátor *zaměstnanost absolventů* „vycházet dobře“ i při výraznější nezaměstnanosti absolventů. Pro vybrané studijní obory (např. pedagogika) by bylo do budoucna vhodné sledovat i indikátor *zaměstnanost v daném nebo příbuzném oboru*.

Zahraniční studenti (2,6 %) – na rozdíl od kritéria *samoplátci* je toto kritérium značně sporné. Výraznou podporu internacionalizace ze státního rozpočtu představuje v tomto případě už možnost bezplatného studia těchto studentů. S těmito studenty nemají školy spojeny téměř žádné mimořádné náklady. Pokud by byl tento indikátor zachován, měl by mít ještě nižší váhu. Podotkneme, že částka dělená prostřednictvím tohoto indikátoru činila v roce 2015 nezanedbatelných 100,5 mil. Kč.

Samoplátci (4 %) – zcela zdůvodněné kritérium s přiměřenou vahou.

Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů a studenti přijatí v rámci mobilitních programů (váha celkem 29 %) – přes nepochybný význam těchto indikátorů se jeví jejich celková váha jako příliš vysoká. Zejména finanční odměna připadající na jednoho vyjíždějícího studenta, více jak 100 000 Kč (!) v případě jeho ročního (deset měsíců trvajícího) zahraničního pobytu, je nepřiměřená ve srovnání s finančním přínosem ostatních indikátorů pro vysoké školy a s náklady, jež musí na zajištění příslušných výstupů vynaložit. Celkovou váhu by bylo vhodné rozložit do většího počtu indikátorů, které lépe vystihují internacionalizaci studia (např. počty studentů v joint degree a double degree programech, počet vyučujících zahraničních pedagogů, rozsah odborné výuky v cizím jazyce apod.).

6 Návrh úprav modelu institucionálního financování VVŠ (rozpočtový okruh I)

Na základě předchozích analýz byl vytvořen návrh úprav modelu financování VVŠ tak, aby model odpovídal současné situaci v českém vysokém školství a reflektoval cíle stanovené v Dlouhodobém záměru pro oblast vysokého školství na léta 2016–2020 (MŠMT, 2015c).

Vydeme z toho, že upravený model má plynule navazovat na model předchozí (požadavek stability systému financování). Zachováme proto základní strukturu dvou rozpočtových ukazatelů A a K, z nichž první souvisí s počtem financovaných studentů a ekonomickou náročností jejich studia a druhý by měl postihovat kvalitu vysokých škol. Kvalita je chápána jako shoda chování dané VVŠ se stanovenými cíli českého veřejného vysokého školství; protože jsou však tyto cíle naplňovány VVŠ společně, je možné, aby se různé vysoké školy prioritně zaměřily na různé cíle (podpora diferenciací VVŠ).

6.1 Ukazatel A

6.1.1 Stanovení KEN

Koeficient ekonomické náročnosti studijního programu (KEN) má značný vliv na velikost příspěvku získaného každou vysokou školou. V souvislosti s novelou zákona o vysokých školách (zaniká pojem „studijní obor“) lze předpokládat změny ve struktuře studijních programů. Pokud k tomu dojde, je třeba uvážlivě rozhodovat při stanovení KEN u nově vzniklých programů. Dále novela zákona o vysokých školách zavádí profesně orientované studijní programy – při určování (revizi) jejich KEN by měly být zohledněny specifické potřeby (a náklady) tohoto typu výuky. Dále by měl být zohledněn nárůst ekonomické náročnosti studia směrem od bakalářského k doktorskému studiu (už samotný fakt, že výuka probíhá v menších skupinách, znamená zvyšování nákladů na jednoho studenta).

6.1.2 Stanovení počtu financovaných studentů v prvních ročnících studia

V současné době se jako základ pro výpočet bere počet studentů financovaných v prvních ročnících v minulém roce. Z něho se pak určená část (5 % u bakalářských, 10 % u navazujících a dlouhých magisterských a 20 % u doktorských studií) přerozděluje podle indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel A (se specifickými vahami jednotlivých indikátorů pro jednotlivé typy studia). Pokud v rámci tohoto přerozdělení dojde u navazujících, dlouhých magisterských a doktorských studií k nárůstu nad původní základnu, sníží se tento nárůst na polovinu. Takto vypočtené počty studentů se u některých typů studií ještě snižují o stanovená procenta (v roce 2015 byl pokles stanoven na 2,5 % u bakalářských a dlouhých magisterských programů).

Jak již bylo zmíněno, při výpočtu limitů pro rok 2015 však bylo zjištěno, že další snižování počtu financovaných studií na některých VVŠ, jež dosahují nižších hodnot indikátorů výkonu a kvality, než odpovídá jejich velikosti poměřované počtem studentů, přibližuje tyto VVŠ hranici, za kterou by už nebyly schopny poskytovat vzdělání na požadované úrovni. Změny počtů studentů proti roku 2014 byly tedy dodatečně zmíněny (u prvních ročníků bakalářských studijních programů byly meziroční rozdíly sníženy o čtvrtinu, u dlouhých magisterských a doktorských studijních programů dokonce o polovinu) a limity pro další rok mají být používány pouze orientačně. Je tedy zřejmé, že model, jenž měl přerozdělovat financovaná studia z méně kvalitních na kvalitnější vysoké školy, „narázil na dno“ – ve své současné podobě nemůže být dále využíván. Je ovšem dobré podotknout, že měřená kvalita byla koncipována spíše ve smyslu akademicky zaměřených než profesně orientovaných studijních programů a používané měření kvality vykazovalo i další nedokonalosti, viz analýza indikátorů ukazatele K v podkapitole 5.3.

Vzít na delší budoucí období stávající počty financovaných studentů jako fixní, resp. zafixovat poměry mezi počty studentů na jednotlivých vysokých školách a určovat celkový počet financovaných studií na základě cílů MŠMT a demografického vývoje, je možné řešení, které ovšem málo motivuje vysoké školy.

Další možností by bylo použít pro stanovení limitů financovaných studentů v prvních ročnících nový soubor ukazatelů kvality a výkonu, který by podporoval také specifické oblasti přínosu těch vysokých škol, pro něž se použití současného modelu ukázalo jako problematické (šlo by především o indikátory regionálního dopadu a indikátory spojené s profesně orientovanými studijními programy). Novou strukturu indikátorů kvality a výkonu zahrnující i tyto aspekty dále navrhuje pro ukazatel K (viz podkapitola 6.2.3); aby však stejné indikátory mohly být použity i pro stanovení limitů, bylo by třeba váhy uměle stanovit jinak, než jak odpovídá významnosti

jednotlivých indikátorů z hlediska hodnocení kvality VVŠ; navíc by takové nastavení, jehož apriorním cílem by bylo příliš neměnit současné počty financovaných studentů, bylo obtížné. Připomeňme v této souvislosti také cíl uvedený v matematické analýze použitého modelu a směřující k jeho větší průhlednosti – odstranit použití souboru indikátorů kvality a výkonu současně na dvou místech modelu. Při analýzách bylo rovněž zmíněno, že v modelu roku 2015 není nikde postižena nezaměstnanost absolventů jako taková. Přitom použití tohoto indikátoru je dobře zdůvodnitelné – jakkoliv se vysoké školy od sebe liší svým zaměřením, jejich společným cílem by mělo být, aby se jejich absolventi uplatňovali na pracovním trhu, jinak řečeno, aby vysoké školy nevychovaly budoucí klienty úřadů práce.

Navrhovaná změna proto spočívá v **nahrazení indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel A** indikátorem bonifikujícím **nízkou nezaměstnaností absolventů**. V případě bakalářských a magisterských studijních programů by se použil tento jediný indikátor, v případě doktorských studijních programů, kde má zásadní význam výzkumná činnost, by se uplatnil indikátor nízké nezaměstnanosti vyvážené spolu s body RIV (váhy 0,5 a 0,5). S navrhovanou změnou indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel A by měla být také zodpovězena otázka, zda je vhodné zachovat v současné době používaná procenta přerozdělovaných financovaných studentů prvních ročníků na jednotlivých typech studia (5 % pro bakaláře, 10 % pro dlouhé i navazující magistry a 20 % pro doktorandy), či zda by je bylo vhodné upravit. V dalších ročnících budeme zatím předpokládat, že tyto procentní hodnoty zůstanou zachovány.

Nabízelo se několik možností, jak kritérium nezaměstnanosti absolventů do výpočtu zapracovat. Různé varianty řešení byly simulovány na reálných datech poskytnutých pro tento účel MŠMT. Cílem bylo zvolit takový způsob, kdy přerozdělení počtu financovaných studentů bude relativně malé (neohrozí výrazně rozpočet žádné z VVŠ), ale ne zanedbatelně malé (musí stále ještě plnit motivační roli).

Byl navržen následující výpočet indikátoru *nízká nezaměstnanost absolventů*: Pokud se budeme držet stejných procentních hodnot, jaké jsou použity v současném modelu, odevzdá každá VVŠ do poolu 5 % základu bakalářů, 10 % magistrů (dlouhých i navazujících) a 20 % doktorandů. V případě bakalářů a magistrů se bude podle kritéria nízká nezaměstnanost dělit vždy celý tento počet, v případě doktorandů jen jeho polovina, tedy 10 % základu (druhých 10 % se rozdělí podle bodů RIV). Od takto stanovených množství se pro každou vysokou školu a pro každý typ studia odečte počet nezaměstnaných absolventů této školy standardizovaný podle místa jejich bydliště (pokud by vyšel tento rozdíl záporný, bude nahrazen nulou). Tedy pozice školy při přerozdělování financovaných studentů prvních ročníků se zhoršuje o standardizované počty nezaměstnaných absolventů, přičemž výsledná změna je limitována procenty, jež jsou odváděna do poolu. Při tomto přerozdělení počtu studentů se nemění celkové počty studentů v rámci ČR. V souladu s konkrétními cíli MŠMT v oblasti počtu vysokoškolských studentů v daném typu studia a vývojem demografické křivky lze pak celkové počty studentů plošně upravit na požadovaný stav – vypočtené limity se vynásobí koeficientem, kde ve jmenovateli je celkový počet studentů v prvním ročníku daného typu studia a v čitateli požadovaná hodnota celkového počtu studentů prvních ročníků v tomto typu studia, jinak řečeno je tento koeficient roven $(100 + \text{požadovaná změna počtu studentů v procentech}) / 100$.

Zdůrazněme, že tento indikátor nízké standardizované nezaměstnanosti absolventů představuje jiné hodnotící kritérium než indikátor používaný v současné době v ukazateli K, kterým je standardizovaný počet zaměstnaných absolventů. Protože škola smí přijímat studenty nad stanovený limitní počet, může nastat situace, že škola má vysoký počet zaměstnaných absolventů poměřováno vzhledem k počtu financovaných studentů a současně i poměrně vysokou nezaměstnanost absolventů v procentech. Jak už bylo řečeno, kritérium počtu zaměstnaných absolventů má však v rámci ukazatele K svoje místo – ukazuje, kolik studentů VŠ úspěšně uplatnila na pracovním trhu – bez ohledu na to, zda se jednalo o financované nebo nefinancované studenty. Je ale třeba napravit chybný způsob standardizace počtu zaměstnaných absolventů; doporučujeme provést standardizaci dle sídla školy (viz podkapitola 5.3).

Je vhodné také srovnat navrhované uplatnění indikátoru *nízká nezaměstnanost absolventů* s případem let 2013 a 2014, kdy bylo v modelu provedeno plné krácení limitů na bakalářském a magisterském (dlouhém i navazujícím) studiu podle standardizované míry nezaměstnanosti absolventů, a to bylo ještě dále plošně prohloubeno tak, aby v roce 2013 bylo dosaženo celkového krácení limitů o 5 %, dokonce v roce 2014 u bakalářského a dlouhého magisterského studia až o celkových 7 % studentů prvních ročníků. Na některé VVŠ mělo toto krácení poměrně dramatický dopad, navíc aplikace standardizované míry nezaměstnanosti absolventů na soubor studentů prvních ročníků je poněkud sporná i z toho důvodu, že míra nezaměstnanosti souvisí i s prostupností studia. V námi navrhovaném případě může krácení představovat maximálně tolik procent, kolik je vysokými školami pro daný typ studia pro tento indikátor poskytováno do poolu (v případě doktorského studia jen polovinu tohoto počtu).

6.1.3 Stanovení počtu financovaných studentů v dalších ročnících studia (SP2+)

Při přípravě rozpočtu pro rok 2015 byly ze strany VVŠ vzneseny námitky, že počty studentů v kategorii SP2+ jsou nepřiměřeně nízké. Při jejich výpočtu se vychází z financovaných počtů studentů v prvním roce studia v letech n-4, n-3 a n-2 (bez bonifikace) a z průměrných vážených koeficientů prostupnosti mezi ročníky (podrobně viz MŠMT, 2015a). Je třeba si uvědomit, že využitím koeficientů prostupnosti počítaných ze skutečných počtů studentů dochází de facto k sankcionování za nadlimitní studenty. K tomu je možné uvést tento ilustrativní příklad: Předpokládejme, že limitní počet studentů v prvním ročníku pro určitý studijní program je 100. Přijmeme 150 studentů (na základě pořadí jejich výsledků u přijímacích zkoušek). Do druhého ročníku nepostoupí 50 studentů, prostupnost je tedy $\frac{2}{3}$ – ve druhém ročníku nám bude financováno jen 67 ze skutečného počtu 100 studentů, neboť prostupnost je při výpočtu vztažena na limit (a ten činil 100 studentů). Pokud významná část neúspěšných studentů byla z těch na konci žebříčku při přijímacích zkouškách, může to pro nás znamenat ztrátu až kolem 30 financovaných studentů ve druhém ročníku proti situaci, když bychom přijímali studenty jen do výše limitu.

Je pravdou, že současný výpočet financovaných studentů ve vyšších ročnících studia je značně komplikovaný. Je proto na zvážení, jestli by nebylo možné použít zjednodušený postup, jenž by významně zvýšil srozumitelnost používaného modelu. Návrh spočívá v tom, že pro předchozí tři roky vypočteme poměr mezi počtem financovaných studentů v kategorii SP2+ a počtem financovaných studentů v prvních ročnících pro každý typ studia a obvyklým způsobem (tj. s vahami 5, 3 a 2) určíme vážený průměr těchto poměrů za sledované období. Pak stačí limity stanovené pro první ročníky jednotlivých typů studia vynásobit příslušnými koeficienty a získáme počty studentů v kategorii SP2+ pro každý z typů studia. Součtem těchto hodnot je pak určen celkový počet studentů v kategorii SP2+ pro danou vysokou školu.

Počty financovaných studentů je pravděpodobně vhodné i do budoucna řešit odlišným způsobem pro čtyři umělecké školy (současné řešení vyhovuje). Podobně lze do budoucna počítat s tím, že budou nadále existovat studijní programy, kde je natolik výrazná společenská potřeba absolventů, že limity pro počty přijímaných studentů nejsou určovány (v současné době se jedná o zubní lékařství a všeobecné lékařství). Specifický problém představují dvě neuniverzitní VVŠ, které se v dosavadních indikátorech výkonu a kvality výrazněji odlišují od ostatních VVŠ a mají současně problémy i s nezaměstnaností absolventů; je otázkou, zda se podaří tuto situaci vyřešit novou strukturou indikátorů ukazatele K (ve spojení s výše uvedeným omezením, pokud jde o kritérium nezaměstnanosti absolventů), nebo zda pro ně bude stanoven specifický postup z hlediska financování s ohledem na relativně krátkou dobu existence těchto vysokých škol (viz např. výjimka v modelu financování pro rok 2012).

6.2 Ukazatel K – kvalita a výkon

6.2.1 Potřeba koncepčnosti návrhu struktury souboru indikátorů kvality a výkonu VVŠ

Proměnlivost souboru indikátorů kvality a výkonu v rámci ukazatele charakterizujícího kvalitu VVŠ (B3, VKM, K), stejně jako variabilita vah těchto ukazatelů jsou jedny z kritizovatelných stránek modelu institucionálního financování VVŠ používaného pro výpočet rozpočtu VVŠ v letech 2010–2015.

V této zprávě byly podrobeny analýze indikátory kvality a výkonu používané v současném modelu. Nestačí ale postupovat jen tak, že posoudíme stávající indikátory, odstraníme jejich zjištěné nedostatky, doladíme váhy a zvážíme, zda by soubor indikátorů nebylo vhodné rozšířit o některou z dalších charakteristik VVŠ, pro kterou jsou k dispozici data. To je sice důležitá práce nad souborem indikátorů, ale není to ještě činnost postačující. K tvorbě souboru indikátorů výkonu a kvality je třeba přistupovat koncepčně (jejich volba má vycházet z požadovaných funkcí vysokých škol), pokud některá podstatná data nejsou dosud shromažďována, je nutné je získat (budou užitečná i v jiných souvislostech).

Rozdělování finančních prostředků z ukazatele K znamená financování VŠ na základě jejich hodnocení kvality (kvality definované volbou indikátorů a jejich vah). Proto jsme se v rámci KA04 zabývali různými mezinárodními systémy hodnocení vysokých škol a v nich hledali inspiraci, pokud jde o volbu indikátorů kvality a výkonu pro parametr K (EUA, 2013). Podrobně byl studován zejména systém **U-Multirank** (Vught et Ziegele, 2012; U-Multirank, 2015).

6.2.2 U-Multirank jako základ koncepce volby indikátorů pro ukazatel K

Přestože k systému U-Multirank lze mít drobné připomínky po stránce jeho praktické realizace (to je přirozené, neboť tento systém je dosud ve stadiu vývoje), celková filozofie přístupu k hodnocení vysokých škol je v něm velmi dobře zpracovaná. Je zde vymezeno pět základních oblastí činnosti VŠ: (a) **vzdělávací činnost** (*Teaching + Learning*), (b) **výzkum** (*Research*), (c) **přenos znalostí** (*Knowledge Transfer*), (d) **mezinárodní orientace** (*International Orientation*) a (e) **regionální dopad** (*Regional Engagement*). Pro každou z těchto oblastí je definována řada hodnoticích kritérií. Charakteristiky činností vysokých škol použité při tvorbě těchto kritérií mohou být dobrou inspirací právě při stanovení indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K. Kritéria hodnocení používaná v U-Multirank jsou většinou relativní povahy, neboť jde o hodnocení vysokých škol bez ohledu na jejich konkrétní velikost. Model institucionálního financování českých VVŠ je v ukazateli K koncipován tak, že je vždy posuzován podíl dané vysoké školy na celkové hodnotě všech českých VVŠ – pracuje tedy (a musí pracovat) s indikátory absolutní povahy. Značný podíl mezi hodnoticími kritérii U-Multirank dále představují výsledky dotazníkových hodnocení VŠ zainteresovanými stranami, zejména se jedná o studentská hodnocení. Přes nepochybný význam těchto kritérií pro posouzení kvality vysokých škol se jejich začlenění do ukazatele K nejeví jako vhodné. Kritéria tohoto typu lze obtížně kvantifikovat, a navíc je sporná i objektivita výsledků těchto hodnocení, pokud by na jejich základě byly přidělovány finanční prostředky.

Navrhujeme tedy při výběru indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K vycházet z dosavadního souboru indikátorů a využít výsledků provedených analýz, ale současně se výrazně inspirovat systémem U-Multirank v duchu zásad popsaných výše. Především by bylo vhodné volbou indikátorů zabezpečit, aby bylo pokryto všech pět v U-Multirank jmenovaných oblastí. Jestliže pro některé podstatné charakteristiky kvality a výkonu VŠ, které je žádoucí zařadit do souboru indikátorů ukazatele K, nejsou v současné době k dispozici data, je potřeba tato data zajistit.

Je-li možné získávat tyto chybějící údaje přímo na vysokých školách, pak je nezbytné **změnit strukturu dat požadovaných ve výročních zprávách VŠ** tak, aby tam byly tyto potřebné charakteristiky zastoupeny. V případě indikátorů (nebo charakteristik pro výpočet indikátorů) získávaných pro potřeby modelu financování přímo z vysokých škol (z jejich výročních zpráv) je nutné maximálně hlídat správnost poskytovaných dat. To především znamená, že každá taková datová položka musí mít přesně definovaný obsah, aby nebyla pochybnost o tom, co je možno pod vykazovanou hodnotu zahrnout a co ne. S ohledem na to, že v závislosti na hodnotách indikátorů výkonu a kvality jsou VVŠ poskytovány finanční prostředky, je třeba mít vytvořeny postupy umožňující kontrolu správnosti dat dodávaných vysokými školami. To se samozřejmě netýká jen nově poskytovaných položek, ale všech datových položek poskytovaných VVŠ jako podklady pro model institucionálního financování.

Na druhé straně existují indikátory kvality VVŠ, které je vhodnější získávat z centrálních zdrojů – např. jsou to údaje o zaměstnání absolventů (zda jsou zaměstnáni v oboru, jenž vystudovali, nebo mimo obor, zda jsou zaměstnáni na pozici vyžadující VŠ vzdělání nebo ne, zda jsou vůbec zaměstnáni), jež by mohlo pro účely modelu financování VVŠ poskytovat Ministerstvo práce a sociálních věcí. (Pokud by se taková data podařilo získat, pak by bylo rozhodně vhodné zpřístupnit je také VVŠ, kterých se tato data týkají.)

Jestliže bude k volbě indikátorů kvality a výkonu pro model institucionálního financování (ukazatel K) přístupováno výše uvedeným způsobem, pak je zřejmé, že pro ně shromažďovaná data budou využitelná nejen v samotném modelu. Vzhledem k tomu, že hodnoty indikátorů budou postihovat pět základních oblastí činnosti vysokých škol, je možné využít je v informačním systému o vysokých školách – pro zajištění informační otevřenosti českých vysokých škol. Dále bude možné použít tato data při zapojení českých VVŠ do systému U-Multirank (což bylo na základě analýz prováděných v rámci projektu KREDO vyhodnoceno jako jednoznačně žádoucí krok). Nad těmito daty lze pak provádět další statistické analýzy důležité z pohledu řízení veřejného vysokého školství v ČR. V rámci KA04 projektu KREDO byla diskutována a posléze doporučena i možnost „českého U-Multiranku“, který by vycházel z ideového základu původního U-Multiranku, pokud jde o přístup k hodnocení VŠ, ale který by byl přizpůsoben potřebám národního rámce hodnocení – ten by opět využíval uvedené dat.

6.2.3 Návrh indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K

V následující tabulce je uveden přehled indikátorů kvality a výkonu; tento návrh vyšel z analýz současného souboru indikátorů a z analýz indikátorů systému U-Multirank použitých pro jednotlivé oblasti působení vysokých škol (KREDO, 2015f).

Tab. 18 Návrh nového souboru indikátorů pro ukazatel K

Vzdělávací činnost
Přepočtený počet docentů a profesorů   Přepočtený počet odborníků z praxe zapojených do výuky   Odborné praxe absolvované studenty v rámci povinné výuky   Počet zaměstnaných absolventů v oboru nebo v příbuzném oboru (pro vybrané obory)   Počet zaměstnaných absolventů (pro ostatní obory)
Výzkum (včetně tvůrčí umělecké činnosti)
Body RIV   Body RUV   Počet absolventů doktorského studia   Počet postdoc pozic   Účelové neinvestiční prostředky na výzkum
Přenos znalostí
Příjmy za smluvní výzkum   Ostatní příjmy z vlastní činnosti VVŠ   Kurzy celoživotního vzdělávání   Univerzita třetího věku
Mezinárodní orientace
Mezinárodní granty   Přepočtený počet akademických pracovníků s cizím státním občanstvím   Počet studentů v joint degree a double degree studijních programech   Odborné předměty vyučované v některém světovém jazyce   Studenti „samoplátců“ (studující v angličtině)   Vyslaní studenti do zahraničí v rámci mobilitních programů   Přijetí zahraniční studenti v rámci mobilitních programů
Regionální dopad
Počet studentů prvních ročníků z regionu   Počet absolventů zaměstnaných v regionu

K bližšímu objasnění jednotlivých indikátorů slouží tyto poznámky:

Vzdělávací činnost:

Přepočtený počet docentů a profesorů – jedná se o stávající indikátor.

Přepočtený počet odborníků z praxe zapojených do výuky – je nutné zcela přesně specifikovat, co je to odborník z praxe (je třeba požadovat praxi v daném oboru, relativně aktuální praxi a praxi dlouhodobějšího charakteru).

Odborné praxe absolvované studenty v rámci povinné výuky – jednotkou budou studento-týdny (popř. studento-dny) povinných praxí.

Počet zaměstnaných absolventů v oboru nebo v příbuzném oboru (pro vybrané obory) – jedná se o analogii stávajícího indikátoru

zaměstnanosti absolventů, ale standardizace bude provedena podle míry zaměstnanosti v kraji sídla VŠ. Budou rozlišovány dva případy – absolvent zaměstnaný ve vystudovaném oboru nebo v oboru příbuzném a absolvent zaměstnaný mimo obor. První případ by měl být výrazně bonifikován proti druhému. Pokud je absolvent těchto vybraných oborů zaměstnán mimo obor, měl by být jeho finanční přínos pro školu menší než u absolventů ostatních oborů, pokud je zaměstnán v oboru, pak by měl být přínos naopak větší. Koeficienty pro absolventy dle typu studia budou použity stejně jako u původního indikátoru *zaměstnanost absolventů*.

Počet zaměstnaných absolventů (pro ostatní obory) – analogie stávajícího indikátoru, ale standardizace je opět provedena dle míry nezaměstnanosti v kraji sídla VŠ. Jsou opět použity koeficienty pro absolventy dle typu studia.

Výzkum (včetně tvůrčí umělecké činnosti):

Body RIV – stávající indikátor.

Body RUV – stávající indikátor.

Počet absolventů doktorského studia – jako indikátor úspěšného zapojení studentů do výzkumu.

Počet postdoc pozic – jako indikátor přítomnosti mladých vědců.

Účelové neinvestiční prostředky na výzkum – stávající indikátor.

Přenos znalostí:

Příjmy za smluvní výzkum – jedná se o část stávajícího indikátoru *příjmy z vlastní činnosti*; vahou indikátoru by měl být zajištěn vyšší jednotkový finanční přínos než u ostatních příjmů z vlastní činnosti. Je třeba přesně definovat, co je považováno za smluvní výzkum.

Ostatní příjmy z vlastní činnosti VVŠ – zbytek původního indikátoru.

Kurzy celoživotního vzdělávání – jednotkou bude počet účastníko-hodin. Je opět třeba přesně definovat, co lze považovat za kurzy celoživotního vzdělávání.

Univerzita třetího věku – jednotkou může být počet účastníků nebo opět počet účastníko-hodin.

Mezinárodní orientace:

Mezinárodní granty – tento indikátor byl použit již v roce 2014, ale je třeba jej přesněji vymezit, důvodem vyřazení v roce 2015 byla právě jeho nejasná definice; mimo jiné by bylo vhodné do něj zahrnout i mezinárodní umělecké granty.

Přepočtený počet akademických pracovníků s cizím státním občanstvím – máme na mysli cizince plně zapojené do výuky a výzkumu na dané vysoké škole.

Počet studentů v joint degree a double degree studijních programech – protože se jedná o významný indikátor internacionalizace, měl by přinášet významné finanční ocenění za každého takového studenta (předpokládáme ještě vyšší finanční ocenění než u studentů samoplátců).

Odborné předměty vyučované v některém světovém jazyce – vyjádřeno ve studento-kreditech, jedná se pouze o povinné a povinně volitelné předměty.

Studenti „samoplátců“ (studující v angličtině) – jedná se o stávající indikátor.

Vyslání studenti do zahraničí v rámci mobilitních programů – délka pobytu musí být nadále větší než třicet dnů – na rozdíl od stávajícího indikátoru bychom doporučovali spíše počty takto vyslaných studentů, popř. měsíce pobytu. Váha indikátoru by měla být taková, aby finanční přínos na studenta byl přiměřený a nižší než v případě přijíždějících studentů, kteří pro školy znamenají podstatně vyšší náklady.

Přijetí zahraniční studenti v rámci mobilitních programů – délka pobytu musí být nadále větší než třicet dnů – na rozdíl od stávajícího indikátoru bychom doporučovali spíše počty takto vyslaných studentů, popř. měsíce pobytu.

Regionální dopad:

Počet studentů prvních ročníků z regionu – počet studentů by měl být standardizován prostřednictvím ukazatele ekonomické vyspělosti regionu (např. HDP na obyvatele), v němž sídlí daná VŠ. (Jako alternativu k HDP na obyvatele by bylo možné brát v potaz zaměstnanost v regionu.) Indikátor má bonifikovat VVŠ v ekonomicky méně rozvinutých regionech, kde regionální dopad je jedním z významných cílů. Regionem bude myšlen kraj. (Cílem tohoto i následujícího indikátoru je zohlednit význam existence VVŠ v některých ekonomicky méně rozvinutých regionech.)

Počet absolventů zaměstnaných v regionu – počet absolventů bude standardizován prostřednictvím míry nezaměstnanosti v daném regionu (v kraji, v němž sídlí daná VVŠ).

Stejně jako je tomu ve stávajícím modelu, tak i zde předpokládáme, že tam, kde by byla dostupná data, by se braly v úvahu vážené průměry hodnot za poslední tři roky (s vahami 5, 3 a 2, klesajícími pro starší data). Body RIV a RUV se počítají v součtu za pět posledních let, pro která jsou dostupná data.

6.2.4 Volba vah indikátorů kvality a výkonu ukazatele K

Váhy jednotlivých indikátorů kvality a výkonu v ukazateli K znamenají podíl peněžní částky, jež připadne z celkové částky přidělené na ukazatel K na každý tento indikátor. Při stanovení vah je vhodné postupovat hierarchicky, nejdříve stanovit váhy pro pět výše uvedených oblastí (vzdělávací činnost, výzkum, přenos znalostí, mezinárodní orientace a regionální dopad) a v jejich rámci potom určit váhy jednotlivých indikátorů – celkové váhy indikátorů pak vzniknou jako součin vah obou úrovní hierarchie. Takto určené váhy indikátorů samozřejmě odrážejí významnosti příslušných indikátorů z hlediska hodnocení kvality a výkonu vysokých škol, ale je třeba vzít v úvahu i jiné aspekty. Váhy musí respektovat také celkové množství jednotek – je nutné sledovat finanční částku na realizovanou jednotku a hodnotit její přiměřenost. Přiměřenost této částky se odvíjí jednak od nákladů, které škola musí vynaložit na zajištění jednotky daného indikátoru, jednak je brán v úvahu motivační faktor (indikátory, jejichž nárůst je velmi žádoucí, mají být pro VVŠ výhodné). Při stanovení vah je třeba také sledovat variabilitu hodnot daného indikátoru přepočteného na jednoho studenta každé VŠ – u kritérií s velkou variabilitou je nezbytné počítat s větším vlivem příslušného indikátoru. Pokud je variabilita ukazatele naopak malá, nemusí to však být ještě důvodem pro vyřazení indikátoru z modelu – je třeba si uvědomit, že už pouhá přítomnost indikátoru v modelu má za následek tendenci k jeho zvyšování a indikátory slouží nejen k rozdělování finančních prostředků, ale také k ovlivňování chování VŠ na základě ekonomické motivace.

7 Návrh na řešení problematiky sociálně znevýhodněných studentů (rozpočtový okruh II)

Cílem této kapitoly je v kontextu výsledků šetření EUROSTUDENT V navrhnout opatření pro usnadnění přístupu k vysokoškolskému vzdělání sociálně znevýhodněným studentům, kteří mají dostatečné schopnosti pro studium na VŠ. V této souvislosti se jeví jako smysluplné kombinovat kritérium sociální potřeby studentů s kritériem dostatečných předpokladů ke studiu (výsledky přijímacích zkoušek nebo test všeobecných studijních předpokladů, případně výsledky ze střední školy), aby se v případě, kdyby prostředky na tuto podporu byly výrazněji omezené, dostala podpora k těm studentům, kteří tuto podporu skutečně potřebují a u nichž současně existuje výrazná naděje na úspěšné dokončení školy a na následné uplatnění na trhu práce. Smyslem tohoto návrhu je jednak pomoci sociálně znevýhodněným, ale vysokoškolského vzdělání schopným mladým lidem k získání vyššího společenského statusu, jednak realizovat zájem státu na využití plného intelektuálního potenciálu mladé generace.

V první části této kapitoly stručně shrneme některé relevantní výstupy šetření EUROSTUDENT V – vycházet přitom budeme ze zdrojů (EUROSTUDENT, 2013a) a (EUROSTUDENT, 2013b). Pro dokreslení kontextu a doplnění ekonomického pohledu na řešenou problematiku jsou v první části textu využita relevantní data z rozpisů rozpočtu VVŠ pro roky 2004–2015. V souboru (KREDO, 2015i) jsou obsaženy přehledové grafy a tabulky (včetně zdrojových dat k nim) použité v tomto textu, časové řady počtů studentů pobírajících sociální a ubytovací stipendia a další relevantní informace.

Ve druhé části kapitoly budou formulovány základní rysy návrhu na řešení problematiky finanční podpory sociálně znevýhodněných studentů, kteří mají předpoklady pro studium na vysoké škole.

7.1 Sociálně znevýhodnění studenti na českých VVŠ – vybrané výstupy šetření EUROSTUDENT V a přehled dosavadní podpory těchto studentů

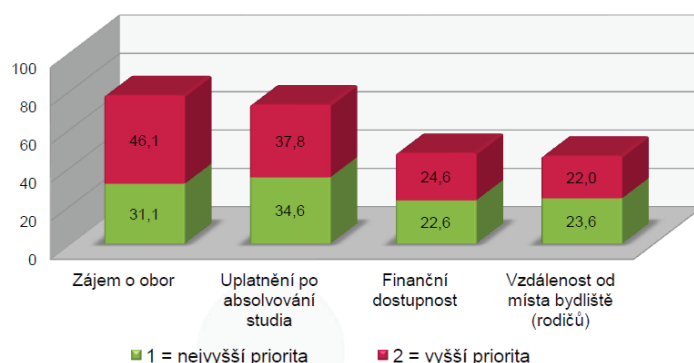
Na otázky týkající se aktuálního stavu sociálně znevýhodněných studentů lze najít odpovědi v šetření EUROSTUDENT V. Při něm bylo zpracováno celkem 4 664 dotazníků. Poznatky z tohoto šetření je možné rozdělit do čtyř oblastí. První se týká toho, jak dostupné je vysokoškolské vzdělání pro sociálně znevýhodněné studenty. Následující dvě oblasti nabízejí náhled na problematiku příjmů a výdajů studentů na vysokých školách. Poslední oblast shrnuje informace o studentech, kteří v dotazníku přímo uvedli, že pocítují finanční problémy.

7.1.1 Dostupnost vysokoškolského vzdělání pro sociálně znevýhodněné studenty

Při výběru vysoké školy hrály u studentů, kteří se účastnili průzkumu, největší roli *uplatnitelnost po absolvování studia a zájem o obor*. Přesto ale ani část studentů, jež přiřadila nejvyšší prioritu kritériím *vzdálenost od místa bydliště* a *finanční dostupnost školy*, není zanedbatelná (obrázek 1). Nicméně je třeba poznamenat, že *vzdálenost od místa bydliště* je kritérium, které sice může obsahovat finanční aspekt, stejně tak ale může reflektovat neochotu studentů opustit pohodlí domova, nebo naopak jejich snahu se co nejdříve osamostatnit.

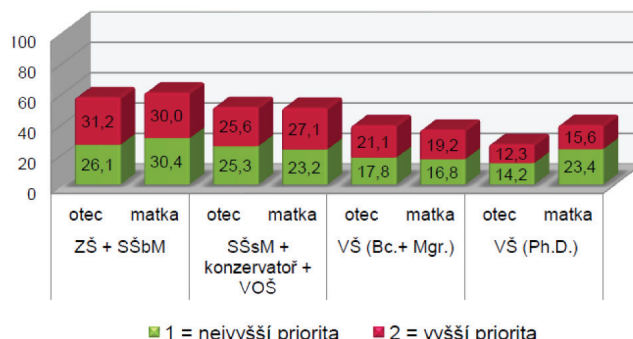
Z výstupů šetření EUROSTUDENT V vyplývá, že existuje statisticky významná závislost mezi ekonomickou aktivitou studenta a kritérii *vzdálenost školy od místa bydliště* a *finanční dostupnost školy*. Častěji tato kritéria uvádějí jako nejdůležitější ti studenti, kteří jsou zaneprázdnění jinými povinnostmi, než je studium (EUROSTUDENT, 2013b).

Obr. 1 Priority při výběru školy

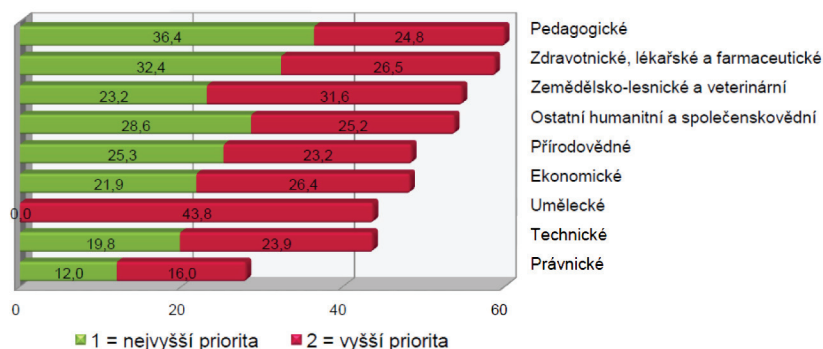

Šetření EUROSSTUDENT V také ukázalo, že prioritou *finanční dostupnosti školy* souvisí se *vzděláním rodičů uchazečů o studium na VŠ* (obrázek 2). Se snižujícím se vzděláním otce a částečně i matky roste významnost tohoto kritéria při výběru školy. Zajímavé je to, že důležitost *finanční dostupnosti školy* se výrazně liší i podle *oboru, na který se student hlásí* (obrázek 3). Nejpalčivější je tato otázka pro studenty, kteří si vybrali pedagogický nebo zdravotnický obor. Naopak nejméně důležitá je pro studenty uměleckých, právnických a technických oborů.

Obr. 2 Finanční dostupnost jako prioritou při výběru školy podle vzdělání rodičů (%)

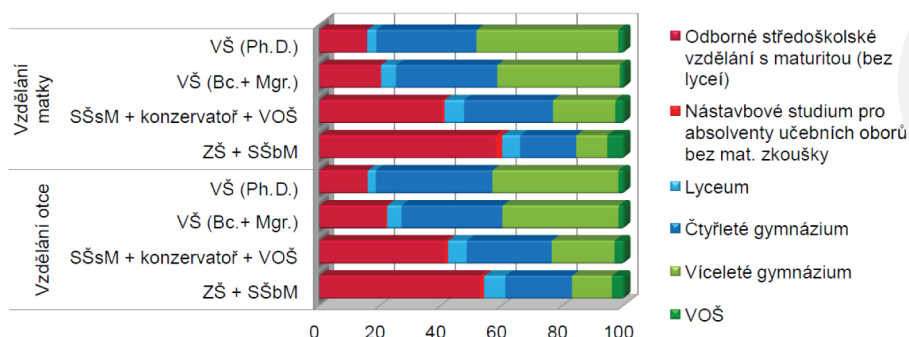

Obr. 3 Finanční dostupnost jako prioritou při výběru školy podle oborů (%)

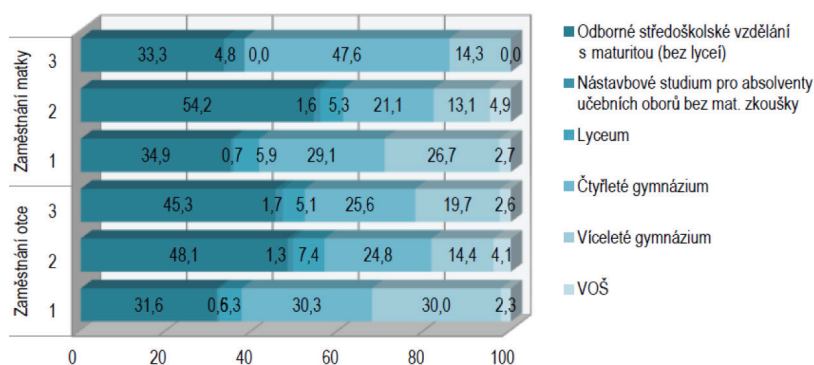

Obdobně toto šetření také ukázalo, že *vzdělání rodičů a jejich zaměstnání* má vliv na to, *ze které školy student na VŠ přichází* (obrázky 4 a 5). Studenti rodičů pracujících na vyšších pozicích se častěji na VŠ hlásí z gymnázií. Naopak mezi studenty, jejichž rodiče jsou zaměstnání na nižších pozicích, je vyšší podíl těch, kteří před nástupem na VŠ studovali středoškolský obor s maturitou.

Obr. 4 Typ studované školy podle vzdělání rodičů (%)

Obr. 5 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle zaměstnání rodičů (%)

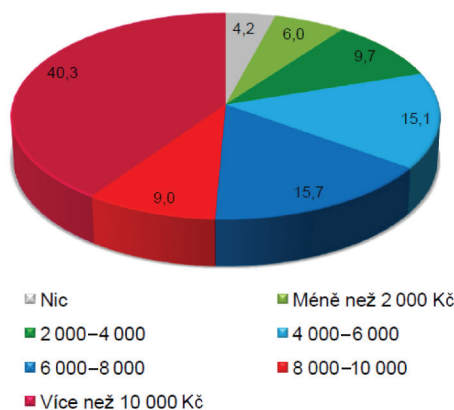

Poznámka: 1 = zákonodárci a řídící pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci, pracovníci ve službách a prodeji; 2 = kvalifikovaní řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci; 3 = zaměstnanci v ozbrojených silách.

7.1.2 Příjmy studentů

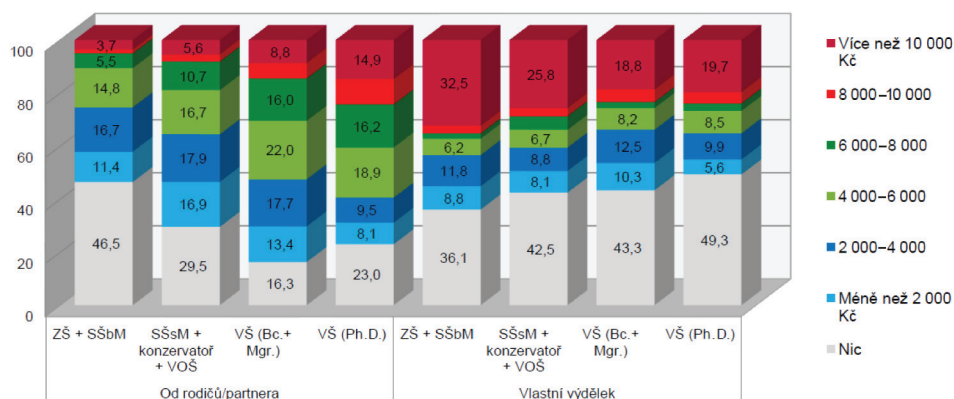
Výsledky šetření EUROSTUDENT V poskytují také cenné informace o finančních možnostech studentů. Obrázek 6 zaznamenává, jaké finanční zdroje mají studenti k dispozici. Z grafu vyplývá, že zhruba 4 % studentů nemají žádné příjmy a u cca 10 % studentů příjmy nepřevyšují 2 000 Kč. Na druhou stranu přibližně 2/3 studentů disponují finančními zdroji ve výši alespoň 6 000 Kč za měsíc. Průměrně studenti disponují 11 826 Kč měsíčně (medián 7 700 Kč). Od rodiny dostává student měsíčně průměrně 3 543 Kč a v současném zaměstnání vydělává průměrně 6 982 Kč (EUROSTUDENT, 2013b).

Obr. 6 Celkové finanční zdroje studentů

EUROSTUDENT V ukazuje také výši finančních prostředků od rodičů/partnera a výši vlastního výdělku studenta v závislosti na dosaženém vzdělání rodičů. Konkrétně na obrázku 7 je zachycena výše finančních zdrojů podle vzdělání matky (podle vzdělání otce je situace obdobná). Rodiče s nižším vzděláním podle průzkumu podporují méně své děti a ty během studia pracují častěji ve srovnání se studenty vzdělanějších rodičů. Podobné výsledky vychází také při rozdělení podle sociálního postavení rodičů (podrobněji EUROSTUDENT, 2013b). Studenti z chudších rodin jsou tedy méně podporováni rodinou a musí při studiu častěji pracovat.

Obr. 7 Finanční zdroje studentů podle vzdělání matky (%)

Nejvíce peněz mají k dispozici studenti práv, nejméně naopak studenti technických oborů (viz obrázek 8).

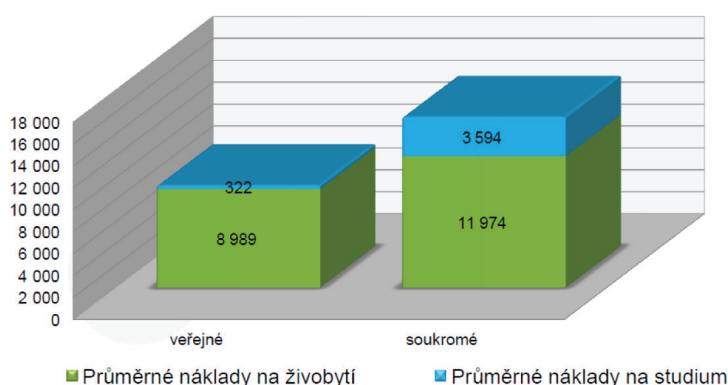
Obr. 8 Výše měsíčních finančních zdrojů studentů podle studovaného studijního programu

	Průměr	Medián	Sm. odchylka
Zdravotnické, lékařské a farmaceutické	15 649	5 600	44 198
Právnícké	15 474	11 000	14 174
Ostatní humanitní a společenskovední	14 478	9 000	15 955
Ekonomické	13 018	9 000	14 687
Přírodovědné	11 875	7 000	14 967
Pedagogické	11 592	9 000	9 328
Zemědělsko-lesnické a veterinární	11 498	7 900	14 174
Umělecké	9 810	8 150	7 472
Technické	9 036	7 000	14 441
Celkem	11 826	7 700	15 228

7.1.3 Náklady studentů na studium a živobytí

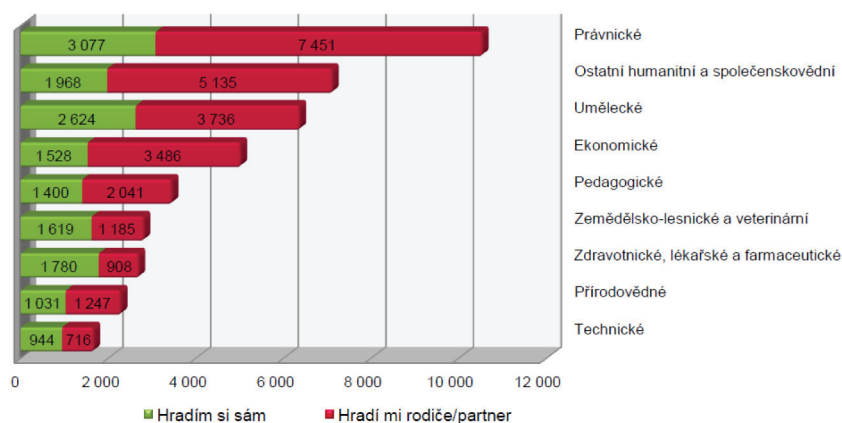
Na veřejných vysokých školách představují průměrné měsíční náklady na živobytí a studium dle šetření EUROSTUDENT V cca 9 300 Kč (obrázek 9). Z toho na živobytí připadá naprostá většina z těchto nákladů. Naproti tomu studenti soukromých vysokých škol zaplatí v průměru více jak za studium (3 594 Kč, tj. o cca 3 000 Kč více), tak i za živobytí (11 974 Kč, tj. o cca 3 000 Kč více).

Obr. 9 Průměrné měsíční náklady na živobytí a studium (jen prezenční forma studia)

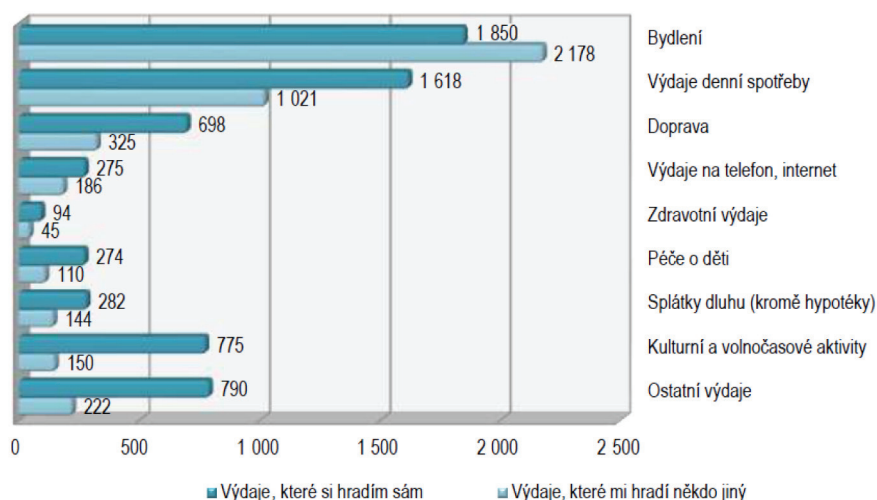
Na obrázku 10 je patrné, že průměrné náklady na studium za jeden semestr se velmi liší podle studovaného oboru. Finančně nejnáročnější jsou právnícké, humanitní, společenskovední a umělecké obory. Naopak nejméně nákladné je studium technických a přírodovědných oborů. Rovněž výše příspěvků, kterou přispívají rodiče či partner studentům na pokrytí nákladů na studium, se výrazně liší podle jednotlivých oborů.

Obr. 10 Průměrné náklady na studium za semestr podle studijního oboru (prezenční forma studia)

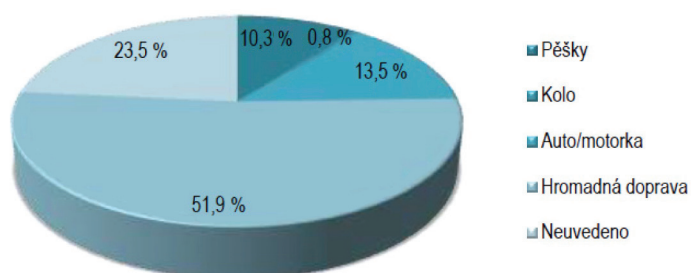
Obrázek 11 zachycuje, jaké výdaje studenti vykazují. Jednoznačně nejnákladnější položku tvoří bydlení. Druhé v pořadí jsou výdaje denní spotřeby, kam patří i jídlo.

Obr. 11 Průměrné hodnoty výdajů za měsíc za jednotlivé položky rozdělené podle osoby, která je hradí

Pokud jde o způsob dopravy, studenti nejčastěji uvádí hromadnou dopravu (obrázek 12). Průměrná doba strávená na cestě činí 43 minut (medián 35 minut).

Obr. 12 Nejvyužívanější dopravní prostředek

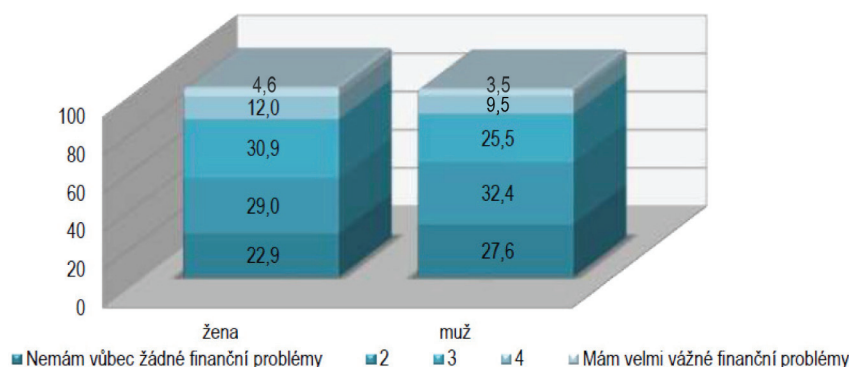

Náklady na studium jsou v porovnání s náklady na živobytí velmi malé. Celkem 87 % studentů neplatí školné, poplatky spojené se studiem ani poplatky za zkoušky. EUROSTUDENT V dále uvádí, že polovina studentů neutrácí ani za studijní materiály a dalších 38 % studentů má náklady na studijní materiály do 1 000 Kč za semestr.

7.1.4 Studenti s finančními problémy

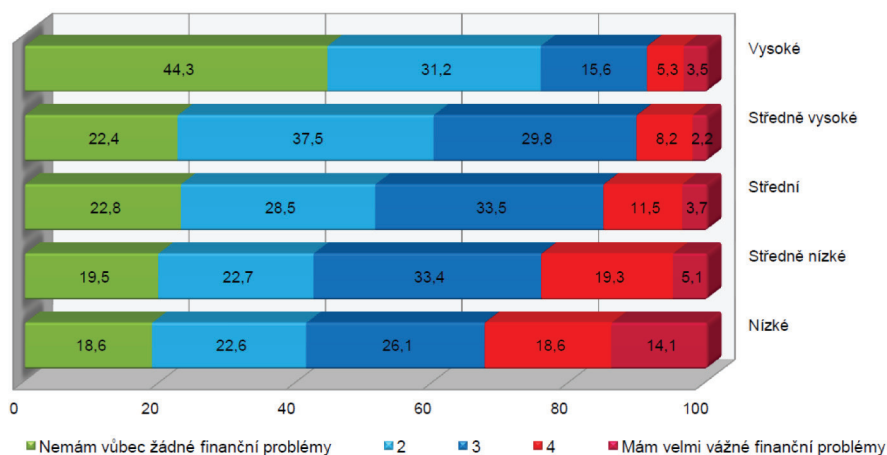
Studenti v rámci šetření EUROSTUDENT V hodnotili i svoji finanční situaci na pětibodové škále. S finančními problémy (*vážnými* (4) nebo *velmi vážnými* (5)) se potýká 15 % studentů – 17 % žen a 13 % mužů (obrázek 13).

Obr. 13 Míra finančních problémů podle pohlaví (%)

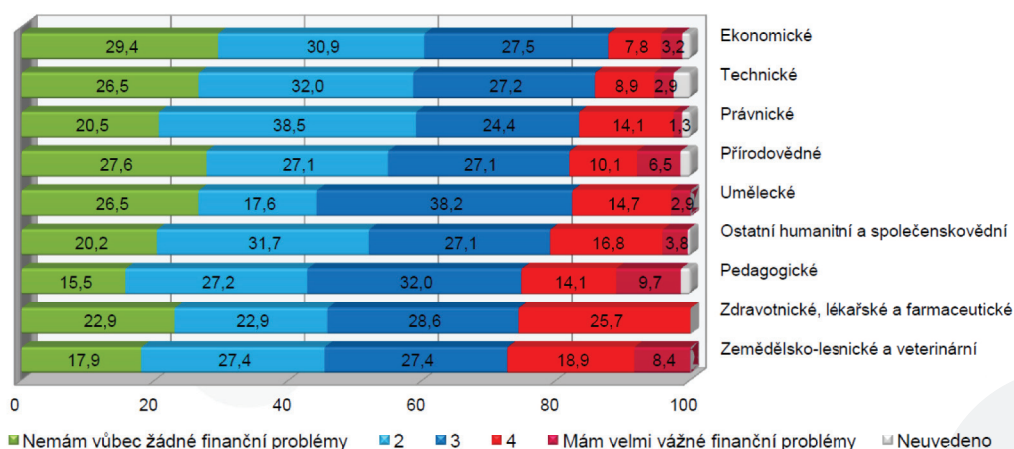
Podle očekávání se studenti rodičů s nižším sociálním postavením potýkají s většími finančními problémy (obrázek 14). V rodinách s nízkým sociálním postavením pociťuje vážné nebo velmi vážné finanční problémy 33 % studentů. Z toho celých 14 % studentů hodnotí své finanční problémy jako velmi vážné. V závěrech šetření EUROSTUDENT V se dále uvádí, že významný vliv na finanční problémy studentů má rovněž i vzdělání rodičů a typ jejich zaměstnání.

Obr. 14 Finanční problémy studentů (jejich očima) podle sociálního postavení rodičů (%)

Podíl studentů s finančními problémy se také výrazně liší v závislosti na studovaném oboru (obrázek 15). Nejhorší svou situaci hodnotí studenti zemědělských oborů (do této skupiny jsou zařazeny i lesnické a veterinární obory) a dále studenti zdravotnických a pedagogických oborů. Přitom na pedagogických oborech se téměř 10 % studentů potýká, podle jejich vlastního hodnocení, s velmi vážnými finančními problémy.

Obr. 15 Finanční problémy studentů (jejich očima) podle oboru (%)

7.1.5 Souhrn důležitých poznatků

- Existuje významné procento studentů VŠ, pro něž při výběru vysoké školy rozhodovala její finanční dostupnost. To rovněž nasvědčuje tomu, že otázka podpory sociálně znevýhodněných studentů není v současné době uspokojivě vyřešena.
- Sociální selekce probíhá už na střední škole. Studenti z chudších rodin častěji studují středoškolský obor s maturitou než gymnázium. Z toho vyplývá, že podpora talentovaných uchazečů pro další studium na VŠ by neměla být cílená jen na gymnázia, ale také na střední školy, jež mají pro danou VŠ relevantní obory s maturitou – právě s ohledem na sociálně znevýhodněné talentované studenty.
- Nejvíce peněz vynakládají studenti za bydlení a výdaje denní spotřeby. Při srovnání částek ubytovacího stipendia a ceny kolejí je zřejmé, že toto stipendium nemůže náklady na ubytování na kolejích zdaleka pokrýt. Pokud by se podařilo sociálně znevýhodněným studentům zajistit ubytování v blízkosti školy (tím by se zároveň zredukovaly i jejich výdaje na dopravu) a stravu v menze, odpadne jim naprostá většina nezbytných nákladů.

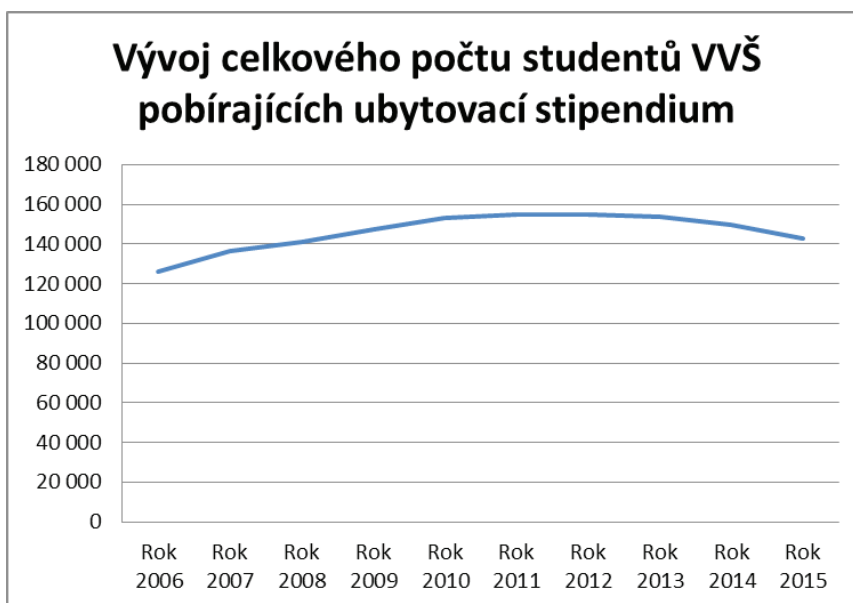
- Počet studentů, kteří uvádí, že mají velmi vážné finanční problémy, souvisí podle očekávání se sociálním postavením rodičů. Celých 14 % studentů z rodin s nízkým sociálním postavením uvádí velmi vážné finanční problémy. Tito studenti mají v současné době možnost využívat sociální stipendium (jeho výše však pro ně zřejmě není dostatečná). Za povšimnutí ovšem stojí i fakt, že mezi studenty s rodiči s vysokým sociálním postavením je více než 3 % těch, kteří uvádí, že mají velmi vážné finanční problémy. Pro tyto studenty, jež zjevně rodina nepodporuje, je sociální stipendium, které se uděluje na základě výdělku rodiny, nedostupné.
- Podíl studentů s finančními problémy se také výrazně liší podle oborů. To však může být způsobeno tím, že většina studentů z rodin s nízkým sociálním postavením studuje určité typy oborů.

7.2 Dosavadní finanční podpora dostupná sociálně znevýhodněným studentům

Než přistoupíme k samotnému návrhu řešení, je potřeba si připomenout stávající dostupné zdroje, z nichž je v současné době poskytována pomoc sociálně znevýhodněným studentům (případně ze kterých by jim v budoucnu mohla být podpora efektivněji poskytována). V rozpisech rozpočtů VVŠ za roky 2004–2015 můžeme najít následující zdroje dostupné sociálně znevýhodněným studentům – výstup (KREDO, 2015i) obsahuje detailnější data k těmto zdrojům:

- **Sociální stipendium** ve výši 1 620 Kč za měsíc po dobu deseti měsíců; tato částka zůstává nezměněna minimálně od roku 2007. Celkové částky alokované na sociální stipendia v letech 2007–2015 jak pro VVŠ, tak pro SVŠ shrnuje tabulka 19.
- **Ubytovací stipendium** (v posledních letech 5 400 Kč za rok; poskytováno je v závislosti na místě trvalého pobytu studenta ve vztahu k sídlu VŠ). Celkové částky alokované na ubytovací stipendia v letech 2005–2015 shrnuje tabulka 20 (opět jak pro VVŠ, tak i pro SVŠ). Přitom je dobré si uvědomit, že částka 5 400 Kč za rok odpovídá (opět při uvažovaných deseti měsících podpory) částce 540 Kč za měsíc. Obrázek 16 ilustruje vývoj celkového počtu takto podpořených studentů v letech 2006–2015. Je patrné, že v současném systému je ubytovací stipendium poskytováno vysokému počtu studentů. Je ale otázkou, jestli částka 540 Kč měsíčně může sociálně znevýhodněným studentům nějak výrazně pomoci překonat bariéry vstupu na vysokou školu.
- **Dotovaná strava v menze** (pro všechny studenty) – vývoj dotace na jedno teplé jídlo v čase shrnuje tabulka 21.

Obr. 16 Vývoj celkového počtu studentů VVŠ pobírajících ubytovací stipendium v letech 2006–2015

Tab. 19 Přehled částek alokovaných na sociální stipendia v letech 2007–2015

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ukazatel S1 – příspěvek na sociální stipendia VŠ (tis. Kč)	150 000	119 062	120 840	85 909	57 248	51 000	48 000	48 000	43 000
Ukazatel S2 – dotace na sociální stipendia SVŠ (tis. Kč)		4 300	5 160	4 172	3 255	3 038	2 543	2 543	2 000
Celkem na sociální stipendia (tis. Kč)	150 000	123 362	126 000	90 081	60 503	54 038	50 543	50 543	45 000

Tab. 20 Přehled částek alokovaných na ubytovací stipendia v letech 2005–2015

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ukazatel U1 – příspěvek na ubytovací stipendia VŠ (tis. Kč)	810 005	810 077	885 604	919 143	960 057	923 489	903 679	835 310	835 259	816 497	776 966
Ukazatel U2 – dotace na ubytovací stipendia SVŠ (tis. Kč)	25 000	30 000	38 101	33 987	58 094	50 146	66 622	57 282	57 333	56 474	52 939
Celkem na ubytovací stipendia (tis. Kč)	835 005	840 077	923 705	953 130	1 018 151	973 635	970 301	892 592	892 592	872 971	829 905

Tab. 21 Výpočtová dotace na jedno jídlo v letech 1999–2015

	Rok 1999	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Výpočtová dotace na 1 jídlo (Kč)	17,10	19,80	19,80	20,80	19,54	19,01	23,00	23,00	23,00

	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Výpočtová dotace na 1 jídlo (Kč)	23,00	23,00	21,25	19,40	17,95	17,95	17,95	17,95

Ubytovací stipendium a sociální stipendium (+ dotovaná strava v menze) nepostačují k pokrytí nezbytných nákladů (tj. alespoň ubytování + strava na deset měsíců); sociálně znevýhodnění studenti si tedy studium na vysoké škole mimo místa bydliště (a někdy ani v místě bydliště) buď nemohou dovolit, nebo v průběhu studia musí pracovat a nemohou se studiu naplno věnovat. Přitom tyto studenti (i dle zjištění šetření EUROSTUDENT V) jsou většinou hůře připraveni ze středních škol (VŠ většinou předpokládají vstupní znalosti na úrovni gymnázií). Mají horší úspěšnost u přijímacích zkoušek, a když už se jim podaří na vysokou školu nastoupit, pak je pro ně kvůli horší přípravě ze střední školy studium na VŠ obtížněji zvládnutelné. Navíc mají většinou také méně času na studium (pracují při studiu). To může způsobit, že se jim školu nepodaří úspěšně dokončit. Přitom mohou mít inteligenční potenciál větší než studenti, kteří v „ideálních“ podmínkách běžných rodin vysokou školu dokončují úspěšně.

7.3 Navrhované řešení

Navrhované řešení je zaměřeno na dva hlavní cíle:

1. zajištění pokrytí nezbytných nákladů nutných pro studium sociálně znevýhodněných studentů; s opatřeními proti zneužití,
2. odstranění špatné připravenosti zájemců ze středních škol o studium na VŠ.

7.3.1 Zdroje financování

- Stávající **sociální stipendia** (doporučujeme zachovat).
- Současná suma finančních prostředků alokovaná na **ubytovací stipendia** (přehled vývoje této částky poskytuje tabulka 20).
  - Převážnou část této finanční částky navrhujeme použít ne na plošná nízká stipendia pro vysoký počet studentů (viz tabulka 22), ale na **pokrytí ubytovacích nákladů na kolejích a stravy v menze pro sociálně znevýhodněné studenty**. S ohledem na to, aby podpora byla využita pro daný účel (nedocházelo k jejímu zneužití), navrhujeme, aby byla poskytována výhradně v naturální podobě. Je otázkou, jestli podporu tohoto typu zpřístupnit také studentům soukromých VŠ, u nichž i dle šetření EUROSTUDENT V jsou vynaložené náklady na studium a živobytí v průměru výrazně vyšší než u studentů veřejných VŠ. Přispívat studentům na studium (dražší) soukromé vysoké školy by se jevílo jako smysluplné jedině v případě, že by soukromá VŠ prominula danému sociálně znevýhodněnému studentovi školné. V žádném případě by dle našeho názoru neměly být tyto finanční prostředky využity na pokrytí školného na soukromé VŠ.
  - Zbývající část této finanční částky navrhujeme použít na úhradu účasti sociálně znevýhodněných studentů na **přípravných kurzech k přijímacím zkouškám** na VŠ a na **přípravných kurzech ke studiu jednotlivých oborů**, konaných před nástupem do prvních ročníků. Zvažovali jsme také možnost využití tohoto zdroje k úhradě části nákladů na přípravu těchto kurzů (užitečných pro daleko širší množinu studentů).

Pokud by zrušení plošných ubytovacích stipendií nebylo považováno za žádoucí, pak představuje tento návrh možnost, jak se sumou financí, odpovídající částce poskytované v současné době na ubytovací stipendia, umožnit studium na VŠ sociálně znevýhodněným studentům, kteří o toto studium mají zájem a mají k němu potřebné schopnosti.

Tab. 22 Počet studentů VVŠ pobírajících ubytovací stipendium v letech 2006–2015

Ukazatel U1 – veřejné vysoké školy	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Název VŠ	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů	Počet studentů
Univerzita Karlova v	17 023	17 344		18 990	19 223	19 147	19 305	19 411	19 228	19 180
Jihočeská univerzita v Českých	4 560	4 693		5 071	5 045	5 173	5 337	5 301	5 206	4 853
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad	3 423	3 850		4 290	4 511	4 785	4 526	4 231	3 941	3 687
Masarykova	13 527	14 794		16 529	17 549	18 592	18 919	18 632	17 821	16 864
Univerzita Palackého v	7 765	8 422		9 352	9 610	9 883	10 108	10 252	10 093	9 941
Veterinární a farmaceutická univerzita	1 602	1 725		1 873	1 901	1 904	1 913	1 918	1 864	1 870
Ostravská univerzita v	3 962	4 044		3 863	3 690	3 750	4 136	4 060	4 079	3 833
Univerzita Hradec	2 750	2 866		3 145	3 195	3 453	3 550	3 607	3 448	3 135
Slezská univerzita v	2 513	2 659		3 382	3 420	3 236	2 745	2 526	2 263	1 851
České vysoké učení technické v Praze	10 188	11 348		10 861	11 465	12 326	12 270	11 890	11 807	11 381
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	1 826	1 992		2 043	1 985	1 991	1 962	2 315	2 498	2 550
Západočeská univerzita v	8 271	8 576		8 624	8 856	8 233	7 893	7 542	6 628	5 950
Technická univerzita v	3 518	3 725		4 224	4 210	3 862	3 617	3 411	3 423	3 014
Univerzita	3 892	4 327		4 761	5 217	5 413	5 386	5 227	5 170	4 964
Vysoké učení technické v Brně	11 865	12 411		13 191	14 111	14 145	14 306	14 692	14 553	14 273
Vysoká škola báňská – Technická univerzita	8 771	9 384		9 319	9 729	9 475	9 055	8 899	8 459	7 367
Univerzita Tomáše Bati ve	2 765	3 341		4 254	4 687	4 496	4 191	4 076	3 951	3 678
Vysoká škola ekonomická v Praze	7 627	8 884		9 323	9 812	9 928	9 636	9 083	8 398	8 068
Česká zemědělská univerzita v	4 657	5 148		5 924	6 282	6 706	7 200	8 066	8 266	7 969
Mendelova univerzita v	4 363	4 836		5 788	5 814	5 754	5 864	6 019	6 249	5 947
Akademie múzických umění v Praze	426	479		513	542	532	543	511	508	488
Akademie výtvarných umění v Praze	99	103		138	153	158	162	164	156	167
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	184	192		194	213	213	215	223	244	231
Janáčková akademie múzických umění v Brně	394	351		389	416	446	414	401	396	433
Vysoká škola polytechnická Jihlava	407	752		1 408	1 404	1 523	1 433	1 114	1 202	968
Vysoká škola technická a ekonomická v Ā. Budějovicích				251	616	683	945	1 094	1 352	1 220
Celkový počet studentů pobírajících ubytovací stipendium (VVŠ)	126 378	136 246		147 700	153 656	155 807	155 631	154 665	151 203	143 882

7.3.2 Navrhovaný způsob dělení peněz na podporu sociálně znevýhodněných studentů

Vyčíslí se průměrné náklady na českých VŠ na ubytování na kolejích za deset měsíců a průměrné náklady na dvě teplá jídla v menze denně po dobu deseti měsíců a oba tyto údaje se sečtou. Vydělením celkové částky na ubytovací stipendia takto vypočtenou částkou se získá odhad počtu podporovatelných studentů v rámci ČR (za předpokladu plné podpory každého takového studenta). Rozdělení celkových finančních prostředků na podporu sociálně znevýhodněných studentů mezi školy se provede dle počtů financovaných studentů na těchto školách (viz matrika). Škola poskytne sociálně znevýhodněnému studentovi výše uvedené služby (nikoliv peníze) v rozsahu jejích skutečných nákladů na tyto služby. Část peněz (ve stanovené maximální výši, např. 10 %) může škola využít na podporu kurzů pro přípravu studentů (zejména právě sociálně znevýhodněných) ze středních škol. Škola by měla být povinná využít stanovenou minimální část z přidělených prostředků (např. 87 %) na přímou podporu sociálně znevýhodněných studentů (ubytování, jídlo v menze, případně i další benefity úzce spojené se studiem) a stanovenou maximální část (např. 3 %) by mohla použít na režie spojené s výběrovým řízením a další administrací této podpory. Uvádíme zde orientační hodnoty procent, aby bylo zřejmé, o jakých podílech zhruba uvažujeme; finální nastavení zmiňovaných procentních podílů by bylo předmětem další diskuse.

Tabulka 23 shrnuje potenciální počty podpořených studentů v jednotlivých školách, pokud bychom vycházeli z úhrnné výše ubytovacího stipendia přidělovaného v současnosti studentům dané školy, z této částky bychom alokovali 3 % na administraci, 10 % na podporu kurzů a zbylých 87 % na podporu ve výši 6 000 Kč měsíčně po dobu deseti měsíců za rok pro sociálně znevýhodněné

studenty. Přitom ilustrativní výpočet vychází pouze ze sumy poskytnuté na ubytovací stipendia VVŠ. Je otázkou, jestli na placených soukromých vysokých školách vůbec uvažovat o poskytování navrhovaného stipendia pro sociálně znevýhodněné studenty (v roce 2015 přitom bylo na ubytovací stipendia pro studenty soukromých VŠ vyčleněno 52 939 Kč) – jeví se to jako smysluplné pouze v případě, kdy by takovým vybraným (nadaným) studentům soukromých VŠ bylo po dobu pobírání navrhovaného stipendia prominuto školné a nebyly jim účtovány ani jiné poplatky spojené se studiem.

Student vstupující do tohoto režimu podpory by po přijetí na VŠ podepsal se školou smlouvu, z níž by plynulo, že škola studentovi vrátí poplatek za přihlášku ke studiu na obor, na který nastoupil, a že bude studentovi hradit ubytování na kolejích po dobu deseti měsíců a dvakrát denně teplé jídlo v menze, a na straně studenta, že bude plnit veškeré studijní povinnosti ve „zprůsvětleném režimu“. Např. student musí splnit minimálně předem určený počet kreditů ročně (přísnější standard), může být požadována povinná docházka na výuku, vážený průměr známek do 2,5 atd. Některé zásadní podmínky tohoto typu by byly dány závazně a společně všem vysokým školám (detaily by bylo možné dodefinovat jednotlivými školami). Pokud by student neplnil stanovené podmínky, mohlo by mu být stipendium odebráno, a pokud by neúspěšně ukončil studium, pak by byl povinen vrátit v prvním ročníku skutečně poskytnuté náklady, ve vyšším ročníku pak kompletní náklady za jeden (poslední) celý rok.

Bylo by dobré myslet i na to, že sociálně znevýhodnění studenti mohou potřebovat pokrýt také některé další náklady, resp. zajistit některé služby (je vhodné jim zajistit např. přístup do počítačových učeben mimo výuku, přístup k počítačům v knihovnách nebo půjčování notebooků a dalších studijních pomůcek, případně i umožnit tisk na tiskárnách apod.). Z výše uvedených peněz by se sociálně znevýhodněným studentům mohly také hradit např. poplatky za ISIC karty, poplatky za jazykové zkoušky, možné poplatky za povinné praxe atd. Takové náklady by tedy mohly být hrazeny ze stejného zdroje (částky dnešních ubytovacích stipendií), ale u většiny případů na základě individuálního posouzení žádosti.

Smlouva by se studentem byla uzavírána vždy na jeden akademický rok (tj. podpora na deset měsíců); pokud by student plnil všechny povinnosti stanovené smlouvou, měla by mu být smlouva prodloužena na další rok (tj. měl by být při alokaci této podpory preferován před uchazeči nastupujícími do prvních ročníků studia). Možnost podpory by byla striktně omezena na standardní dobu studia. Při souběžném studiu nebo přestupu z jednoho oboru na druhý obor by byla použita stejná pravidla jako u sociálních stipendií.

Tab. 23 Propoččet navrhovaného řešení – orientační počty studentů, kterým by mohla být na jednotlivých VVŠ poskytnuta navrhovaná podpora

Ukazatel U1 – veřejné vysoké školy	Rok 2015 – počet studentů s ubytovacím stipendiem	Celkem částka na ubyt. stipendia	Na administraci (3 %)	Na kurzy (10 %)	Na přímou podporu soc. znevýhodněných studentů	Počet podpořených studentů (10*6 000 Kč)
	Počet studentů	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	Počet studentů
Název VŠ						
Univerzita Karlova v Praze	19 180	103 572	3 107	10 357	90 108	1 502
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	4 853	26 206	786	2 621	22 799	380
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	3 687	19 910	597	1 991	17 322	289
Masarykova univerzita	16 864	91 066	2 732	9 107	79 227	1 320
Univerzita Palackého v Olomouci	9 941	53 681	1 610	5 368	46 703	778
Veterinární a farmaceutická univerzita	1 870	10 098	303	1 010	8 785	146
Ostravská univerzita v Ostravě	3 833	20 698	621	2 070	18 007	300
Univerzita Hradec Králové	3 135	16 929	508	1 693	14 728	245
Slezská univerzita v Opavě	1 851	9 995	300	1 000	8 696	145
České vysoké učení technické v Praze	11 381	61 457	1 844	6 146	53 468	891
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	2 550	13 770	413	1 377	11 980	200
Západočeská univerzita v Plzni	5 950	32 130	964	3 213	27 953	466
Technická univerzita v Liberci	3 014	16 276	488	1 628	14 160	236
Univerzita Pardubice	4 964	26 806	804	2 681	23 321	389
Vysoké učení technické v Brně	14 273	77 074	2 312	7 707	67 055	1 118
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	7 367	39 782	1 193	3 978	34 610	577
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	3 678	19 861	596	1 986	17 279	288
Vysoká škola ekonomická v Praze	8 068	43 567	1 307	4 357	37 903	632
Česká zemědělská univerzita v Praze	7 969	43 033	1 291	4 303	37 438	624
Mendelova univerzita v Brně	5 947	32 114	963	3 211	27 939	466
Akademie múzických umění v Praze	488	2 635	79	264	2 293	38
Akademie výtvarných umění v Praze	167	902	27	90	785	13
Vysoká škola uměleckooprůmyslová v Praze	231	1 247	37	125	1 085	18
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	433	2 338	70	234	2 034	34
Vysoká škola polytechnická Jihlava	968	5 227	157	523	4 548	76
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	1 220	6 588	198	659	5 732	96
Celkem	143 882	776 963	23 309	77 696	675 958	11 266

7.3.3 Výběr studentů k poskytování této podpory

Výběr studentů by probíhal následovně:

- Student si podá žádost.
- Student musí doložit svoji ekonomickou situaci; postačující podmínky mohou být stejné jako pro přiznání sociálního stipendia, ale lze zvážit i další případy (např. větší počet sourozenců studujících na VŠ apod.).
- Další kritéria výběru budou vázána na reálné předpoklady studenta ke studiu daného oboru na VŠ (výsledky přijímacích zkoušek, eventuálně jiné doložení těchto předpokladů – např. testy obecných studijních předpokladů). Případně může být zváženo také doporučení vyučujících ze SŠ nebo při žádosti o další rok podpory na VŠ doporučení několika vyučujících apod.
- Výběrové řízení – škola vybere ze žádostí ty, jimž vyhoví (s přihlédnutím k tomu, že úspěšně studující studenti podpoření v minulém roce by měli mít přednost, ale ne absolutní, pokud tomu neodpovídá kvalita plnění povinností vyplývajících ze smlouvy o podpoře).

7.3.4 Přípravné kurzy k přijímacím zkouškám a ke studiu (před nástupem do 1. ročníku)

Částka na tyto aktivity bude tvořit procentně omezenou část z peněz na podporu sociálně znevýhodněných studentů (uvažujeme max. 10 %). Studenti středních škol, kteří splňují předpoklady pro přiznání sociálního stipendia (doloží podklady), by neplatili poplatky. Finanční podpora těchto aktivit (tj. také podpora vytváření kurzů tohoto typu) má smysl i ve vztahu k ostatním uchazečům o studium a studentům nastupujícím do 1. ročníků – vzhledem k úrovni znalostí, s nimiž v současnosti přicházejí na vysoké školy absolventi středních škol.

8 Kontraktové financování

8.1 Návrh kontraktového financování obsažený v prvotním návrhu novely VŠ

Záměr zavést kontraktové financování je MŠMT pravidelně strategicky deklarován již od roku 2010. Podrobně byla myšlenka kontraktového financování VVŠ rozpracována v souvislosti s přípravou návrhu novely zákona o vysokých školách v roce 2012. Byl dokonce zpracován *Vzor rámcové smlouvy o dlouhodobém státním financování vysoké školy* (MŠMT, 2012c).

Předmětem této vzorové rámcové smlouvy o poskytnutí příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost je úprava práv a povinností mezi MŠMT a danou veřejnou vysokou školou. MŠMT se ve smlouvě zavazuje poskytnout dané vysoké škole v nadcházejícím roce příspěvek v konkrétní výši (odpovídající podílu výkonu dané veřejné vysoké školy na celkovém výkonu VVŠ a takto rozdělované části státního rozpočtu pro oblast vysokých škol) a po dobu následujících dvou let opět částku odpovídající podílu výkonu této vysoké školy na celkovém výkonu VVŠ, přičemž pro toto rozdělování se vychází z 90 % částky dané střednědobým výhledem státního rozpočtu pro oblast vysokých škol. Vysoká škola se na druhé straně zavazuje vzdělávat po dobu následujících tří let konkrétní počty studentů v přesně dané struktuře (profily, typy i zaměření studijních programů). Současně se VVŠ zavazuje plnit konkrétní cíle plynoucí z jejího dlouhodobého záměru a jeho aktualizací na následující tři roky.

Dohoda by byla sjednávána na dobu tří let. Kontrakt by měl „klouzavý charakter“, to znamená, že v daném kalendářním roce (např. 2019) vysoká škola fakticky uzavírá kontrakt pouze na poslední rok platnosti kontraktu (na rok 2022). To je dáno tím, že na roky mezi tím (2020 a 2021) byl uzavřen kontrakt obdobným postupem již v předchozích letech.

Finanční prostředky měly být pro každou vysokou školu **vypočteny** podle pravidel, která by byla předem zveřejněna. Nepředpokládalo se tedy individuální vyjednávání MŠMT s jednotlivými vysokými školami.

Jak bylo již zmíněno, výše finančních prostředků by vycházela ze střednědobého výhledu státního rozpočtu. Ministerstvo mělo zaručit, že veřejným vysokým školám bude v daném kalendářním roce poskytnuto minimálně **90 % částky dané střednědobým výhledem státního rozpočtu pro oblast vysokých škol**.

Financování veřejné vysoké školy vycházelo především **z počtů studentů** v daném roce (uvažovány tehdy byly tři profily studijních programů: profesní, akademický/všeobecný a výzkumný) a **z dosažených hodnot indikátorů kvality a výkonu** v minulých obdobích (měly být specifické pro každý ze studijních profilů).

Kontrakt by stanovoval počet a strukturu studentů veřejné vysoké školy pro období tří let, na něž je uzavírán. Struktura měla obsahovat počty studentů v daném roce dle jednotlivých profilů, typů a zaměření studijních programů. Za splnění závazků se považovala i skutečnost, kdy měla vysoká škola v daném kalendářním roce jiné počty studentů, takové změny mohly ovšem činit nejvýše 5 % ze stanovené hodnoty; to navíc platilo pouze za předpokladu, že celkový součet za tři dané roky, pro něž je kontrakt uzavírán, dosáhne součtu jednotlivých stanovených počtů v rámcové smlouvě. Zároveň mohlo dojít k odchylkám a přesunům ve stanovené struktuře studentů, ale nejvýše do 5 % počtů studentů stanovených v rámcové smlouvě a za předpokladu, že by takové přesuny probíhaly v rámci jedné oblasti vzdělávání a že by se jednalo o stejný typ studijního programu. Byly by tedy de facto stanovovány orientační limity financovaných studií v jednotlivých profilech a typech studijních programů.

Finanční částka, na kterou by byl kontrakt uzavírán, obsahovala:

- okruh A, jenž by byl stanoven podle počtu studentů v členění podle typů a profilů studijních programů,
- okruh B, který by byl analogií současného ukazatele K, ale strukturován by byl zvlášť pro každý typ a profil studijního programu,
- příspěvek na uskutečňování aktivit schválených jako priorita vlády; tento příspěvek by nemusela získat každá veřejná vysoká škola (mohlo by se jednat např. o příspěvek vázaný na zvýšení počtu studentů technických nebo přírodovědných oborů o určité procento).

Poměr mezi okruhy A a B se předpokládal zachovat na úrovni 77,5 % a 22,5 % (což představovalo tehdejší poměr mezi ukazateli A a K).

Výslovně bylo uvedeno, že **kontrakt nebude zahrnovat financování výzkumu, experimentálního vývoje a inovací** podle zákona č. 130/2002 Sb.

Prostředky poskytnuté na základě kontraktu by bylo možné použít jak na běžné, tak na kapitálové výdaje vysoké školy.

Přechod na kontrakt byl plánován provést ve dvou fázích – na první tři roky (n , $n+1$, $n+2$) na základě známých hodnot ukazatelů za roky $n-2$, $n-3$ a $n-4$ a dále pak na každý následující rok vždy formou klouzavého průměru z předchozích tří let. Předpokládalo se, že první kontrakty budou uzavírány v druhé polovině roku 2015, a to na roky 2016–2018.

Vedle okruhů A a B byly součástí navrhovaného systému financování VVŠ také okruhy C a D. Okruh D měl představovat 1 % střednědobého výhledu státního rozpočtu a financovaly by se z něho specifické obory a činnosti stanovené jako priorita vlády (viz výše). Okruh C by představoval rozdělování financí, jež by v rozpočtu VVŠ zbývaly po pokrytí okruhů A, B a D – šlo by v první řadě o pokrytí takových závazků MŠMT vůči VVŠ, které by stály mimo systém financování podle rámcových smluv – např. sociální stipendia, ubytovací stipendia atd. Případné zbylé finanční prostředky okruhu C by se pak rozdělily mezi VVŠ stejně jako v případě okruhu B, tj. na základě dosažených hodnot indikátorů kvality a výkonu.

Veřejná vysoká škola měla v rámci poskytnutého příspěvku naplňovat jednotlivé aktivity vycházející z jejího dlouhodobého záměru a z cílů stanovených kontraktem. Příspěvek neměl být členěn podle ukazatelů. Příspěvek mohla vysoká škola využít i na svůj rozvoj.

Systém kontraktového financování VVŠ nakonec nebyl zařazen do novely zákona o vysokých školách. Důvodem byl zejména odmítavý postoj Ministerstva financí, jež se bránilo přijmout dlouhodobý závazek na úrovni 90 % střednědobého výhledu rozpočtu vysokých škol. Také postoj VVŠ se od počáteční výrazné podpory kontraktového financování poněkud změnil – např. Česká konference rektorů sice ve svém stanovisku ke vzoru rámcové smlouvy (ČKR, 2013) vyjádřila trvalou podporu myšlenky kontraktového financování, ale odmítla výše popsaný návrh její praktické realizace se zdůvodněním, že struktura studií uváděná v kontraktu je příliš detailní, model zavádí další povinnosti VVŠ nad rámec zákona o vysokých školách a že závazek státu ve výši 90 % střednědobého výhledu rozpočtu vysokých škol nepředstavuje dostatečnou stabilizaci financování jednotlivých VVŠ. V uvedeném stanovisku ČKR jsou také specifikovány požadavky na systém kontraktového financování; měl by být založen na:

- stabilizaci a z ní vyplývající vyšší možnosti strategického plánování, a to včetně přímé návaznosti na dlouhodobý záměr vysoké školy,
- zjednodušení a zprůhlednění finančních toků a nakládání s prostředky, a to včetně institucionálních prostředků na vědu,
- podpoře kvality v činnostech vysoké školy a v jednotlivých profilech studijních programů.

8.2 Koncepce kontraktového financování zpracovaná v rámci TA04 projektu KREDO

Tato kapitola je zpracována na základě pracovního materiálu (KREDO, 2015j).

Ze SWOT analýz vysokých škol a zejména z analýzy rizik v oblasti financování vysokých škol vyplývá několik základních podnětů, které by bylo vhodné uplatnit při tvorbě budoucího systému financování VVŠ:

- Pravidla financování by měla platit bez podstatných změn po dobu tří až pěti let. Požadavek **stability a dlouhodobosti** je obsažen jako priorita s velkou četností výskytu a s velkou vahou v návrzích všech VVŠ bez ohledu na typ, velikost a místo jejich činnosti. Výrazný je také požadavek, aby každá připravovaná změna pravidel byla s VVŠ projednána s časovým předstihem umožňujícím jejich reakci na takový návrh, resp. přípravu na tuto změnu.
- Dalším požadavkem je **zjednodušení pravidel**, snížení počtu ukazatelů, a tím i snížení administrativní náročnosti sběru a vyhodnocování dat. Důležitá je možnost verifikace použitých dat. Velkou pozornost je třeba věnovat správnému výběru indikátorů kvality a výkonu a stanovení jejich významnosti v rámci modelu financování. Je však třeba mít na zřeteli, že použití „key performance indicators“ pro financování VŠ je v evropském i světovém kontextu neustále se rozšiřujícím fenoménem.
- Provedené analýzy dále konstatují, že činnosti jednotlivých VŠ, a tím i požadavky na jejich financování jsou velmi diferencované a snaha uplatnit pro všechny VŠ zcela jednotná pravidla vede v některých případech k tomu, že **některé vysoké školy nemohou plně rozvinout své kladné stránky**. Z toho vyplývá požadavek, aby pravidla financování umožňovala reflexi i některých zcela individuálních charakteristik jednotlivých vysokých škol.

- Je vhodné přijmout princip, že činnost **VaVal na VVŠ bude hodnocena a následně financována pouze podle jednoho typu pravidla**. Dosud se např. body RIV uplatňovaly ve financování VVŠ několikanásobně. Při hodnocení VaVal se jeví jako vhodné postupovat podle pravidel, jež jsou připravována v rámci IPN METODIKA. Když bude hodnocení VaVal osamostatněno, bude možné zjednodušit soubor indikátorů kvality a výkonu, které jsou nyní používány v ukazateli K. Tento ukazatel lze pak nasměrovat k podpoře kvality vzdělávací činnosti a k podpoře prioritních činností třetí role vysokých škol.
- S financováním chodu vysokých škol jako institucí a s plněním jejich základního poslání podle zákona o vysokých školách (a také plněním mnoha dalších povinností stanovených celou řadou dalších zákonů) je spojena **problematika nepřímých nákladů a/nebo institucionálních nákladů**. K úvaze se tedy předkládá návrh na změnu, jenž zajistí možnost udržení kvalitního chodu instituce bez ohledu na její velikost, typ a umístění – možnost **blokového institucionálního grantu**. Do oblasti institucionálního financování patří i financování činností, které jsou v nynějším modelu pravidel podporovány nenormativními ukazateli – zde analýzy také zdůrazňují potřebu dlouhodobosti a stability.

Na základě výše uvedeného předkládá TA04 KREDO následující návrh na změnu pravidel financování (navržený systém financování má kontraktový charakter):

- **MŠMT** stanoví ve svém strategickém dokumentu (*Strategickém záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol* – dále jen SZ MŠMT) obecné cíle, kterých by měly vysoké školy dosahovat (např. zvyšování kvality studia, VaVal zaměřené na uspokojování potřeb společnosti, internacionalizace a spolupráce mezi vysokými školami), dále stanoví specifické cíle pro vysoké školy podle jejich převažující orientace (na VaVal mezinárodního významu, na spojení VaVal a výuky nebo na výuku) a další významné rozvojové cíle (např. rozvoj služeb pro studenty, zvyšování transparentnosti přijímacího procesu a jeho efektivity apod.). Dále MŠMT v tomto dokumentu stanoví **soubor výkonových ukazatelů, na základě kterých bude prováděno financování vysokých škol podle rámcové smlouvy**. Součástí ukazatelů budou i **limity počtu financovaných studentů a jejich struktura, minimální normativy a minimální jednotkové hodnoty dalších ukazatelů** pro období platnosti strategického dokumentu. Dalšími závaznými hodnotami budou i **procentní poměry mezi jednotlivými částmi příspěvku**.
- **Vysoká škola** vypracuje strategický dokument (*Plán strategického rozvoje vysoké školy*) a v návaznosti na něj a v souladu s ním a se SZ MŠMT zašle MŠMT **návrh výkonových a kvalitativních ukazatelů** a způsob jejich vyhodnocení.
- Ukazatele na obou úrovních, tj. na úrovni MŠMT i na úrovni vysoké školy, jsou členěny do čtyř hlavních oblastí:

- 1. Vzdělávací činnost:** kvantitativním ukazatelem je počet studentů podle struktury dané MŠMT v bakalářském, magisterském a doktorském stupni studia. Pro výpočet dílčí části příspěvku podle počtu studentů je rozhodující také typ a finanční náročnost studijního programu nebo oblasti vzdělávání. Dalšími ukazateli mohou být ukazatele sledující cíle zaměstnatelnosti absolventů a internacionalizace (včetně studentské mobility, počtu zahraničních studentů a absolventů), rozsah studijních programů vyučovaných v cizím jazyce, rozsah anglicky vyučovaných předmětů ve studijních programech vyučovaných v češtině, výsledky sledování kvality vzdělávacího procesu včetně (mezinárodní) evaluace, míra prostupnosti do druhého ročníku bakalářského studia apod. – tzv. „key performance indicators“.
- 2. Výzkumná, vývojová a inovační činnost:** institucionální financování této činnosti je prováděno na základě hodnocení podle Metodiky – celostátně platného dokumentu pro výzkumné organizace v ČR. Součástí této oblasti je i dílčí kontrakt vycházející z doporučení z peer-review procesu. Na uměleckých vysokých školách a fakultách, ale i na částí fakult ostatních VVŠ představuje analogii vědecké tvůrčí činnosti **umělecká tvůrčí činnost**, její hodnocení je prováděno dle metodiky RUV.
- 3. Blokový institucionální grant** na financování základních funkcí nutných z definice a poslání vysokoškolské instituce. Skládá se ze základní částky 30 mil. Kč a částky 6 tis. Kč na studenta.
- 4. Další vzdělávací a VaVal cíle**, které nejde zařadit do dvou předcházejících hlavních oblastí. Jsou jimi např.: cíle strategického rozvoje vysoké školy (včetně rozsáhlejších akcí investičního charakteru), zásadní inovace vzdělávacích procesů, cíle spolupráce se společností (naplňování třetí role), specifické cíle stanovené vládou nebo ministerstvy a rozvoj specifických oborů významných pro společnost (např. učitelství, stomatologie, specifické technické obory apod.). Cíle mohou být kvantitativní i kvalitativní.

MŠMT projedná s vysokou školou návrhy ukazatelů a stanoví jejich konečné parametry. Součástí jednání a návrhu rámcové

smlouvy je i způsob krácení příspěvku v dalším rozpočtovém roce při nedodržení ukazatelů.

Příspěvek bude ministerstvem poskytován v měsíčních intervalech.

8.3 Srovnání obou návrhů

Návrh kontraktového financování zpracovaný v souvislosti s návrhem novely zákona o vysokých školách vycházel z toho, že s využitím tříletých časových řad (popřípadě dalších informací) budou vypočteny počty studentů pro všechny profily, typy a zaměření studijních programů a takto určené počty studentů (v dané struktuře) budou předmětem závazku dané VVŠ v rámcové smlouvě. Na základě počtu a struktury studentů by byla stanovena největší část příspěvku (okruh A). Pokud jde o indikátory kvality a výkonu, předpokládalo se, že by měly diferencovanou strukturu závislou na profilu a typu studijních programů. Hodnoty těchto indikátorů nebyly součástí kontraktu, příspěvek v rámci okruhu B byl dělen na základě v minulosti skutečně dosažených hodnot. Poměr mezi okruhem A a B byl nastaven stejně jako v té době platný poměr mezi ukazateli A a K. Stát se měl zaručit k poskytnutí 90 % střednědobého výhledu rozpočtu vysokých škol na dobu tří let. Podíl dané VVŠ na této částce by byl dán de facto podobně jako dosud – především jejím podílem na celkovém výkonu VVŠ. Tento návrh byl rozpracován až na úroveň konkrétního postupu řešení, byť samotný algoritmus výpočtu příspěvku nebyl zveřejněn. Do kontraktového financování nebylo zahrnuto financování VaVal.

Návrh kontraktového financování podle TA04 projektu KREDO představuje zatím spíše návrh koncepce než ucelené řešení tohoto problému – nezabývá se totiž poměrně komplikovanou problematikou vyjednávání mezi MŠMT a jednotlivými VVŠ o hodnotách parametrů kontraktu. Návrh uvádí konkrétní ukazatele, jejichž hodnoty mají být stanoveny v kontraktu. V oblasti vzdělávací činnosti je to zejména počet studentů v bakalářském, magisterském a doktorském stupni studia, uvažují se ale také ukazatele spojené s kvalitou studia (zaměstnanost absolventů, studentské mobility, rozsah výuky v cizím jazyce apod.). Do jednotného systému kontraktového financování VVŠ má být plně zařazena i oblast financování výzkumu. Kontrakt zahrnuje i blokový institucionální grant, jenž obsahuje fixní a variabilní část (odvislou od počtu studentů). Součástí kontraktu mají být i další vzdělávací a výzkumné cíle, cíle související s třetí rolí univerzit a podobně i cíle vlády a ministerstev.

Porovnáme-li oba návrhy, je u druhého zřejmé zmenšení počtu ukazatelů týkajících se základní výuky studentů (kontrahované počty jsou sledovány v daleko jednodušší struktuře, pouze v rámci bakalářského, magisterského a doktorského studia). Na druhou stranu v něm přibýlo ukazatelů odpovídajících svým charakterem indikátorům kvality a výkonu používaným v současném modelu financování (ukazatel K). V prvním z návrhů nejsou hodnoty ukazatelů tohoto typu předmětem kontraktu, VVŠ se nezavazují k určitým hodnotám jejich naplnění, ale tyto vysoké školy jsou odměňovány (okruh B) podle svého podílu na naplnění každého z těchto ukazatelů v minulých letech (tak jak tomu bylo dosud v rámci ukazatele K). Aplikace ukazatelů tohoto typu přímo do kontraktu tak, jak je navrhováno v druhém z obou návrhů, s sebou přináší určité problémy. Bylo by obtížné vytvořit metodiku, podle které by MŠMT stanovovalo vedle počtů studentů v příslušné struktuře také finální hodnoty ukazatelů kvality a výkonu pro jednotlivé veřejné vysoké školy, bralo přitom v potaz návrhy všech těchto hodnot ze strany VVŠ a současně hlídalo (na základě historických dat) reálnou možnost dosažení těchto hodnot příslušnými školami (realistické nastavení cílových hodnot je nezbytné pro úspěšné fungování tohoto systému, zejména má-li mít ministerstvo pod kontrolou také zajištění celkových cílů veřejného vysokého školství deklarovaných v jeho strategickém dokumentu). Finanční záruka ze strany MŠMT je v návrhu zpracovaném TA04 spatřována v zaručených minimálních hodnotách normativů a minimálních jednotkových hodnotách ukazatelů kvality a výkonu, což opět komplikuje případný model. Tento návrh pojímá kontraktové financování komplexněji, než tomu bylo v návrhu prvním – mělo by zahrnovat vedle vzdělávací oblasti kompletně také oblast výzkumu, pokrývat institucionální náklady pomocí institucionálního grantu a financovat i další cíle veřejné vysoké školy, jež si stanovila ve svém strategickém dokumentu, podobně jako realizaci specifických cílů stanovených vládou nebo ministerstvy.

Je zřejmé, že realizace systému kontraktového financování není jednoduchou záležitostí. Přesto je vhodné tomuto tématu nadále věnovat pozornost; kvalitní systém kontraktového financování by přinesl do českého veřejného vysokého školství větší stabilitu a vytvářel by dobré předpoklady pro strategické plánování VVŠ. Pokud by byly kontrahované počty studentů vhodně strukturovány, mohlo by mít kontraktové financování za následek i efektivnější vynakládání nákladů na vzdělání.

Na tomto místě je vhodné zdůraznit jeden aspekt koncepce kontraktového financování zpracované v rámci TA04 klíčové aktivity KA02 projektu KREDO – financování VaVal by bylo vhodné začlenit do jednotného systému financování VVŠ, učinit současné prostředky na rozvoj VVŠ jako výzkumné organizace (mající charakter dotace) součástí příspěvku poskytovaného VVŠ na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost.

9 Shrnutí doporučení pro MŠMT v oblasti financování

- Pokračovat ve financování veřejných vysokých škol způsobem zohledňujícím jejich kvalitu. Ukončit stav, kdy je fixován poměr mezi podíly jednotlivých VVŠ na ukazatelích A a K na základě výsledků vypočtených pro rozpis rozpočtu roku 2015.
- Provést aktualizaci modelu institucionálního financování (okruh I) tak, aby vyhovoval současné situaci v českém veřejném vysokém školství:
  - Podrobit kritické analýze způsob stanovování koeficientů ekonomické náročnosti (KEN) studijních programů; při stanovování KEN zohlednit specifika profesně orientovaných studijních programů; zvážit zvyšování KEN směrem od bakalářské po doktorskou úroveň studia tak, jak to odpovídá reálnému nárůstu ekonomické náročnosti studia.
  - Změnou výpočtu ukazatele A přizpůsobit chování modelu aktuální situaci veřejného školství v ČR (a zjednodušit algoritmus výpočtu):
    - Upravit výpočet limitů financovaných studií pro první ročníky studia; jako indikátor mírné, ale nezanedbatelné diference počtů financovaných studentů využít standardizované počty nezaměstnaných absolventů (pro doktorské studijní programy pak se stejnou vahou také body RIV).
    - Zjednodušit výpočet financovaných studií v kategorii SP2+; vycházet z počtu financovaných studií v prvních ročních jednotlivých typech studia a z relace mezi počty studentů vyšších a prvních ročníků v předchozích třech letech.
- Konceptně přistoupit k tvorbě struktury indikátorů kvality a výkonu ukazatele K:
  - Odstranit nedostatky zjištěné ve stávajícím souboru indikátorů.
  - Doplnit indikátory zohledňující profesně orientované studijní programy.
  - Vytvořit soubor indikátorů reprezentujících všech pět základních oblastí aktivit vysokých škol (vzdělávací činnost, výzkum, přenos znalostí, mezinárodní orientace a regionální dopad, viz U-Multirank).
  - Pracovat na budování informační základny vysokých škol tak, aby bylo možné mimo jiné zabezpečit potřebná data pro nové indikátory kvality a výkonu navržené pro model institucionálního financování. Upravit strukturu výročních zpráv a zpráv o hospodaření VVŠ tak, aby VVŠ shromažďovaly a poskytovaly relevantní informace (mimo jiné využitelné právě v modelu financování VVŠ). Iniciovat jednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí k zabezpečení informací o zaměstnání absolventů VVŠ a zajistit zpřístupnění těchto informací pro veřejné i soukromé VŠ.
  - Hierarchicky stanovit váhy indikátorů kvality a výkonu ukazatele K – nejdříve pro pět uvedených základních oblastí činnosti vysokých škol (s ohledem na závažnost těchto oblastí), pak pro jednotlivé indikátory v rámci těchto oblastí (s přihlédnutím k přiměřenosti jednotkové hodnoty každého z indikátorů).
- Zavést navržený systém finanční podpory sociálně znevýhodněných studentů (rozpočtový okruh II), jenž umožní studovat všem takto znevýhodněným studentům, kteří mají pro vysokoškolské studium dostatečné schopnosti a mají o něj zájem. Návrh vychází z využití prostředků poskytovaných v současné době na ubytovací stipendia, ale dává i obecný návod, jak je možné s konkrétní finanční částkou tento problém řešit, pokud by bylo žádoucí ubytovací stipendia zachovat.
- Zabývat se nadále problematikou kontraktového financování VVŠ; kvalitní systém kontraktového financování by přinesl větší stabilitu do financování VVŠ a umožnil by jim lepší strategické plánování. Při řešení tohoto značně složitého úkolu využívat všech výsledků a podnětů, které byly v této oblasti vytvořeny v ČR od roku 2012.
- Usilovat o vytvoření jednotného systému financování VVŠ, jehož nedílnou součástí by bylo i financování VaVal na VVŠ.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obr. 1	Priority při výběru školy	40
Obr. 2	Finanční dostupnost jako priorita při výběru školy podle vzdělání rodičů (%)	41
Obr. 3	Finanční dostupnost jako priorita při výběru školy podle oborů (%)	41
Obr. 4	Typ studované školy podle vzdělání rodičů (%)	41
Obr. 5	Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle zaměstnání rodičů (%)	42
Obr. 6	Celkové finanční zdroje studentů	42
Obr. 7	Finanční zdroje studentů podle vzdělání matky (%)	42
Obr. 8	Výše měsíčních finančních zdrojů studentů podle studovaného studijního programu	43
Obr. 9	Průměrné měsíční náklady na živobytí a studium (jen prezenční forma studia)	43
Obr. 10	Průměrné náklady na studium za semestr podle studijního oboru (prezenční forma studia)	43
Obr. 11	Průměrné hodnoty výdajů za měsíc za jednotlivé položky rozdělené podle osoby, která je hradí	44
Obr. 12	Nejvyužívanější dopravní prostředek	44
Obr. 13	Míra finančních problémů podle pohlaví (%)	44
Obr. 14	Finanční problémy studentů (jejich očima) podle sociálního postavení rodičů (%)	45
Obr. 15	Finanční problémy studentů (jejich očima) podle oboru (%)	45
Obr. 16	Vývoj celkového počtu studentů VVŠ pobírajících ubytovací stipendium v letech 2006–2015	46
Tab. 1	Vývoj dělení rozpočtového okruhu I na jednotlivé rozpočtové ukazatele	7
Tab. 2	Vývoj struktury ukazatele kvality a výkonu (K) v letech 2010–2015	7
Tab. 3	Váhy rozhodné pro způsob rozdělení objemu peněz určených pro parametr VKM	15
Tab. 4	Kvalitativní a výkonové ukazatele vysokých škol pro výpočet limitů financovaných studentů	18
Tab. 5	Kvalitativní a výkonové indikátory se svými vahami klíčovými pro výpočet podílu na financích rozdělovaných dle ukazatele K	18
Tab. 6	Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů	19
Tab. 7	Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2013)	20
Tab. 8	Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů	22
Tab. 9	Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2014)	22
Tab. 10	Indikátory kvality a výkonu vysokých škol pro výpočet limitů nově přijímaných studentů	24
Tab. 11	Váhy indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K (rok 2015)	24
Tab. 12	Vývoj limitů celkového počtu studentů	25
Tab. 13	Vývoj relativního počtu nadlimitních nebo nevyužitých studií	26
Tab. 14	Vývoj limitů počtu studentů pro první ročníky studia pro jednotlivé VVŠ	26

Tab. 15	Vývoj relativního počtu nadlimitních nebo nevyužitých studií v prvních ročnících studia	26
Tab. 16	Vývoj poměru mezi podílem VVŠ na ukazateli K a A	27
Tab. 17	Jednotková cena indikátorů výkonu a kvality obsažených v ukazateli K	30
Tab. 18	Návrh nového souboru indikátorů pro ukazatel K	37
Tab. 19	Přehled částek alokovaných na sociální stipendia v letech 2007–2015	47
Tab. 20	Přehled částek alokovaných na ubytovací stipendia v letech 2005–2015	47
Tab. 21	Výpočtová dotace na jedno jídlo v letech 1999–2015	47
Tab. 22	Počet studentů VVŠ pobírajících ubytovací stipendium v letech 2006–2015	48
Tab. 23	Propočet navrhovaného řešení – orientační počty studentů, kterým by mohla být na jednotlivých VVŠ poskytnuta navrhovaná podpora	49

POUŽITÉ ZDROJE

- ČKR, 2013. *Stanovisko České konference rektorů k předloženému Vзору rámcové smlouvy o dlouhodobém státním financování vysoké školy* [online], [cit. 2015-08-20]. Dostupné z: <http://crc.muni.cz/resolutions/misc014.html>
- ČSÚ, 2013. *Inflace – druhy, definice, tabulky* [online], [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace, aktuální k 1. 10. 2013.
- EUA, 2013. RAUHVARGERS, A. *Global university rankings and their impact* (Report II). EUA Report on Rankings 2013. ISBN 9789078997412.
- EUROSTUDENT, 2013a. FISCHER, Jakub a Kristýna VLTAVSKÁ et al. *EUROSTUDENT V: Vybrané výsledky šetření v České republice* [online], [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://kredo.reformy-msmt.cz/cck?file=vloz_soubor&id=110&task=download
- EUROSTUDENT, 2013b. FISCHER, Jakub a Kristýna VLTAVSKÁ et al. *EUROSTUDENT V: Základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice* [online], [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://kredo.reformy-msmt.cz/cck?file=vloz_soubor&id=109&task=download
- MŠMT, 2004. *Rozpočet resortu školství: Kapitola 333 státního rozpočtu České republiky na rok 2004*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2005a. *Rozpočet resortu školství: Kapitola 333 státního rozpočtu České republiky na rok 2005*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2005b. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol pro roky 2006–2010*.
- MŠMT, 2006a. *Rozpočet resortu školství: Kapitola 333 státního rozpočtu České republiky na rok 2006*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2006b. *Aktualizace koncepce reformy vysokého školství: Rozbor souladu cílů a nástrojů Strategie hospodářského růstu ČR a Aktualizace koncepce reformy vysokého školství*.
- MŠMT, 2009. *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2009* [online], [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vysoke_skoly/TABULKY_ROZPOCTU_VYSOKYCH_SKOL_2009_II_5_2_09.xls
- MŠMT, 2010a. *Rozpočet resortu školství: Kapitola 333 státního rozpočtu České republiky na rok 2010*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2010b. *Tabulkové přílohy ke kapitole B.3.I.1 rozpočtu pro rok 2010* [online], [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/ekonom/DMD_T_B3I_1.xls
- MŠMT, 2010c. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol pro roky 2011–2015*.
- MŠMT, 2011a. *Rozpočet resortu školství: Kapitola 333 státního rozpočtu České republiky na rok 2011*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2011b. *Zásady a pravidla stanovení rozpočtu veřejných vysokých škol pro rok 2011 a další*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- MŠMT, 2011c. *Tabulkové přílohy ke kapitole B.3.I.1 rozpočtu pro rok 2011* [online], [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/15638>
- MŠMT, 2012a. *Zásady a pravidla financování veřejných vysokých škol pro rok 2012*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, 2012b. *Tabulkové přílohy ke kapitole B.3.I.1 rozpočtu pro rok 2012* [online], [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/20955>

MŠMT, 2012c. *Vzor rámcové smlouvy o dlouhodobém státním financování vysoké školy*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, 2013a. *Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, 2013b. *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2013* [online], [cit. 2013-09-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/26975/download/>

MŠMT, 2014a. *Úplné znění Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám* [online], [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/uplne-zneni-pravidel-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci>

MŠMT, 2014b. *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2014* [online], [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/rozpis-rozpocet-vysokych-skol-na-rok-2014>

MŠMT, 2015a. *Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám* [online], [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/uplne-zneni-pravidel-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-1>

MŠMT, 2015b. *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online], [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/rozpis-rozpocet-vysokych-skol-na-rok-2015>

MŠMT, 2015c. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020* [online], [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/dlouhodoby-zamer-vzdelavaci-a-vedecke-vyzkumne-vyvojove-a-1>

MŠMT, 2015d. *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), a některé další zákony* [online], [cit. 2015-08-18]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=-KORN9N6GKBN9>

SAATY, Thomas L. *Fundamentals of Decision Making and Priority Theory with the Analytic Hierarchy Process*. RWS Publications, 1994. ISBN 0-9620317-6-3.

U-Multirank, 2015. *Indicator Book; Ranking Indicators 2015* [online], [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://pre.umultirank.org/cms/wp-content/uploads/2014/10/Indicator-Book-2015.pdf>

VUGHT, Frans van a Frank ZIEGELE, eds. *Multidimensional Ranking. The Design and Development of U-Multirank*. Springer Netherlands, 2012.

POUŽITÉ VÝSTUPY PROJEKTU KREDO

KREDO, 2014a. *Shrnutí vývoje financování z I. rozpočtového okruhu.docx*. KOKEŠ, Richard, 2014. Pracovní výstup klíčové aktivity KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2014b. *Analýza dílčích kritérií ukazatele K modelu financování VVŠ*. TALAŠOVÁ, J., J. STOKLASA a P. HOLEČEK, říjen 2014. Finální výstup KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2014c. *Výsledky analýzy vývoje počtu bodů RUV a hodnoty RUV bodů pro následující roky*. TALAŠOVÁ, J., J. STOKLASA a P. HOLEČEK, říjen 2014. Finální výstup KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2015a. *Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009–2015*. Středisko vzdělávací politiky PedF UK, červen 2015. Finální výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

KREDO, 2015b. *Financování veřejných vysokých škol v letech 2012–2015: Podklady pro analýzu citlivosti ukazatelů kvality a výkonu v rámci rozpočtového okruhu I*. Středisko vzdělávací politiky PedF UK, červen 2015. Finální výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

KREDO, 2015c. *Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009–2015: Vliv míry zaměstnatelnosti absolventů na rozpočty příspěvků VVŠ v letech 2011–2015*. Středisko vzdělávací politiky PedF UK, červen 2015. Finální výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

KREDO, 2015d. *Analýza systému financování veřejných vysokých škol v České republice v letech 2009–2015: Podobnost relativních struktur indikátorů kvality a výkonu pro ukazatel K s relativní strukturou ukazatele A v letech 2011–2015*. Středisko vzdělávací politiky PedF UK, červen 2015. Finální výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

KREDO, 2015e. *Rozpočty příspěvků VVŠ 2010–2015: Vítězové a poražení*. Středisko vzdělávací politiky PedF UK, červen 2015. Finální výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

KREDO, 2015f. *KREDO_U-Multirank_kriteria.xls*. MIČEK, Pavel, červen 2015. Finální výstup KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2015g. *Financování vysokého školství 2015 – problémy a perspektivy*. SVOBODA, Libor, prezentace semináře Financování vysokého školství 2015 – problémy a perspektivy, VŠE, květen 2015.

KREDO, 2015h. *Návrh na řešení problematiky sociálně znevýhodněných studentů*. TALAŠOVÁ, J., J. STOKLASA a P. HOLEČEK, duben 2015. Finální výstup KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2015i. *KREDO_soc_znev_prehledy.xlsx*. STOKLASA, Jan, duben 2015. Finální výstup KA04 IPN KREDO.

KREDO, 2015j. *Návrh změny pravidel financování VVŠ – diskusní materiál TA04 IPN KREDO*, červen 2015. Pracovní výstup KA02 (TA04) IPN KREDO.

**Soubor podkladů pro strategické rozhodování
Efektivní financování**

Vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1
Individuální projekt národní pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje:
Kvalita, relevance, efektivita, diverzifikace a otevřenost vysokého školství v ČR.
Strategie vysokého školství do roku 2030. (IPN KREDO)

<http://kredo.reformy-msmt.cz/>

Design: Martina Mončeková

Sazba: Martina Mončeková

Praha 2015

**Soubor podkladů
pro strategické rozhodování
Efektivní financování**

© MŠMT
2015